

Strategia

Raport nr III z monitorowania inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego

Stan na koniec 2019 r.

Olsztyn, 2020 r.

Spis Treści

Wstęp	3
1. Metodologia monitoringu inteligentnych specjalizacji.....	4
2. Gospodarka Warmii i Mazur – ujęcie horyzontalne.....	5
3. Rozwój inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego	19
3.1 Inteligentna specjalizacja: Ekonomia Wody	25
3.2 Inteligentna specjalizacja: Żywność wysokiej jakości.....	33
3.3 Inteligentna specjalizacja: Drewno i meblarstwo.....	44
4. Wsparcie rozwoju inteligentnych specjalizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020	54
5. Wsparcie rozwoju inteligentnych specjalizacji funduszami strukturalnymi dostępnymi na poziomie krajowym.....	73
6. Przegląd wybranych przedsięwzięć realizowanych w roku 2019 w ramach RPO WiM 2014-2020 związanych z inteligentnymi specjalizacjami	74
7. Monitoring planu działań dla inteligentnej specjalizacji <i>żywność wysokiej jakości</i> za rok 2019.....	77
8. Wnioski.....	82
Wykaz skrótów.....	88
Spis wykresów, map oraz tabel	88
Załącznik nr 1. Wybór rodzajów działalności wpisujących się w inteligentne specjalizacje wg PKD 2007, do poziomu podklas włącznie	93
Załącznik nr 2. Lista 20 projektów realizowanych w roku 2019 ze środków RPO na rzecz inteligentnych specjalizacji o największej wartości ogółem	96

Wstęp

Inteligentne specjalizacje (IS) województwa warmińsko-mazurskiego, tj.: *ekonomia wody, żywność wysokiej jakości oraz drewno i meblarstwo* zostały zidentyfikowane w zaktualizowanej w roku 2013 *Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025*. 18 lutego 2020 r. Sejmik województwa przyjął zaktualizowaną strategię regionu „*Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*”, której integralną część nadal stanowi koncepcja rozwoju gospodarczego oparta na inteligentnych specjalizacjach. Niniejszy raport stanowi trzecią edycję monitorowania IS regionu.

Monitoring inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego służy cyklicznemu dostarczeniu informacji zwrotnej władzom województwa warmińsko-mazurskiego oraz ogółowi interesariuszy, czy strategia realizowana jest zgodnie z planem, osiągane są zakładane rezultaty i czy pojawiają się nowe obszary o potencjale tworzenia przewag konkurencyjnych regionu. Zebrane dane umożliwiają obserwację rozwoju inteligentnych specjalizacji, wskazują również m.in. jednostkom naukowym kierunki, w które społeczność naukowa powinna się włączać a instytucjom otoczenia biznesu, samorządom lokalnym oraz organizacjom zrzeszającym przedsiębiorców możliwość pogłębienia wiedzy dotyczącej uwarunkowań i kierunków rozwoju specjalizacji sprzyjającej przygotowaniu właściwej oferty wsparcia dla biznesu.

Do sporządzenia raportu wykorzystane zostały dane Głównego Urzędu Statystycznego, Krajowej Administracji Skarbowej, Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego, Krajowego Punktu Kontaktowego Programów Badawczych UE, Urzędu Patentowego RP, Warmińsko-Mazurskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie.

Trzeci raport z monitorowania inteligentnych specjalizacji województwa obejmuje rok 2019, jednak ze względu na dostępność niektórych danych w dokumencie przedstawione zostały najbardziej aktualne (także z roku 2018 lub 2017).

Raport zawiera następujące informacje:

- gospodarka Warmii i Mazur – ujęcie horyzontalne
- rozwój inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego
- wsparcie rozwoju inteligentnych specjalizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020
- wsparcie rozwoju inteligentnych specjalizacji funduszami strukturalnymi dostępnymi na poziomie krajowym
- przegląd wybranych przedsięwzięć realizowanych w roku 2019 w ramach RPO WiM 2014-2020 związanych z inteligentnymi specjalizacjami
- monitoring planu działań dla inteligentnej specjalizacji *żywność wysokiej jakości* za rok 2019
- wnioski.

1. Metodologia monitoringu inteligentnych specjalizacji

Raport został opracowany zgodnie z metodologią przyjętą przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego. System monitorowania IS uwzględnia założenia metodologiczne i organizacyjne monitorowania *Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025*.

Monitoring inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego obejmuje trzy poziomy:

- Poziom pierwszy: **monitorowanie wzrostu konkurencyjności Warmii i Mazur osiąganego poprzez rozwój inteligentnych specjalizacji** – odnosi się do całości sytuacji gospodarczej regionu. Do badania tego poziomu wykorzystywane są wybrane wskaźniki już monitorowane, lub planowane do monitorowania, w ramach SRWWiM 2025, RSI WiM 2020¹ oraz RPO WiM 2014-2020. Celem monitorowania poziomu pierwszego jest formułowanie i aktualizacja polityki gospodarczej na poziomie całego regionu i w przekroju różnych sektorów i branż, aktualizacja dokumentów strategicznych, wyłanianie nowych inteligentnych specjalizacji.
- Drugi poziom: **monitorowanie rozwoju inteligentnych specjalizacji Warmii i Mazur** – odnosi się do specjalizacji badanych łącznie i każdej z osobna. Wskaźniki tego poziomu są rozszerzeniem wskaźników stosowanych do monitorowania celu operacyjnego 1.1 *Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój inteligentnych specjalizacji w SRWWiM 2025*². Monitorowanie poziomu drugiego służy formułowaniu i aktualizacji polityki gospodarczej w obrębie poszczególnych inteligentnych specjalizacji, aktualizacji dokumentów strategicznych, w tym SRWWiM 2025 i RSI WiM 2020 oraz raportów z badań potencjału innowacyjnego i rozwojowego przedsiębiorstw funkcjonujących w obszarze inteligentnych specjalizacji.
- Trzeci poziom: **monitorowanie oddziaływania wsparcia udzielanego inteligentnym specjalizacjom Warmii i Mazur** – odnosi się do badania oddziaływania wsparcia udzielanego podmiotom reprezentującym inteligentne specjalizacje regionu. Zastosowane wskaźniki dotyczą monitorowania RPO WiM 2014-2020 w zakresie osi 1 *Inteligentna gospodarka Warmii i Mazur*, dla priorytetów inwestycyjnych 1a, 1b (dedykowanych projektom IS) oraz 3a, 3b i 3c (preferencje dla projektów z obszaru IS).

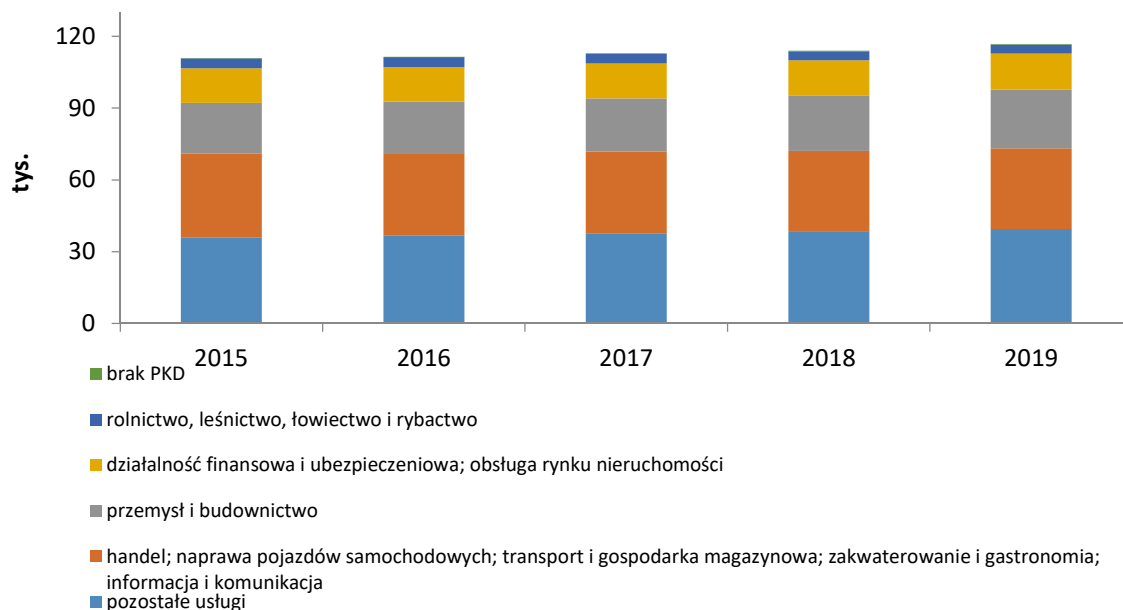
Wartości docelowe były ustalane wg różnych metodologii, w zależności od typu wskaźnika, dostępności danych oraz istnienia długoterminowych prognoz rozwoju i zostały wskazane m.in. w raporcie „*Monitoring inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego*”.

¹ 20 lutego 2020 r. Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyjął zaktualizowaną strategię rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego „Warmińsko-Mazurskie 2030” oraz podjął decyzję o wygaszeniu Regionalnej Strategii Innowacyjności Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020. Powyższe zmiany powodują potrzebę weryfikacji systemu monitorowania innowacyjności oraz inteligentnych specjalizacji w kolejnych latach.

² jw.

2. Gospodarka Warmii i Mazur – ujęcie horyzontalne

Wykres 1 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON, deklarujące prowadzenie działalności, według PKD 2007

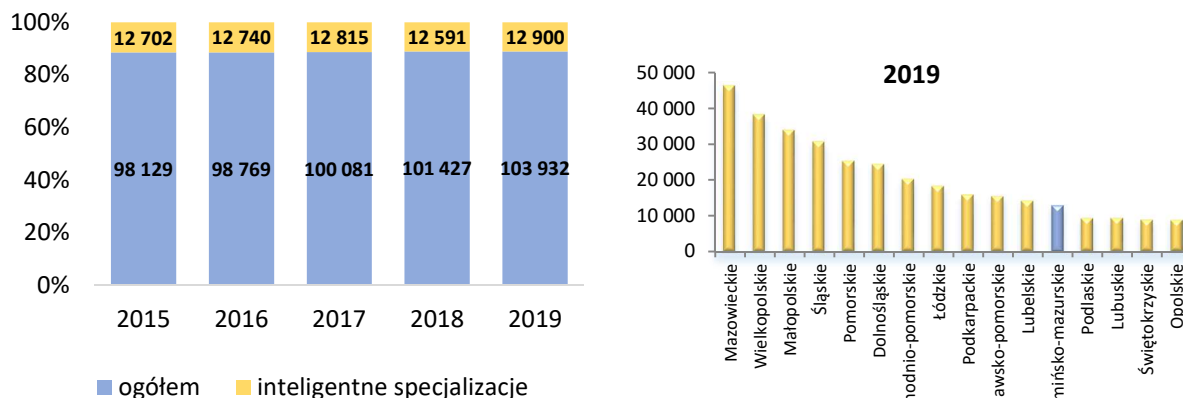

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na koniec roku 2019 w województwie warmińsko-mazurskim prowadzenie działalności gospodarczej deklarowało 116,83 tys. przedsiębiorstw. W latach 2015-2019 ilość firm wzrosła o 5,41% (w porównaniu do roku 2018 nastąpił wzrost o 2,47%). Najwięcej firm działało, podobnie jak w roku 2018, w sektorze „pozostałych usług” – 39,43 tys. (33,75%). W branżach: handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia funkcjonowało 33,74 tys. firm (28,88%). Działalność związaną z przemysłem i budownictwem prowadziło 24,47 tys. podmiotów (20,95%) w zakresie działalności finansowej i ubezpieczeń oraz obsługi rynku nieruchomości działało 15,10 tys. firm (12,93%), liczba przedsiębiorstw działających w branżach związanych z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem wynosiła 3,76 tys. (3,22%). 326 firm funkcjonujących na terenie województwa w roku 2019 nie posiada przypisanego kodu PKD3.

³ Od roku 2019 do wyliczeń wskaźnika pod uwagę brane są również podmioty gospodarki narodowej, które w formularzu rejestrowym nie podały PKD (Brak PKD).

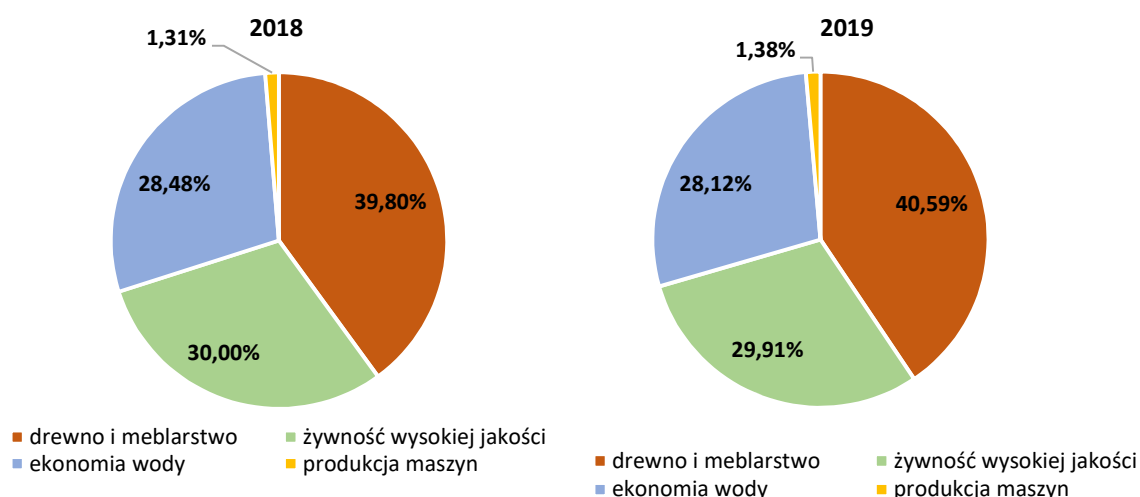
Wykres 2 Podmioty gospodarki narodowej wpisujące się w inteligentne specjalizacje województwa, stan na 31 XII 2019r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2019 w województwie warmińsko-mazurskim zarejestrowanych było 12 900 firm deklarujących prowadzenie działalności w branżach wpisujących się w inteligentne specjalizacje, co stanowiło 11,04% ogółu firm funkcjonujących w regionie. W okresie 2015-2019 ilość firm działających w branżach z zakresu inteligentnych specjalizacji wzrosła o 1,56%. W roku 2019 podmioty z województwa warmińsko-mazurskiego stanowiły 3,88% wszystkich tego typu podmiotów gospodarczych w Polsce, co uplasowało województwo podobnie jak w roku 2018 na 12 miejscu. Największa ilość firm z tych sektorów znajdowała się w województwie mazowieckim – 46,30 tys. a najniższa w województwie opolskim – 8,82 tys.

Wykres 3 Podmioty deklarujące prowadzenie działalności, według PKD 2007 wpisujące się w inteligentne specjalizacje województwa warmińsko-mazurskiego

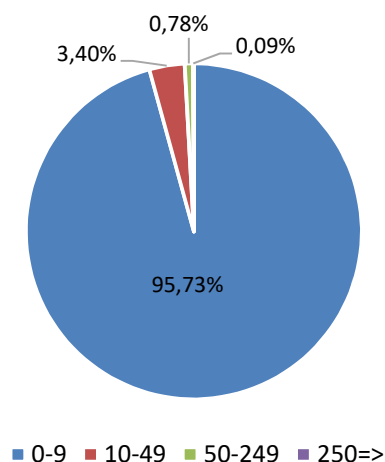
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2019 roku wśród podmiotów wpisujących się w inteligentne specjalizacje województwa warmińsko-mazurskiego, podobnie jak w roku 2018, dominowały przedsiębiorstwa należące do specjalizacji drewno i meblarstwo – 40,59% (w 2018 39,8%). Podmioty związane z żywnością wysokiej jakości stanowiły łącznie 29,91%, zaś podmioty należące do obszaru „ekonomia wody” stanowiły w badanym

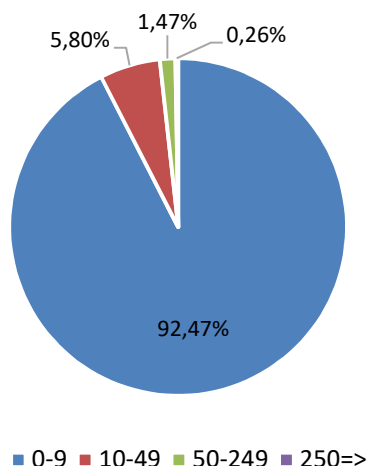
roku 28,12% wszystkich podmiotów wpisujących się w inteligentne specjalizacje województwa warmińsko-mazurskiego.

Wykres 4 Struktura podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON, deklarujących prowadzenie działalności, według PKD 2007

a) w gospodarce ogółem

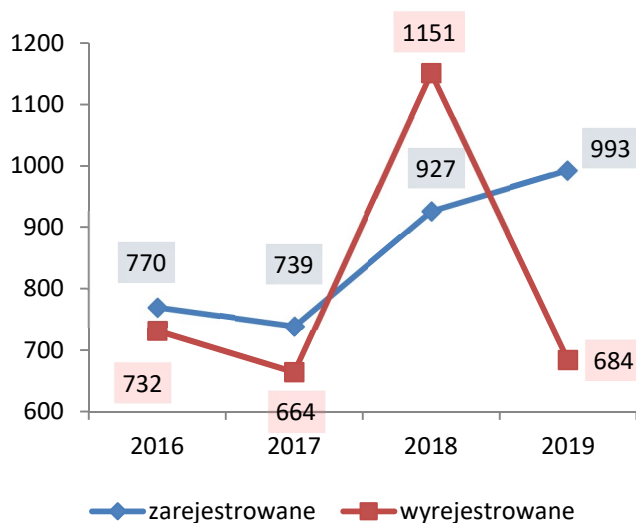
b) w zakresie inteligentnych specjalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2019 podobnie jak w roku poprzednim struktura podmiotów gospodarki narodowej deklarujących prowadzenie działalności w zakresie inteligentnych specjalizacji różniła się w małym stopniu od struktury całej gospodarki w regionie. W obu przypadkach dominowały mikroprzedsiębiorstwa, w których przewidywana liczba zatrudnionych nie przekraczała 9 osób – w całej gospodarce regionu było to 95,73% (w porównaniu do roku 2018 nastąpił wzrost o 0,26 pkt. proc.), natomiast w podmiotach działających w IS - 92,47% (wzrost o 0,30 pkt. proc.). Małe firmy (10-49 osób) stanowiły odpowiednio 3,40% (spadek o 0,23 pkt. proc.) oraz 5,80% (spadek o 0,24 pkt. proc.). Średnie firmy (50-249 osób) stanowiły w gospodarce – 0,78% (spadek o 0,03 pkt. proc.) podczas, gdy wśród podmiotów działających w inteligentnych specjalizacjach było ich 1,46% (spadek o 0,05 pkt. proc.). Najniższy odsetek firm występujących w regionie, to firmy w których przewidywana liczba zatrudnionych przekracza 250 osób. W całej gospodarce regionu odsetek ten wyniósł 0,09%, a w obszarze inteligentnych specjalizacji 0,26%.

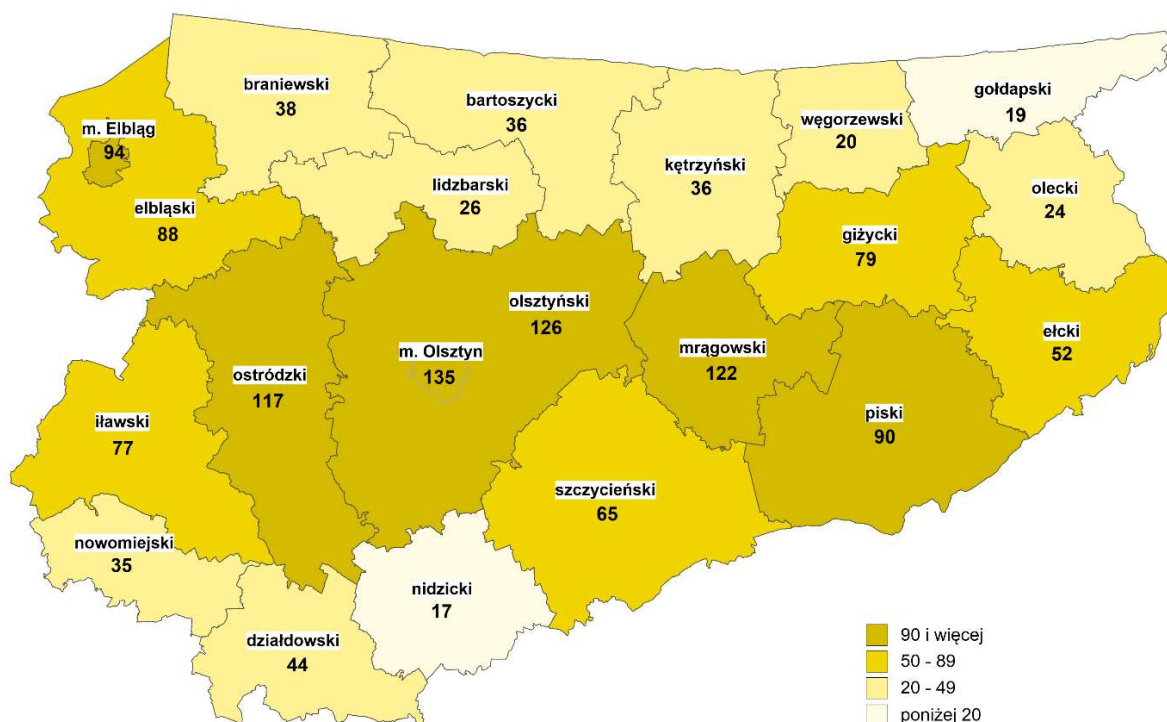
Wykres 5 Ilość nowopowstałych i zlikwidowanych przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2016-2019, według PKD 2007 wpisujących się w inteligentne specjalizacje

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2019 w województwie warmińsko-mazurskim powstało 11 952 nowych przedsiębiorstw, z czego w obszarach IS zarejestrowanych zostało 993. W tym samym czasie zlikwidowanych zostało 6 733 przedsiębiorstw, z czego 684 firm, których działalność wpisywała się w obszary inteligentnych specjalizacji. Od roku 2017 wzrosła liczba nowopowstałych przedsiębiorstw działających w ramach IS o 254 podmioty (wzrost o 34,37%). W roku 2019 różnica pomiędzy liczbą firm nowopowstałych a zlikwidowanych w branżach inteligentnych specjalizacji wyniosła 309 (w roku 2018 różnica wyniosła -224).

Mapa 1 Podmioty nowo zarejestrowane w 2019 r. w rejestrze REGON, których PKD wpisuje się w inteligentne specjalizacje regionu z podziałem na powiaty⁴

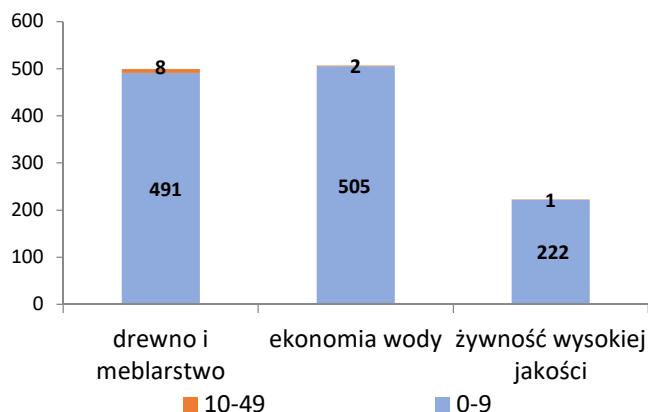

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Olsztynie

W 2019 r. w rejestrze REGON zarejestrowano 1340 nowych podmiotów, których PKD wpisuje się w inteligentne specjalizacje województwa warmińsko-mazurskiego. Najwięcej nowych przedsiębiorstw powstało w mieście Olsztyn – 135, powiecie olsztyńskim – 126, mławskim – 122 oraz ostródzkim – 117. Duża koncentracja nowych firm została również odnotowana w mieście Elbląg – 94 oraz powiecie piskim – 90. Najmniej podmiotów powstało w powiatach: oleckim – 24, węgorzewskim – 20, gołdapskim – 19 oraz nidzickim – 17. Średnio na jeden powiat powstało 64 nowe podmioty.

⁴ Różnica pomiędzy danymi widocznymi na *Mapie*, a danymi przedstawionymi na *Wykresie 5* wynika z odmiennej metodologii gromadzenia danych. Dane zaprezentowane na *Mapie* zawierają informacje o podmiotach prowadzących działalność, podmiotach, które nie podjęły jeszcze działalności oraz podmiotach z zawieszoną działalnością. Dane przedstawione na *Wykresie 5* ukazują wyłącznie podmioty prowadzące działalność. Źródłem danych przedstawionych zarówno na *Mapie* jak i *Wykresie 5* są informacje zgromadzone przez GUS (w przypadku *Mapy*: Publikacyjna Baza REGON, w przypadku *Wykresu*: Kwartalna informacja o podmiotach gospodarki narodowej w rejestrze REGON rok 2019).

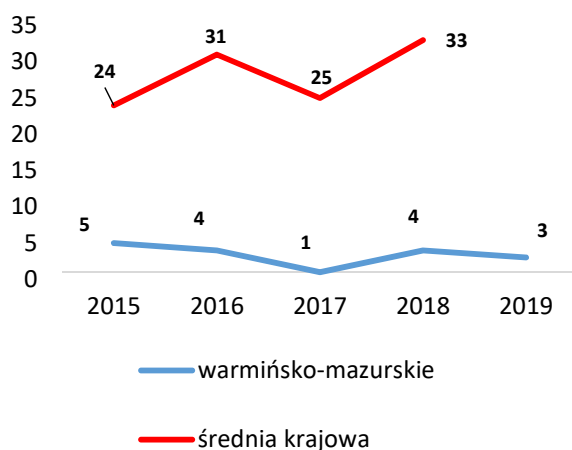
Wykres 6 Podmioty powstałe w 2019 r. o PKD wpisującym się w IS wg wielkości zatrudnienia⁵

W 2019 r. najwięcej nowych firm zatrudniających do 9 osób powstało w ramach specjalizacji ekonomia wody (505). Zbliżona ilość podmiotów powstała w ramach specjalizacji drewno i meblarstwo. Działalność w zakresie żywności wysokiej jakości prowadziło 222 nowych przedsiębiorstw. W 2019 r. nie założono ani jednej nowej firmy zatrudniającej powyżej 49 osób, a w przedziale 10-49 zatrudnionych zaledwie 11 (8 - drewno i meblarstwo, 2 - ekonomia wody, 1 żywność wysokiej jakości).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Olsztynie

Wykres 7 Nowo zarejestrowane w rejestrze REGON spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego

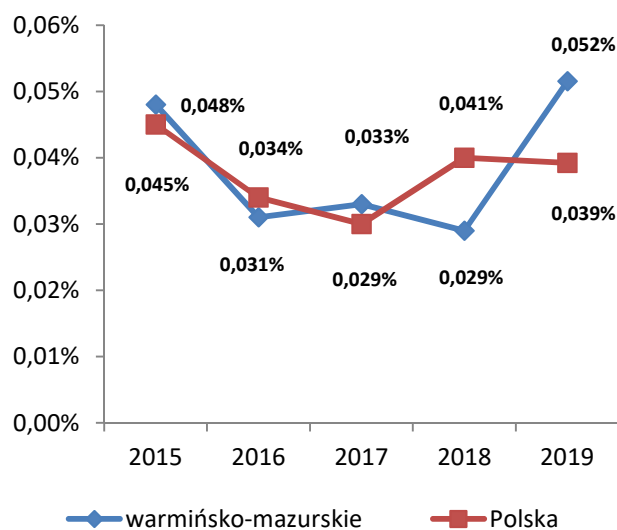

Liczba nowych spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego znacznie odbiega od średniej krajowej. W 2019 w regionie powstały zaledwie 3 spółki z obcym kapitałem. W 2018 r. były to 4 podmioty ale ich liczba była ośmiokrotnie niższa niż średnia krajowa.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Olsztynie

⁵ Niniejszy Wykres przedstawia dane odnoszące się do podmiotów prowadzących działalność, podmiotów, które nie podjęły jeszcze działalności oraz tych z zawieszoną działalnością. Dane na podstawie Publikacyjnej Bazy REGON.

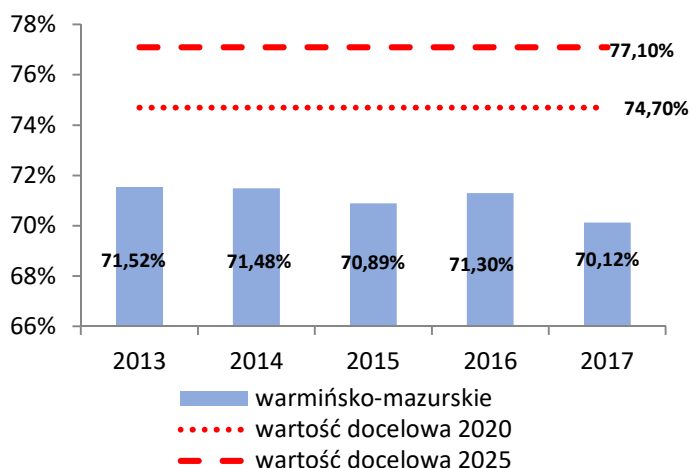
Wykres 8 Przedsiębiorstwa, które dokonały zgłoszeń patentowych jako % przedsiębiorstw ogółem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Patentowego RP

W latach 2015-2017 odsetek przedsiębiorstw, które dokonały zgłoszeń patentowych utrzymywał się w regionie na poziomie zbliżonym do średniej krajowej. W roku 2018 odsetek tych przedsiębiorstw, był nieznacznie niższy od średniej krajowej (o 0,012 pkt. proc.). W roku 2019 przedsiębiorstwa, które dokonały zgłoszeń patentowych stanowiły 0,052% wszystkich firm w regionie (osiągając tym samym wzrost o 0,023 pkt. proc. w porównaniu do roku 2018 i najwyższy poziom od roku 2015). Średnia krajowa w 2019 r. utrzymywała się na poziomie porównywalnym do roku 2018.

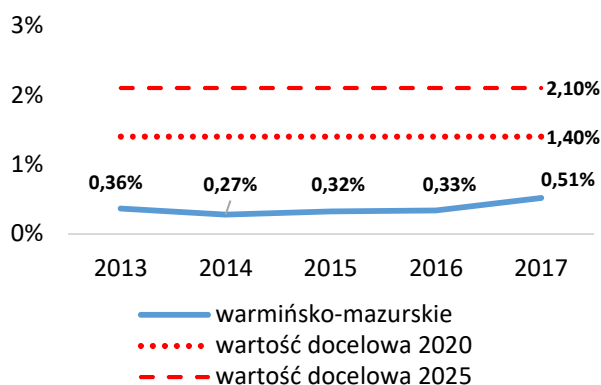
Wykres 9 PKB na mieszkańca jako % średniej krajowej (w cenach bieżących)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2013-2017 wartość PKB na mieszkańca w odniesieniu do średniej krajowej zmalała z 71,52% do 70,12%. W roku 2017 do osiągnięcia wartości docelowej na rok 2020 brakowało 4,58 pkt. proc., natomiast do osiągnięcia wartości docelowej na rok 2025 brakuje 6,98 pkt. proc.

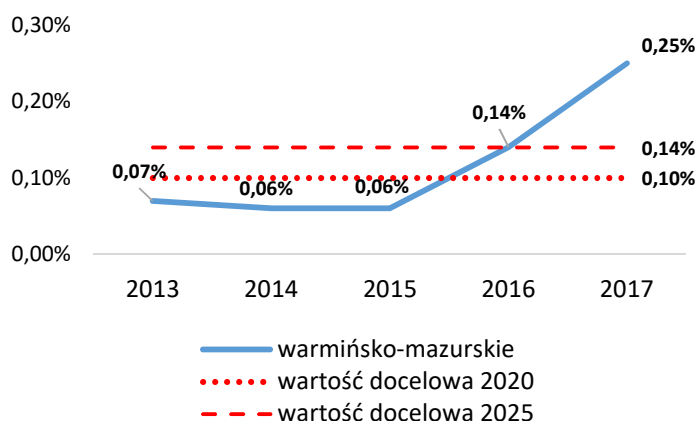
Wykres 10 Nakłady na działalność B+R (GERD) jako % PKB wg cen bieżących

W latach 2013-2014 zauważalny był trend spadkowy wskaźnika: nakłady na działalność B+R jako % PKB wg cen bieżących, tymczasem od roku 2015 do roku 2017 nastąpił wzrost o 0,19 pkt. proc. Do osiągnięcia wartości docelowych w latach 2020 oraz 2025 brakuje kolejno: 0,89 pkt. proc oraz 1,59 pkt. proc.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

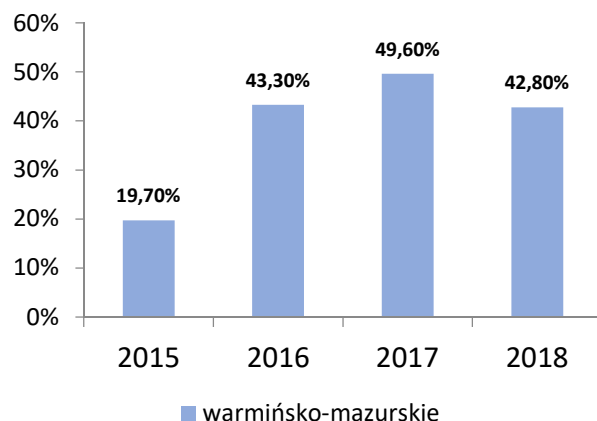
Wykres 11 Nakłady wewnętrzne na działalność B+R sektora przedsiębiorstw w relacji do PKB

W roku 2017 w porównaniu do roku 2013 nastąpił widoczny wzrost nakładów na B+R ponoszonych przez podmioty gospodarcze z 0,07% do 0,25% (o 0,18 pkt. proc.). W tym samym okresie średnia wartość dla Polski wzrosła o 0,29 pkt. proc. (z 0,38 w 2013 r. do 0,67 % w 2017 r.). Wartość docelowa wyznaczona na rok 2025 została przekroczona o 0,11 pkt. proc.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

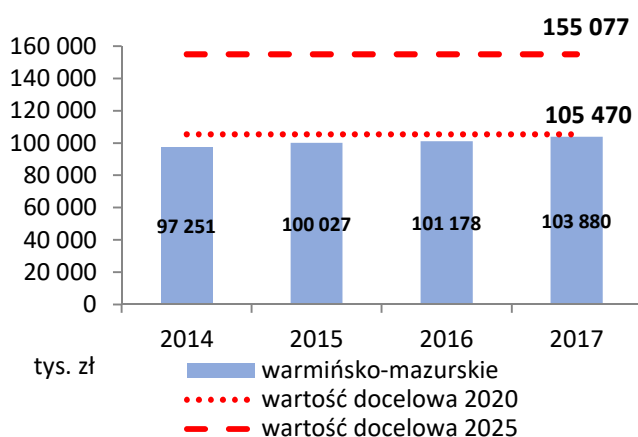
Wykres 12 Udział nakładów sektora przedsiębiorstw na działalność B+R w nakładach na działalność B+R ogółem

W roku 2018 odnotowano spadek udziału nakładów sektora przedsiębiorstw na działalność B+R w nakładach na działalność B+R ogółem w województwie warmińsko-mazurskim w porównaniu do roku 2017 (o 6,8 pkt. proc.). W roku 2018 województwo znajdowało się na 14 pozycji w kraju (spadek o jedną pozycję w stosunku do roku 2017). Udział nakładów sektora przedsiębiorstw na działalność B+R w nakładach na działalność B+R ogółem dla Polski w roku 2018 osiągnął poziom 66,10% (wzrost o 1,6 pkt. proc. w porównaniu do roku 2017). Źródło:

Opracowanie własne na podstawie danych GUS

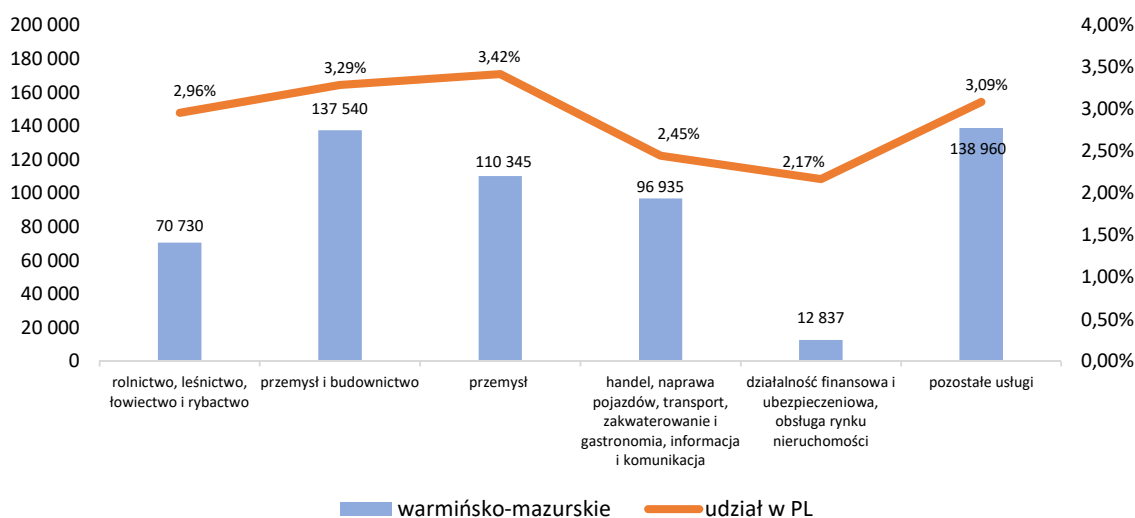
Wykres 13 Wartość dodana brutto (w cenach bieżących) na jednego pracującego

W latach 2014-2017 wartość dodana brutto na 1 pracującego w województwie warmińsko-mazurskim wzrastała osiągając w roku 2017 wartość 103,88 tys. zł (wzrost o 6,82%). W roku 2017 region uplasował się na 12 pozycji w kraju (spadek o jedną pozycję w stosunku do roku 2016). W latach 2014-2017 średnia krajowa stopniowo wzrastała osiągając w roku 2017 poziom 118,03 zł (wzrost od roku 2014 o 7,35 %). Do osiągnięcia wartości docelowych na rok 2020 oraz 2025 brakuje kolejno: 1,59 tys. zł (1,51%) oraz 51,20 tys. zł. (33,01%).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 14 Pracujący w gospodarce regionu według faktycznego miejsca pracy w 2018 r.

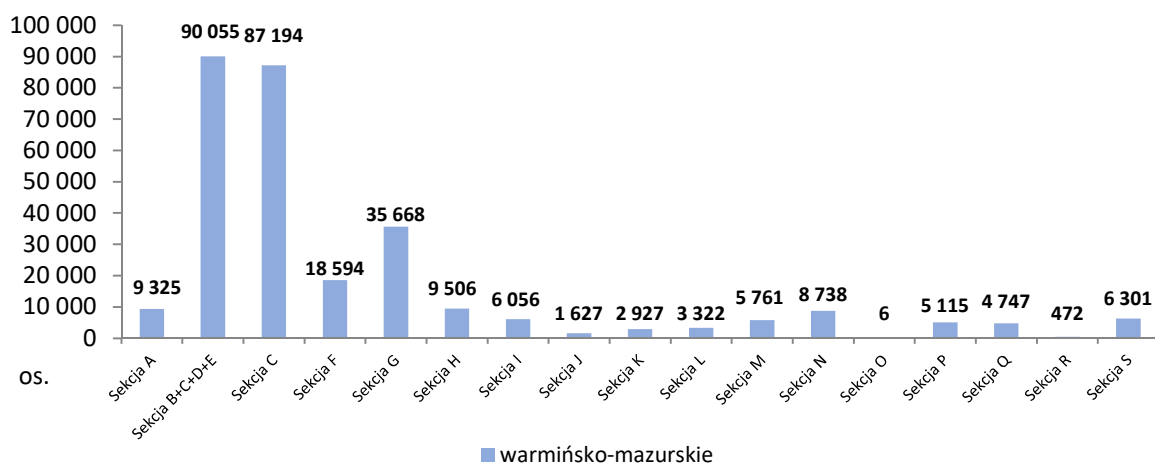

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2018 udział pracujących w regionie w poszczególnych sektorach gospodarki kraju utrzymał się na poziomie niemal identycznym jak w roku 2017 i wyniósł kolejno:

- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo: 2,96%
- przemysł i budownictwo: 3,29%
- przemysł: 3,42%
- handel, naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja: 2,45% (spadek o 0,05 pkt.)
- działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości: 2,17 % (wzrost o 0,05 pkt. proc.)
- pozostałe usługi: 3,09% (spadek o 0,02 pkt proc)

Wykres 15 Zatrudnieni w sektorze prywatnym według sekcji PKD 2007 w 2018 r.

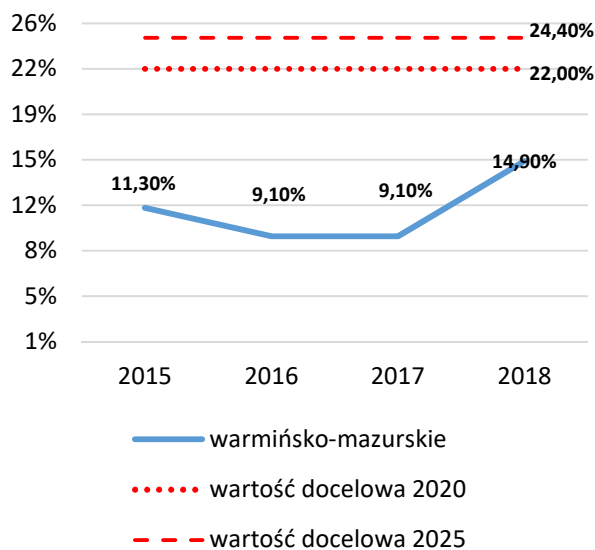

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Sekcje PKD	Nazwa
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa

Liczba osób zatrudnionych w sektorze prywatnym w województwie warmińsko-mazurskim wyniosła ogółem w roku 2018: 208,22 tys. (wzrost o 1,17% w stosunku do roku 2017). Podobnie jak w roku 2017 najwięcej osób znalazło zatrudnienie w branżach związanych z przetwórstwem przemysłowym: 87,19 tys., na drugim miejscu znalazł się handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych: 35,67 tys. osób, miejsce trzecie należało do branży budowlanej zatrudniającej ogółem 18,59 tys. osób.

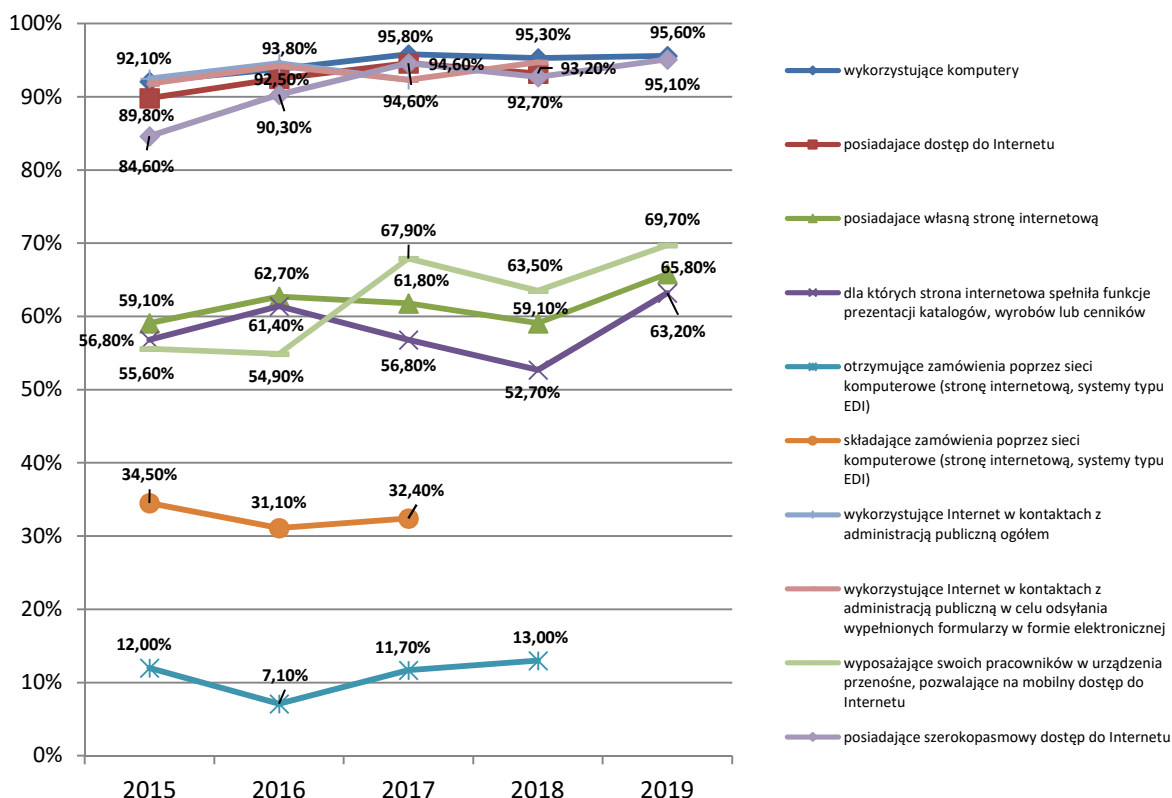
Wykres 16 Odsetek przedsiębiorstw innowacyjnych w przemyśle i usługach

Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim w roku 2018 wyniósł 14,90%, wskaźnik wzrósł o 5,80 pkt. proc. w porównaniu do roku poprzedzającego. (w kraju 21,80% i wzrost od roku 2017 o 7,3 pkt. proc., a w relacji do 2015 r. o 8,1 pkt. proc.). Od roku 2015 nastąpił wzrost udziału przedsiębiorstw innowacyjnych o 3,60 pkt. proc. W roku 2018 do osiągnięcia wartości docelowych wyznaczonych dla roku 2020 oraz 2025 brakowało kolejno: 7,10 pkt. proc. oraz 9,50 pkt. proc.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 17 Wykorzystanie technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w przedsiębiorstwach⁶

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

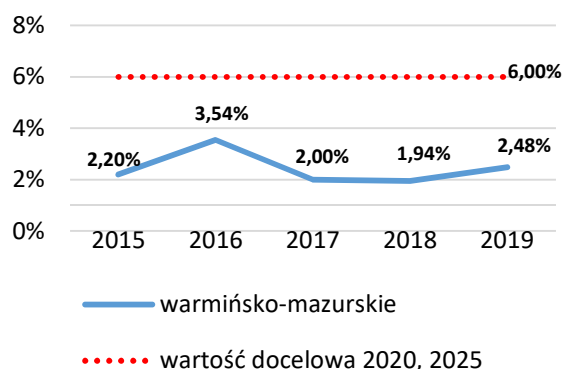
⁶ Dane zaprezentowane na wykresie oraz wykorzystane w tabeli dla poszczególnych składowych wskaźnika są najbardziej aktualnymi danymi udostępnionymi przez GUS.

W 2019 roku w województwie warmińsko-mazurskim przedsiębiorstwa wykorzystujące komputery stanowiły: 95,60% (niewielki wzrost o 0,30 pkt. proc. w relacji do roku poprzedniego), przy czym wartości docelowe wyznaczone na lata 2020 oraz 2025 przekroczone zostały już w roku 2018. Wykorzystanie przez przedsiębiorstwa Internetu szerokopasmowego utrzymywało się na wysokim poziomie: 95,10% (w porównaniu do roku 2015 nastąpił wzrost o 10,50 pkt. proc.). Zgodnie z ostatnimi dostępnymi danymi (rok 2018) firmy korzystające z Internetu w kontaktach z administracją publiczną w celu odsyłania wypełnionych formularzy w formie elektronicznej stanowiły 94,70% (wzrost o 2,90 pkt. proc. do roku 2015), w 2018 r. przekroczone zostały również wartości docelowe wyznaczone dla roku 2020 o: 1,77 pkt. proc. oraz dla roku 2025 o: 0,79 pkt. proc. Firmy wyposażające swoich pracowników w urządzenia przenośne stanowiły w 2019 r.: 69,70%, oznacza to wzrost od roku 2015 o 14,10 pkt. proc. (wartości docelowe przekroczone zostały o kolejno: 10,70 pkt. proc. dla roku 2020 oraz o 6,78 dla roku 2025). W roku 2019 - 65,80 % firm posiadało własną stronę internetową (przekroczona została wartość docelowa wyznaczona dla roku 2020 o 3,07 pkt. proc., a w relacji do roku 2015 nastąpił wzrost o 6,70 pkt. proc.). Dla 63,20 % firm z regionu strona internetowa pełniła funkcję prezentacji katalogów, wyrobów lub cenników, od roku 2015 nastąpił wzrost o 6,40 pkt. proc. (wartość docelowa przewidziana dla roku 2020 została przekroczona o 2,72 pkt. proc.).

Poniżej tabela przedstawiająca wartości docelowe oraz punkty procentowe przekraczające bądź brakujące do osiągnięcia wyznaczonych dla poszczególnych składowych wskaźnika wartości docelowych.

Przedsiębiorstwa:	Wartość docelowa (2020) w %	Różnica w pkt. proc.	Wartość docelowa (2025) w %	Różnica w pkt. proc.
• wykorzystujące komputery	93,19	+ 2,41 (2019)	94,14	+ 1,46 (2019)
• posiadające dostęp do Internetu	91,17	+ 2,03 (2018)	92,38	+ 0,82 (2018)
• posiadające własną stronę internetową	62,73	+3,07 (2019)	66,23	- 0,43 (2019)
• dla których strona internetowa spełniła funkcje prezentacji katalogów, wyrobów lub cenników	60,48	+ 2,72 (2019)	64,07	- 0,87 (2019)
• otrzymujące zamówienia poprzez sieci komputerowe (stronę internetową, systemy typu EDI)	13,58	- 0,58 (2018)	15,34	- 2,34 (2018)
• składające zamówienia poprzez sieci komputerowe (stronę internetową, systemy typu EDI)	37,89	- 5,49 (2017)	41,42	- 9,02 (2017)
• wykorzystujące Internet w kontaktach z administracją publiczną ogółem	92,93	- 0,63 (2017)	93,91	- 1,61 (2017)
• wykorzystujące Internet w kontaktach z administracją publiczną w celu odsyłania wypełnionych formularzy w formie elektronicznej	92,93	+ 1,77 (2018)	93,91	+ 0,79 (2018)
• wyposażające swoich pracowników w urządzenia przenośne, pozwalające na mobilny dostęp do Internetu	59,30	+ 10,70 (2019)	62,92	+ 6,78 (2019)
• posiadające szerokopasmowy dostęp do Internetu	90,91	+ 4,19 (2019)	92,15	+ 2,95 (2019)

Wykres 18 Udział podmiotów z województwa warmińsko-mazurskiego na tle kraju w pozyskiwaniu środków z Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój⁷

W latach 2015-2019 udział podmiotów z województwa warmińsko-mazurskiego w pozyskiwaniu środków z Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój na lata 2014-2020 wzrósł o 0,28 pkt. proc. (w badanym roku wyniósł 2,48%). Do osiągnięcia wartości docelowych dla roku 2020 oraz 2025 brakowało 3,52 pkt. proc.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie
www.funduszeuropejskie.gov.pl

Tabela 1 Podmioty z województwa warmińsko-mazurskiego na tle kraju w pozyskiwaniu środków z Programu Horyzont 2020⁸

	2016			2017			2018			2019		
	Liczba uczestnictw w projektach z podpisanym GA	Dofinansowanie Netto	Liczba koordynacji	Liczba uczestnictw w projektach z podpisanym GA	Dofinansowanie Netto	Liczba koordynacji	Liczba uczestnictw w projektach z podpisanym GA	Dofinansowanie Netto	Liczba koordynacji	Liczba uczestnictw w projektach z podpisanym GA	Dofinansowanie Netto	Liczba koordynacji
WW-M	7	645 580 €	1	7	713 584 €	0	3	272 613 €	0	3	107 250 €	0
Polska	360	80 178 421 €	47	395	93 440 712 €	59	325	80 096 456 €	35	390	140 970 626 €	44

Źródło: Krajowy Punkt Kontaktowy Programów Badawczych UE na podstawie baz eCORDA oraz Eurostatu

Liczba uczestnictw = liczba uczestnictw organizacji w projektach (1projekt = wiele uczestnictw / jedna organizacja może brać udział w więcej niż jednym projekcie)
GA (Grant Agreement) = umowa grantowa
Liczba koordynacji = liczba projektów, w których podmiot pełnił funkcję koordynatora

W okresie od roku 2016 do roku 2019: podmioty z województwa warmińsko-mazurskiego uczestniczyły w 20 projektach dofinansowywanych z Programu Horyzont 2020. Łączna kwota dofinansowania projektów, w których uczestniczyły podmioty z regionu wyniosła 1 739 027 EUR. W roku 2019 podobnie jak w roku poprzednim odnotowano 3 uczestnictwa podmiotów z Warmii i Mazur w projektach z podpisanymi umowami grantowymi. Funkcja koordynatora pełniona była przez podmiot z województwa tylko jeden raz, w roku 2016.

⁷ Różnica w danych prezentowanych w niniejszym Raporcie w stosunku do danych z Raportu za rok 2018 r. oraz wartości bazowej podanej w Raporcie końcowym *Monitoring inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego* wynikają ze zmiany zastosowanej metody wyliczeń.

⁸ Różnice w danych dot. Polski podane w prezentowanym Raporcie, w stosunku do danych z Raportu za 2018 r. wynikają z uzupełniania danych w bazie eCORDA (uzupełnianie danych dot. konkursów po ich zamknięciu i uwzględnieniu ewentualnych zmian w umowach grantowych GA).

Tabela 2 Udział podmiotów z kraju w pozyskiwaniu środków z Programu Horyzont 2020 z podziałem na województwa

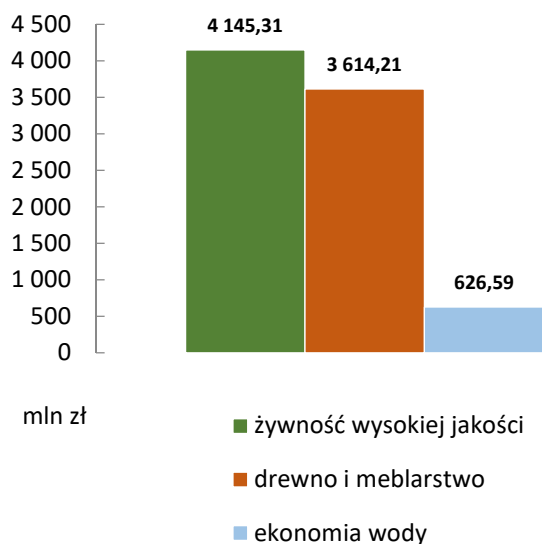
2019			
Województwo	Liczba uczestnictw w projektach z podpisanym GA (umowami gwarantowymi)	Dofinansowanie Netto (w EUR)	Liczba projektów, w których podmiot z regionu był koordynatorem
Mazowieckie	154	81 284 681	14
Wielkopolskie	58	17 603 142	6
Małopolskie	41	6 054 864	2
Dolnośląskie	27	5 203 089	5
Pomorskie	24	5 475 592	2
Śląskie	21	2 621 327	3
Łódzkie	19	4 181 345	2
PL	9	12 923 500	2
Podkarpackie	8	1 041 956	2
Kujawsko-Pomorskie	7	1 568 892	0
Lubelskie	7	1 174 688	2
Zachodniopomorskie	7	1 358 069	3
Lubuskie	3	454 957	0
Warmińsko-Mazurskie	3	107 250	0
Podlaskie	2	7 000	0
Świętokrzyskie	2	17 525	1
Opolskie	1	0,00	0
Suma końcowa	393	141 077 876	44

Źródło: Krajowy Punkt Kontaktowy Programów Badawczych UE na podstawie baz eCORDA oraz Eurostatu

Liderami w pozyskiwaniu środków oferowanych w ramach programu Horyzont 2020 podobnie jak w roku 2018 były podmioty z województwa mazowieckiego (łącznie 154 uczestnictwa w projektach). Podmioty z tego regionu uzyskały łącznie 81,28 mln EUR netto dofinansowania. Dużą aktywność w pozyskiwaniu wsparcia oferowanego w ramach programu wykazywały podmioty z województw: wielkopolskiego (58 uczestnictw), małopolskiego (41 uczestnictw), dolnośląskiego (27 uczestnictw) oraz pomorskiego (24 uczestnictw). Zarówno w roku 2018 jak i 2019 podmioty z tych województw znajdowały się w czołówce pod względem pozyskiwania funduszy z Horyzontu 2020. Liczba uczestnictw w projektach z podpisanymi umowami grantowymi w województwie warmińsko-mazurskim wyniosła 3. Łączna kwota, którą podmioty z Polski otrzymały na swoją działalność w ramach projektów dofinansowywanych z środków tego programu wyniosła ponad 141 mln EUR netto, w województwie warmińsko-mazurskim - 107 tys. EUR.

3. Rozwój inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego

Wykres 19 Eksport towarów wpisujących się w inteligentne specjalizacje w ujęciu łącznym w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

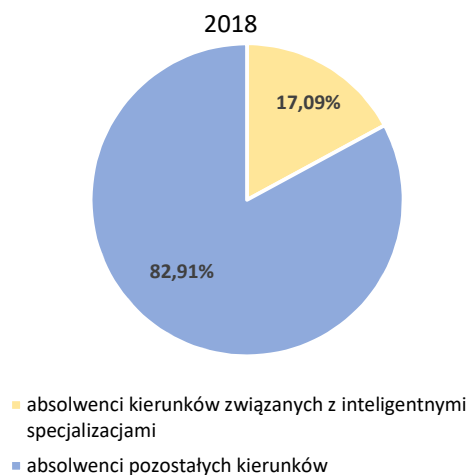
Eksport produktów z branż wpisujących się w inteligentne specjalizacje województwa warmińsko-mazurskiego w roku 2019 osiągnął poziom kolejno:

żywność wysokiej jakości – 4 145,31 mln zł, drewno i meblarstwo – 3 614,21 mln zł oraz ekonomia wody – 626,59 mln zł.

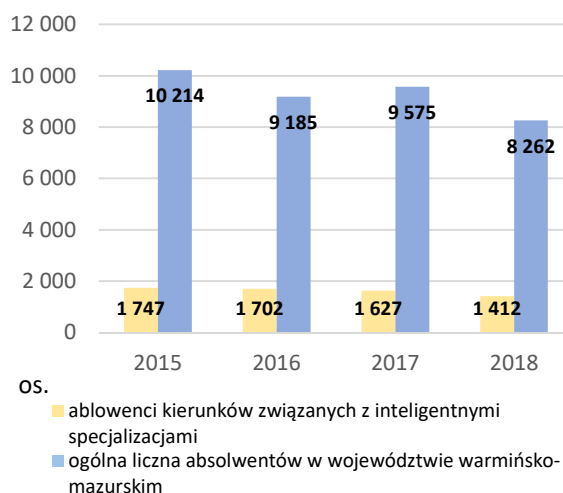
Łącznie eksport towarów inteligentnych specjalizacji regionu wyniósł ponad 8 386,11 mln zł. W każdej z inteligentnych specjalizacji odnotowano wzrost eksportu w stosunku do roku 2018 (podobny wzrost miał miejsce w latach 2018/ 2017):

żywność wysokiej jakości: o 2,60%, drewno i meblarstwo: o 7,13%, ekonomia wody: o 38,75%⁹.

Wykres 20 Udział absolwentów grup kierunków związanych z inteligentnymi specjalizacjami w ogóle absolwentów szkół wyższych w województwie warmińsko-mazurskim (publicznych i prywatnych)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

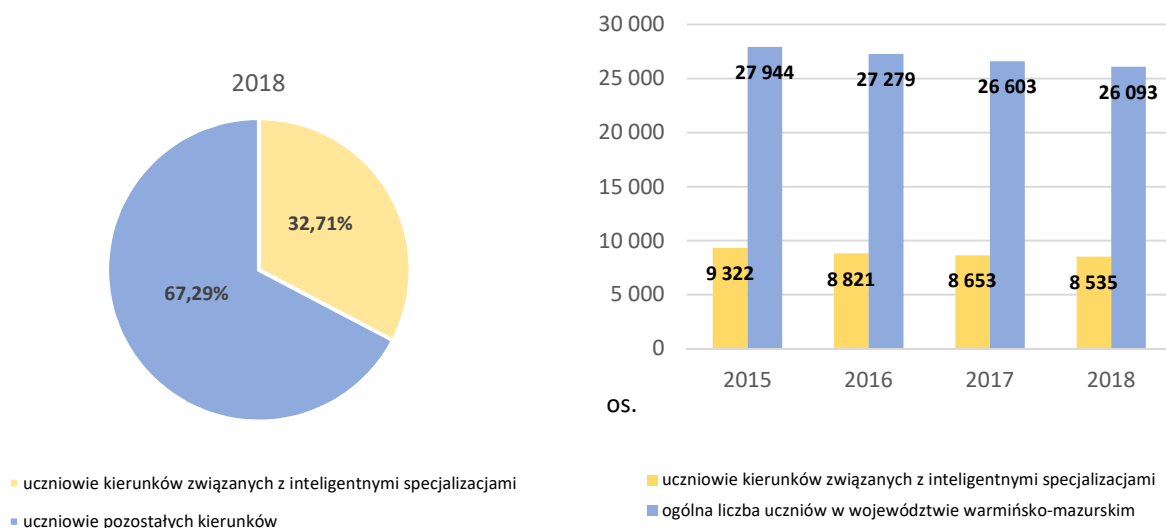

Udział absolwentów grup kierunków studiów wpisujących się w inteligentne specjalizacje regionu w ogóle absolwentów szkół wyższych województwa wynosił kolejno, w roku 2015: 17,10%, w roku 2016: 18,53%, w roku 2017: 16,99% oraz w roku 2018: 17,09%. W omawianym okresie obserwowany

⁹ Wyliczenia dot. roku 2018 uwzględniają uaktualniania/korekty danych Krajowej Administracji Skarbowej (wartość eksportu produktów wpisujących się w inteligentną specjalizację ekonomia wody w województwie warmińsko-mazurskim za 2018 r., uwzględniona w niniejszym raporcie różni się od podanej w raporcie za 2018 r. ze względu na wspomniane powyżej korekty).

jest spadek liczby absolwentów szkół wyższych zarówno w ogólnej liczbie absolwentów w województwie jak i absolwentów kierunków wpisujących się w inteligentne specjalizacje kolejno o: 19,11% oraz 19,18%.

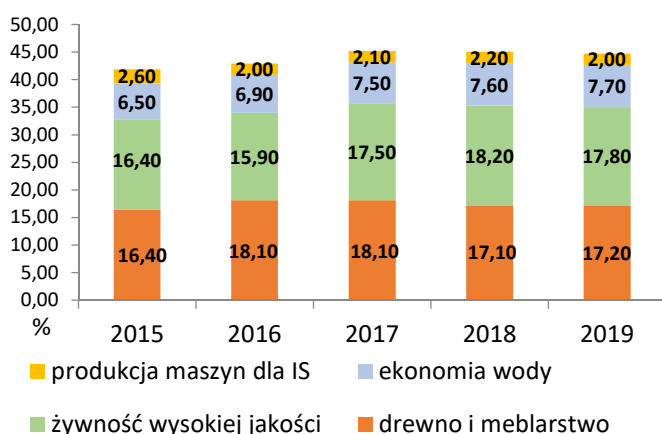
Wykres 21 Udział uczniów zasadniczych szkół zawodowych, techników i szkół policealnych (bez specjalnych) z grup kierunków związanych z inteligentnymi specjalizacjami w ogóle uczniów tego typu szkół

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Udział uczniów zasadniczych szkół zawodowych, techników i szkół policealnych grup kierunków wpisujących się w inteligentne specjalizacje w ogóle uczniów szkół tego rodzaju wynosił kolejno, w roku 2015: 33,36%, w roku 2016: 32,35%, w roku 2017: 32,53% oraz w roku 2018: 32,71%. Podobnie jak w przypadku absolwentów szkół wyższych w latach 2015-2018 obserwowany jest spadek liczby uczniów zasadniczych szkół zawodowych, techników i szkół policealnych zarówno w ogólnej liczbie uczniów w województwie jak i uczniów kierunków wpisujących się w inteligentne specjalizacje kolejno o: 6,62% oraz 8,44%. Natomiast udział uczniów kierunków wpisujących się w inteligentne specjalizacje w ogólnej liczbie uczniów szkół średnich w porównaniu do roku 2015 spadł o 0,65 pkt. proc., w porównaniu do roku 2017 wzrósł o 0,18 pkt. proc.

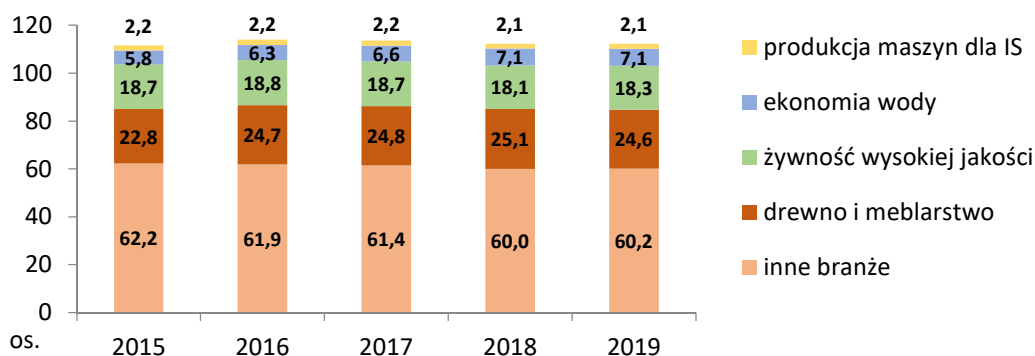
Wykres 22 Wartość dodana brutto w latach 2015-2019¹⁰

Wartość dodana brutto w przedsiębiorstwach z branż powiązanych z inteligentnymi specjalizacjami regionu, wyniosła w roku 2019: 44,70% wartości dodanej brutto wypracowanej przez wszystkie przedsiębiorstwa zarejestrowane na terenie województwa, w których pracowało co najmniej 10 osób (nastąpił spadek o 0,4 pkt. proc. w relacji do roku 2018). W latach 2015-2019 wartość wskaźnika wzrosła o 2,8 pkt. proc

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 23 Przeciętne zatrudnienie w podmiotach z branż inteligentnych specjalizacji¹¹

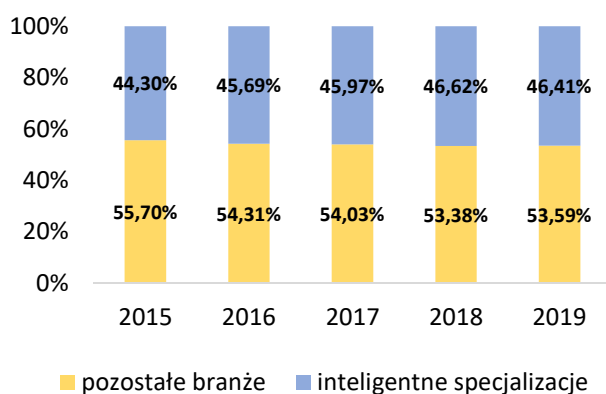
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przeciętne zatrudnienie w podmiotach z branż inteligentnych specjalizacji prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej wynosiło w roku 2019 - 52,1 tys. os. i wzrosło w porównaniu do roku 2015 o 2,6 tys. os. Najwięcej osób podobnie, jak w latach poprzednich zatrudnionych było w ramach inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo - 24,6 tys., a następnie w żywności wysokiej jakości - 18,3 tys. Podobnie jak w roku poprzednim w ekonomii wody zatrudnienie w 2019 r. wynosiło 7,1 tys. os. W odniesieniu do roku 2018 przeciętne zatrudnienie w podmiotach z branż inteligentnych specjalizacji spadło o 300 osób.

¹⁰ Dane dot. wartości dodanej brutto generowane są na podstawie sprawozdania statystycznego F-01/I-01 (obejmującego podmioty prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej)

¹¹ Dane dot. wartości dodanej brutto generowane są na podstawie sprawozdania statystycznego F-01/I-01 (obejmujące podmioty prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej).

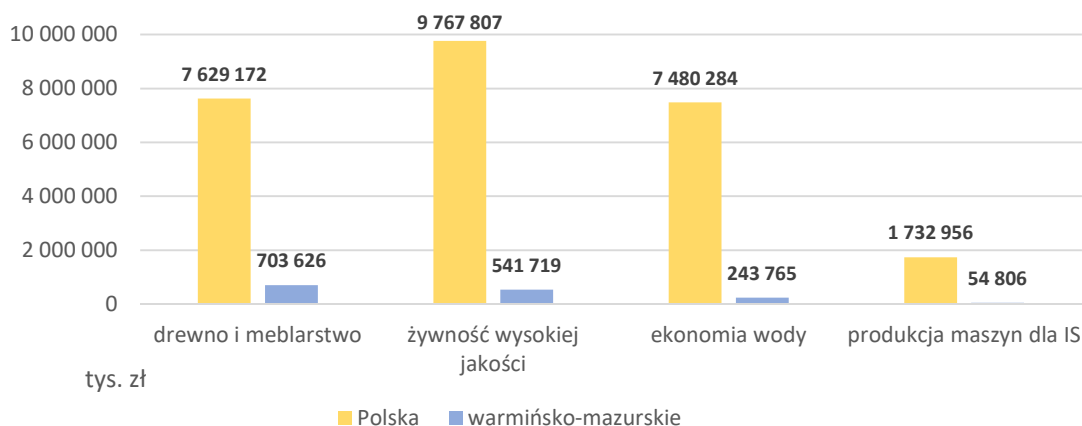
Wykres 24 Zatrudnienie w podmiotach z branż sklasyfikowanych do inteligentnych specjalizacji jako % zatrudnienia województwa ogółem¹²

Przeciętne zatrudnienie w podmiotach z branż inteligentnych specjalizacji wynosiło w roku 2019 - 46,41% zatrudnienia województwa ogółem, w tym drewno i meblarstwo: 21,88 %, żywność wysokiej jakości: 16,35 %, ekonomia wody: 6,35 %, produkcja maszyn dla inteligentnych specjalizacji: 1,83 %. Od roku 2015 nastąpił wzrost o 2,11 pkt. proc. (niewielki spadek w relacji do roku 2018 o 0,21 pkt. proc.).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 25 Nakłady inwestycyjne w podmiotach z branż inteligentnych specjalizacji w 2019 r.¹³

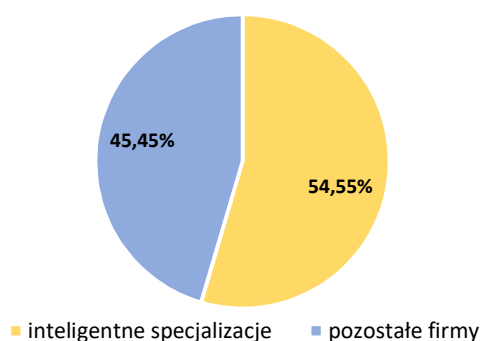
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Najwyższe nakłady inwestycyjne poniesione przez podmioty z województwa warmińsko-mazurskiego wpisujące się w inteligentne specjalizacje należały do firm działających w ramach specjalizacji drewno i meblarstwo i stanowiły w roku 2019: 9,22% ogólnej wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez ogół firm w Polsce o PKD zgodnym z tą specjalizacją (w roku 2018 najwyższe nakłady inwestycyjne poniosły podmioty działające w ramach specjalizacji żywność wysokiej jakości: 5,15 %, następnie firmy zaliczane do specjalizacji ekonomia wody: 5,05 % oraz drewno i meblarstwo 3,76 %). Osiągnięty wynik dał regionowi 4 miejsce w kraju, najwyższe nakłady inwestycyjne w ramach specjalizacji drewno i meblarstwo poniosło województwo śląskie. Niższy udział w krajowych nakładach inwestycyjnych w swoim sektorze w 2019 r. miały firmy ze specjalizacji żywność wysokiej jakości: 5,55% (województwo zajęło 5 miejsce w kraju, liderem było Mazowsze) oraz ekonomia wody: 3,26% (10 miejsce w kraju, pierwsze miejsce również należało do województwa mazowieckiego).

¹² Dane obejmują podmioty prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej.

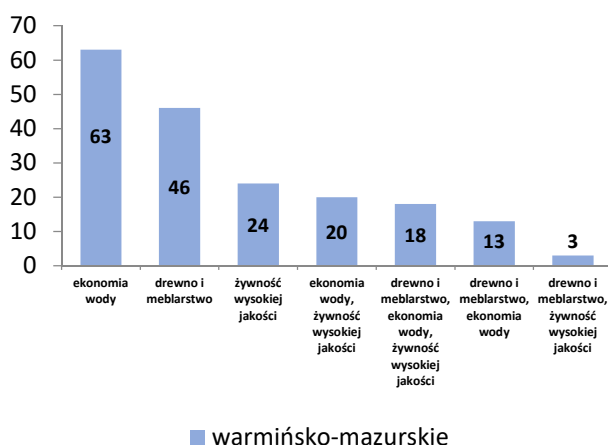
¹³ Dane obejmują podmioty prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej.

Wykres 26 Udział poniesionych nakładów inwestycyjnych w podmiotach z branż inteligentnych specjalizacji w ogóle nakładów inwestycyjnych poniesionych przez firmy w województwie warmińsko mazurskim w 2019 r.¹⁴

Udział poniesionych przez podmioty wpisujące się w inteligentne specjalizacje województwa warmińsko-mazurskiego nakładów inwestycyjnych w ogólnej wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez firmy regionu, zatrudniające 10 osób i więcej, wyniósł w roku 2019: 54.55%.

Wykres 27 Projekty innowacyjne wpisujące się w inteligentne specjalizacje regionu wsparte w ramach I osi priorytetowej RPO WiM 2014-2020 – Inteligentna Gospodarka Warmii i Mazur¹⁵

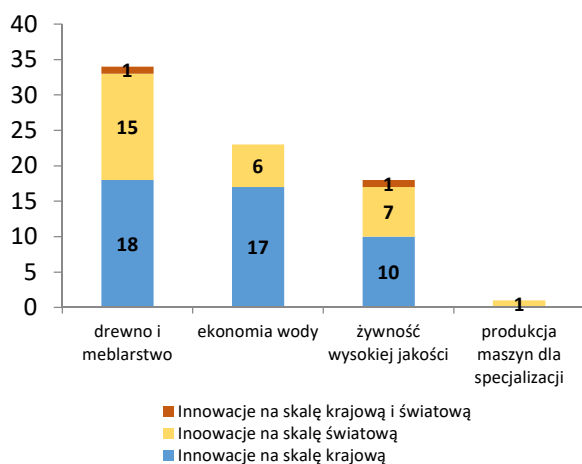
Najwyższa liczba projektów innowacyjnych wykazujących wpływ na rozwój inteligentnych specjalizacji regionu dotyczyła specjalizacji ekonomia wody: 63 projekty innowacyjne, następnie drewno i meblarstwo: 46 projektów innowacyjnych oraz 24 projekty innowacyjne sprzyjające rozwojowi specjalizacji żywność wysokiej jakości. 54 projekty innowacyjne wpisywały się w więcej niż jedną specjalizację regionu.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Warmińsko-Mazurskiej Agencji Rozwoju Regionalnego w Olsztynie S.A. w Olsztynie

¹⁴ Dane obejmują podmioty prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej.

¹⁵ Dane przedstawiają projekty innowacyjne zidentyfikowane od początku wdrażania I osi priorytetowej RPO WiM do końca 2019 r.

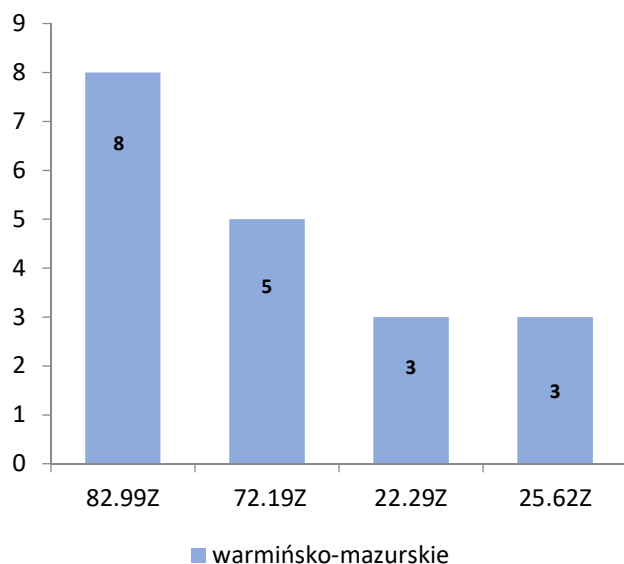
Wykres 28 Firmy z obszarów inteligentnych specjalizacji regionu realizujące projekty innowacyjne na skalę krajową i światową wsparte w ramach I osi priorytetowej RPO WiM 2014-2020 – Inteligentna Gospodarka Warmii i Mazur¹⁶

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Warmińsko-Mazurskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie

W ramach I osi priorytetowej – Inteligentna Gospodarka Warmii i Mazur projektów innowacyjnych (zarówno na poziomie krajowym jak i światowym) realizowano w specjalizacji drewno i meblarstwo: 34 (w tym jeden projekt został zakwalifikowany jako innowacja na skalę krajową i światową), 23 w ramach specjalizacji ekonomia wody. W ramach specjalizacji żywność wysokiej jakości zidentyfikowano 18 projektów innowacyjnych na skalę co najmniej krajową (w tym jeden projekt został zakwalifikowany jako innowacja na skalę krajową i światową).

Wykres 29 PKD firm spoza inteligentnych specjalizacji z największą liczbą innowacji na skalę światową wspartych w ramach I osi priorytetowej RPO WiM 2014-2020 – Inteligentna Gospodarka Warmii i Mazur¹⁷

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z Warmińsko-Mazurskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie

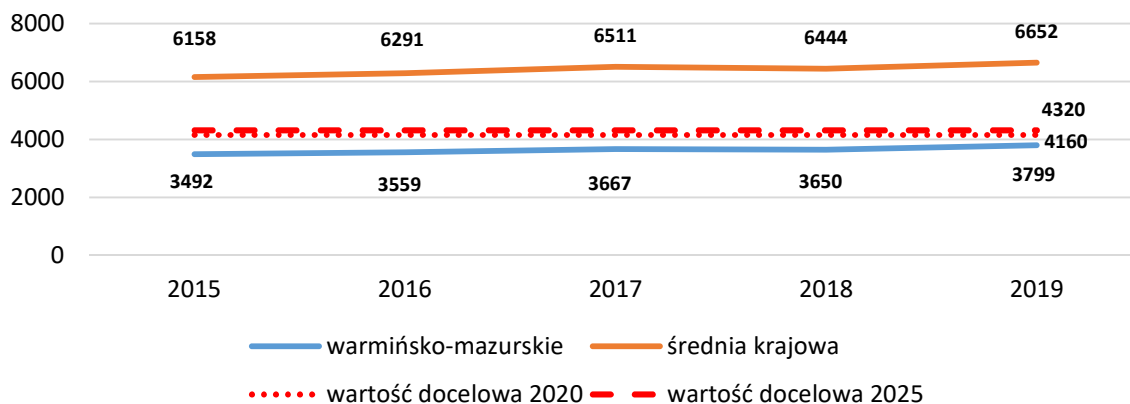
Najwięcej projektów skutkujących powstaniem innowacji na skalę światową realizowanych było w obszarze PKD 82.99Z (Pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej, gdzie indziej niesklasyfikowana) - 8 projektów, 5 projektów realizowano w ramach PKD 72.19Z (Badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie pozostałych nauk przyrodniczych i technicznych). Po 3 projekty innowacyjne wdrażano w obszarze PKD 22.29Z (Produkcja pozostałych wyrobów z tworzyw sztucznych) i firm o PKD 25.62Z (Obróbka mechaniczna elementów metalowych).

¹⁶ Dane przedstawiają firmy z projektami innowacyjnymi zidentyfikowanymi od początku wdrażania I osi priorytetowej RPO WiM do końca 2019 r.

¹⁷ Dane przedstawiają firmy z projektami innowacyjnymi zidentyfikowanymi od początku wdrażania I osi priorytetowej RPO WiM do końca 2019 r.

3.1 Inteligentna specjalizacja: Ekonomia Wody

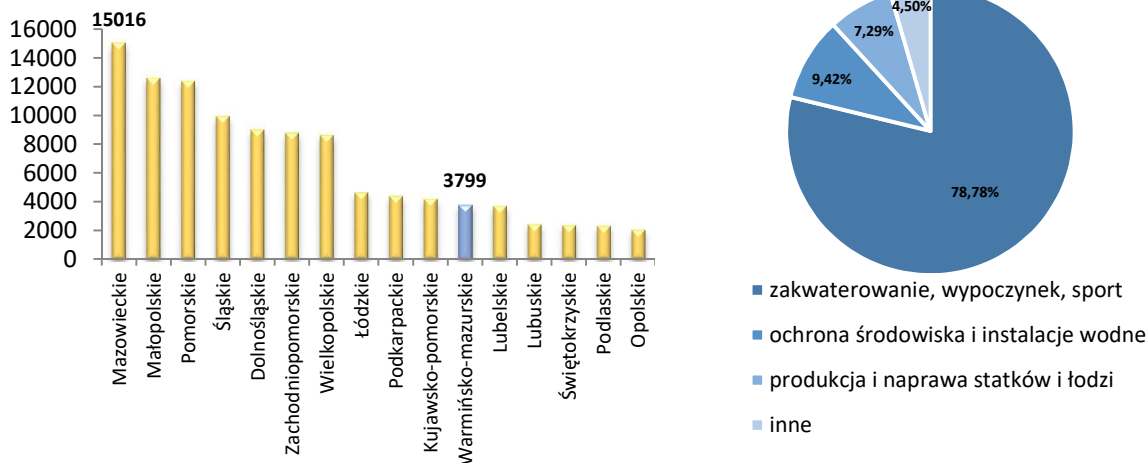
Wykres 30 Podmioty gospodarki narodowej¹⁸ wpisujące się w inteligentną specjalizację ekonomia wody w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2015-2019 liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON wpisujących się w inteligentną specjalizację województwa warmińsko-mazurskiego - ekonomia wody zwiększyła się o 307 podmiotów (8,79%) do poziomu 3799. Średnia krajowa (6652) wzrosła w tym czasie o 8,02%. W roku 2019 do osiągnięcia wartości docelowych wyznaczonych na lata 2020 (4160) oraz 2025 (4320) brakowało kolejno 361 oraz 521 podmiotów.

Wykres 31 Podmioty gospodarki narodowej wpisujące się w inteligentną specjalizację ekonomia wody. Stan na 31 XII 2019 r.

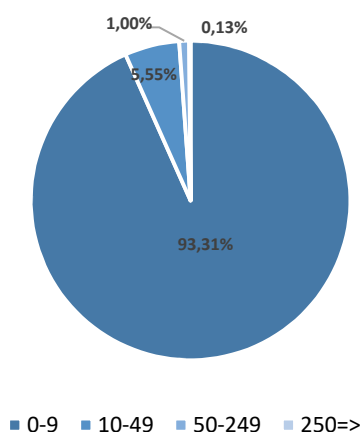
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2019 liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w województwie warmińsko-mazurskim, których działalność gospodarcza związana była z inteligentną specjalizacją województwa – ekonomia wody, stanowiła 3,57% wszystkich tego typu podmiotów gospodarczych w Polsce (11 miejsce, awans o jedno miejsce w stosunku do roku poprzedniego). Największa ilość

¹⁸ Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON, deklarujące prowadzenie działalności, według PKD 2007.

firm z tego obszaru znajdowała się, tak jak w roku 2018, w województwie mazowieckim – 15 016 podmiotów (14,11%). Firmy z branży *zakwaterowanie, wypoczynek, sport* stanowiły 78,78% wszystkich podmiotów wpisujących się w specjalizację ekonomia wody (2993 firmy). Podmioty z branży *ochrona środowiska i instalacje wodne* stanowiły 9,42% (358 firmy) wszystkich podmiotów zaliczanych do specjalizacji ekonomia wody, natomiast 7,29% (277 firmy), to podmioty z sektora *produkcja i naprawa statków i łodzi* stanowiły.

Wykres 32 Podmioty gospodarki narodowej wpisujące się w inteligentną specjalizację ekonomia wody wg klas wielkości - liczba zatrudnionych. Stan na 31 XII 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Spośród podmiotów wpisujących się w inteligentną specjalizację ekonomia wody na koniec roku 2019 w województwie warmińsko-mazurskim dominowały mikroprzedsiębiorstwa, w których liczba zatrudnionych nie przekraczała 9 osób – 93,31% (3545 podmiotów), wzrost o 0,27 pkt. proc. (o 149 firmy). Małe firmy zatrudniające 10-49 osób w liczbie 211 stanowiły 5,55%, natomiast średnie firmy, gdzie liczba zatrudnionych, to 50-249 osób – 1,00% (38 podmiotów). 5 firm (0,13%), jak w roku poprzednim, zatrudniało powyżej 250 osób.

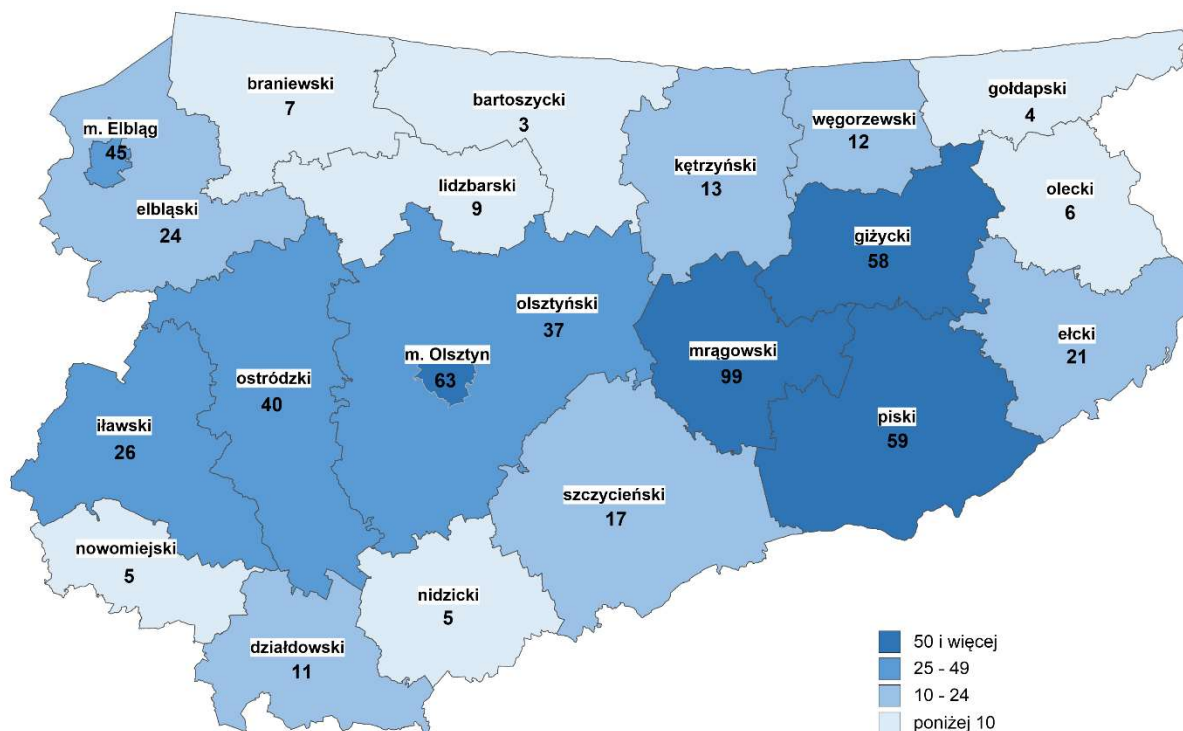
Wykres 33 Podmioty powstałe w 2019 r. wg branż

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2019 w województwie warmińsko-mazurskim powstały 393 nowe podmioty gospodarcze wpisujące się w inteligentną specjalizację regionu - ekonomia wody (o 3 podmioty więcej niż w roku 2018). 305 nowopowstałych podmiotów należało do przeważającej branży specjalizacji ekonomii wody: *zakwaterowanie, wypoczynek, sport* (stanowiły one 77,61% wszystkich nowopowstałych firm wpisujących się w specjalizację). 53 nowe przedsiębiorstwa (13,49%) utworzono w sektorze *produkcji i naprawy statków i łodzi* (o 25 firm więcej niż w 2018), a 27 w dziedzinie *ochrony środowiska i instalacji wodnych* (6,87%).

Mapa 2 Podmioty nowo zarejestrowane w 2019 r. w rejestrze REGON, których PKD wpisuje się w inteligentną specjalizację regionu ekonomia wody z podziałem na powiaty¹⁹

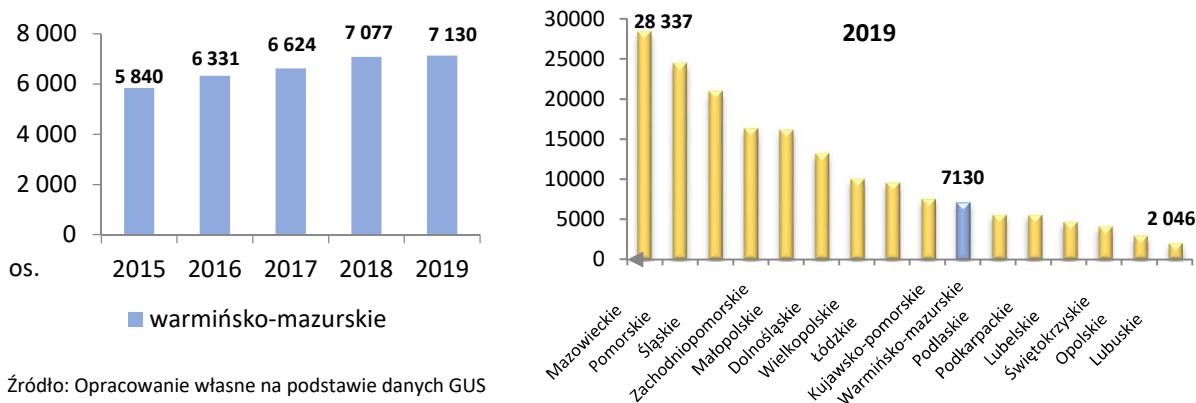

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Olsztynie

W 2019 r. w rejestrze REGON zarejestrowano 564 nowych podmiotów, których PKD wpisuje się w inteligentną specjalizację regionu ekonomia wody. Najwięcej nowo powstałych przedsiębiorstw odnotowano w powiecie mrągowskim – 99 oraz w mieście Olsztyn – 63, piskim – 59 oraz giżyckim – 58. Dużą koncentrację nowych firm odnotowano ponadto w mieście Elbląg – 45, powiecie ostródzkim – 40, olsztyńskim – 37 i iławskim – 26. Najmniej podmiotów powstało w powiecie bartoszyckim – 3 oraz gołdapskim – 4. Średnio na jeden powiat powstało 27 nowych podmiotów.

¹⁹ Różnica pomiędzy danymi widocznymi na *Mapie*, a danymi przedstawionymi na *Wykresie 33* wynika z odmiennej metodologii gromadzenia danych. Dane zaprezentowane na *Mapie* zawierają informacje o podmiotach prowadzących działalność, podmiotach, które nie podjęły jeszcze działalności oraz podmiotach z zawieszoną działalnością. Dane przedstawione na *Wykresie 33* ukazują wyłącznie podmioty prowadzące działalność. Źródłem danych przedstawionych zarówno na *Mapie* jak i *Wykresie* są informacje zgromadzone przez GUS (w przypadku *Mapy*: Publikacyjna Baza REGON, w przypadku *Wykresu*: Kwartalna informacja o podmiotach gospodarki narodowej w rejestrze REGON rok 2019).

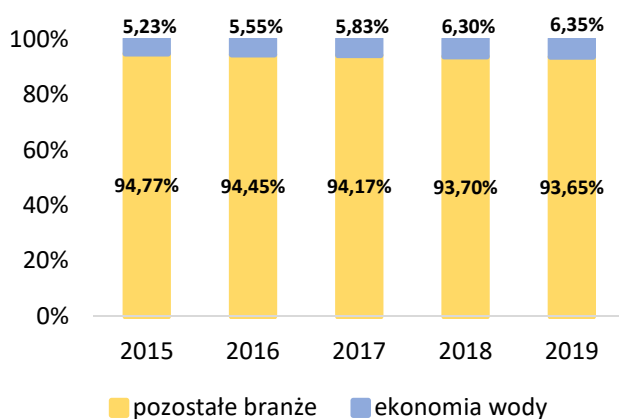
Wykres 34 Zatrudnienie w podmiotach gospodarki narodowej wpisujących się w inteligentną specjalizację ekonomia wody²⁰

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zatrudnienie w podmiotach wpisujących się w inteligentną specjalizację ekonomia wody, prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej wynosiło w 2019 r.: 7 130 os. W okresie 2015-2018 wartość wskaźnika wzrosła o 1 290 osób (22,09%). przy czym w latach 2018-2019 wzrost wyniósł 0,75% (53 osoby). Województwo Warmińsko-Mazurskie podobnie jak w latach 2017 oraz 2018 uplasowało się na 10 miejscu w kraju. Najwięcej osób zatrudnionych w przedsiębiorstwach wpisujących się w inteligentną specjalizację ekonomia wody pracowało w województwie mazowieckim – 28 337 os., najmniej zaś w województwie lubuskim – 2 046 os.

Wykres 35 Zatrudnienie w firmach z branż sklasyfikowanych do inteligentnej specjalizacji ekonomia wody jako % zatrudnienia województwa ogółem²¹

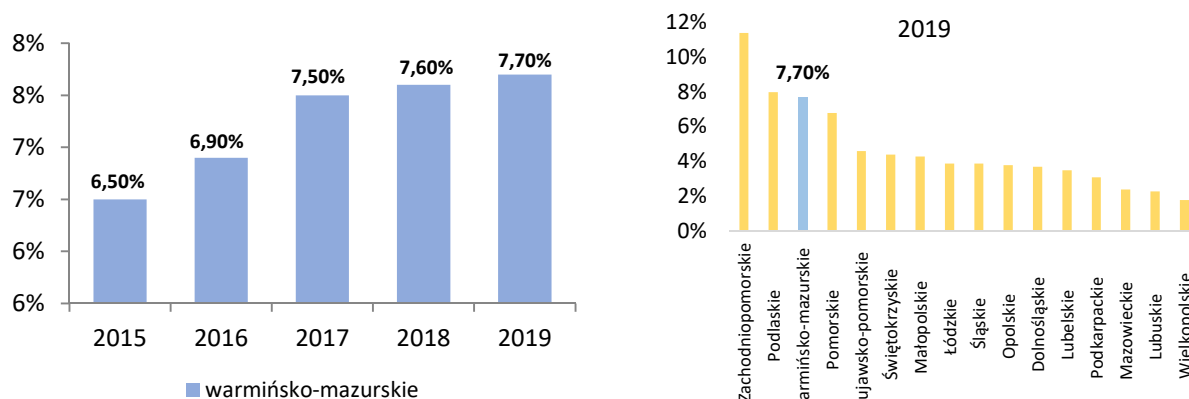
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przeciętne zatrudnienie w podmiotach wpisujących się w inteligentną specjalizację ekonomia wody (prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej) wynosiło w roku 2019 - 6,35% zatrudnienia województwa ogółem. Od roku 2015 widoczny jest stały wzrost zatrudnienia w firmach o PKD zgodnym z inteligentną specjalizacją ekonomia wody (od 2015 roku nastąpił wzrost o 1,12 pkt. proc., w relacji do roku 2018 o 0,05 pkt. proc.).

²⁰ Dane obejmują podmioty prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej.

²¹ Dane obejmują podmioty prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej.

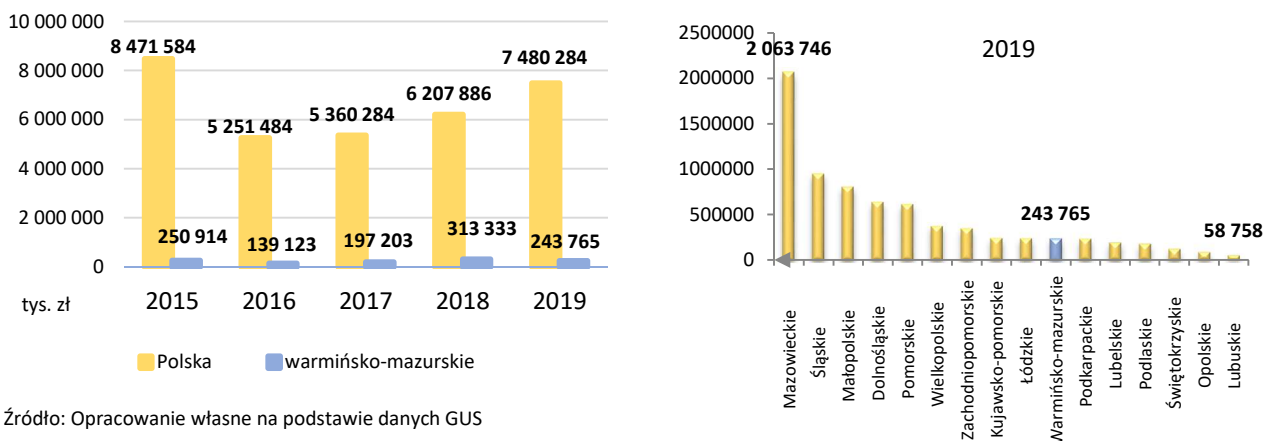
Wykres 36 Wartość dodana brutto w podmiotach z branż inteligentnej specjalizacji ekonomia wody²²

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wartość dodana brutto wytworzona przez podmioty wpisujące się w inteligentną specjalizację ekonomia wody stanowiła w roku 2019: 7,70% wartości dodanej brutto wszystkich firm z województwa w których pracowało powyżej 10 osób. W latach 2015-2019 wartość wskaźnika wzrosła o 1,2 pkt. proc. (w relacji do roku 2018 nastąpił wzrost o 0,1 pkt. proc). W 2019 r. region uplasował się na 3 pozycji w kraju (spadek o 1 pozycję w stosunku do roku 2018).

Wykres 37 Nakłady inwestycyjne w podmiotach z branż inteligentnej specjalizacji ekonomia wody w 2019 r.²³

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

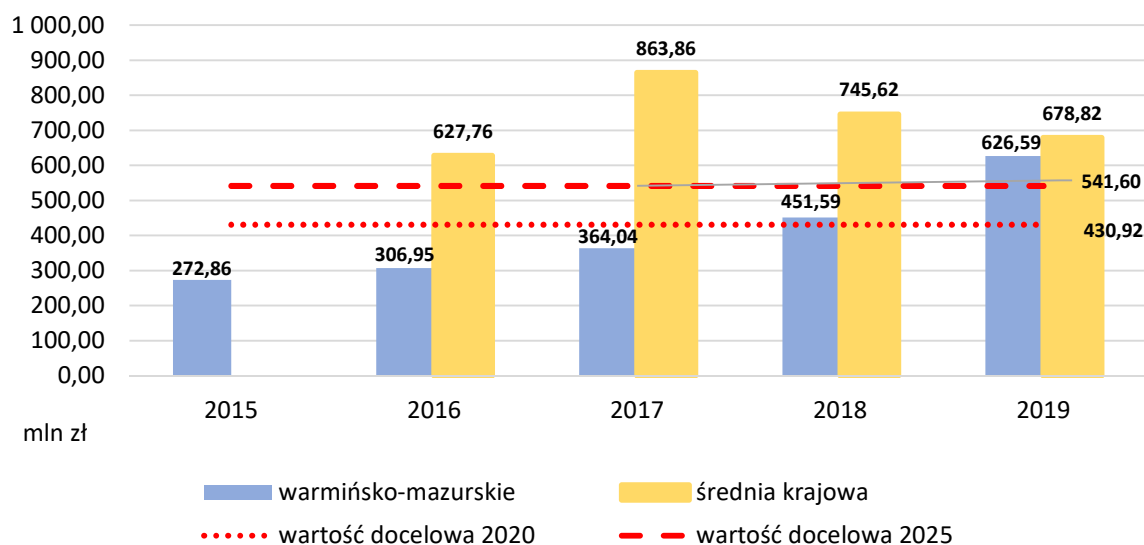
Pod względem poniesionych nakładów inwestycyjnych w roku 2019 przedsiębiorstwa wpisujące się w inteligentną specjalizację ekonomia wody uplasowały się na ostatnim miejscu spośród trzech inteligentnych specjalizacji regionu. Poniesione nakłady inwestycyjne stanowiły 3,26% ogólnej wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez firmy o PKD zgodnym z tą inteligentną specjalizacją w kraju, co dało regionowi 10 miejsce. Nakłady inwestycyjne poniesione przez firmy

²² Dane obejmują podmioty prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej.

²³ Dane obejmują podmioty prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej.

wpisujące się w inteligentną specjalizację ekonomia wody województwa warmińsko-mazurskiego zmniejszyły się o 1,79 pkt. proc. w porównaniu do roku 2018 (2018: 5,05%)

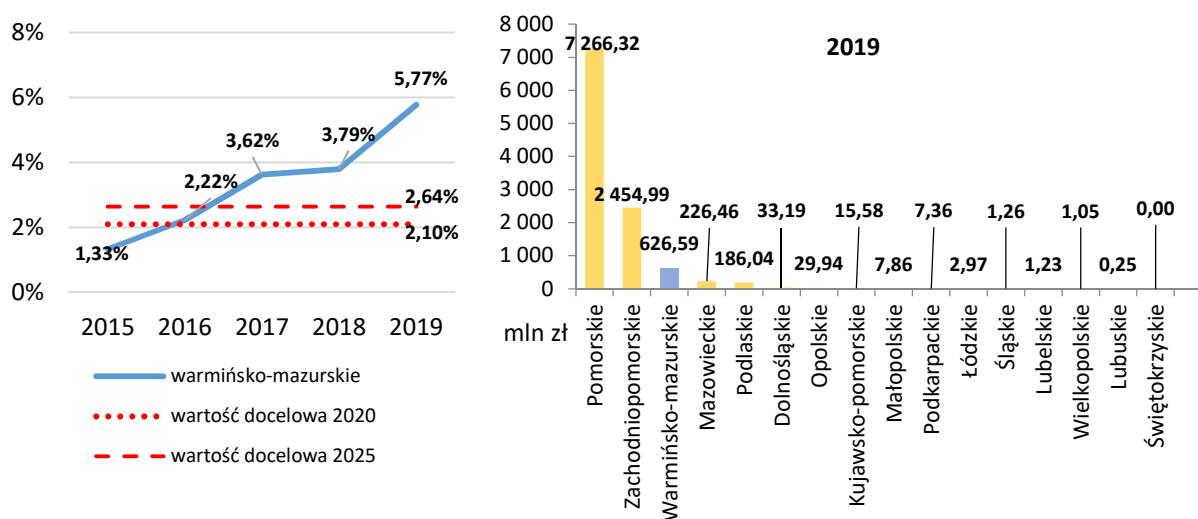
Wykres 38 **Ekonomia wody – eksport w latach 2015-2019²⁴**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

W latach 2015-2019 eksport produktów wpisujących się w inteligentną specjalizację ekonomia wody w województwie warmińsko-mazurskim wzrastał osiągając poziom 626,59 mln zł w 2019 r. Wartość eksportu towarów wpisujących się w ekonomię wody w stosunku do roku 2018 wzrosła o 38,75%. W roku 2019 zostały przekroczone wartości docelowe oszacowane zarówno dla roku 2020 (430,92) jak i 2025 (541,60 - o 84,99 mln zł).

Wykres 39 **Udział eksportu towarów w specjalizacji ekonomia wody na tle kraju**

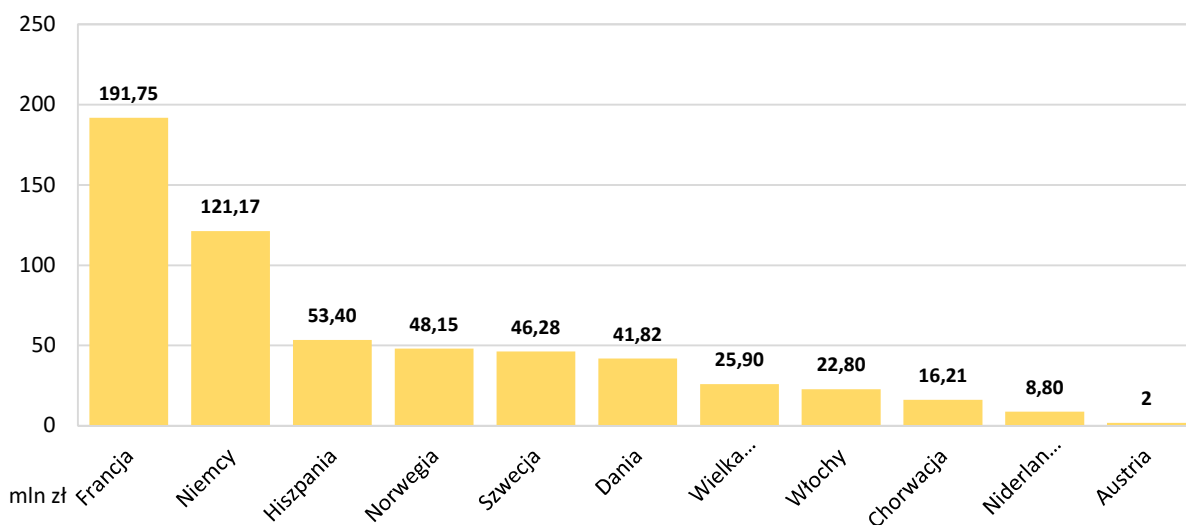

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

²⁴ W wyniku uaktualniania/korekty danych Krajowej Administracji Skarbowej wartość eksportu produktów wpisujących się w inteligentną specjalizację ekonomia wody w województwie warmińsko-mazurskim za 2018 r. podana w niniejszym raporcie różni się od wartości podanej w raporcie za 2018 r.

W latach 2015-2019 udział województwa warmińsko-mazurskiego w eksporcie towarów w specjalizacji ekonomia wody w Polsce zwiększył się z poziomu 1,33% w roku 2015 do poziomu 5,77% w roku 2019. Wartość docelowa przewidziana dla roku 2020 została przekroczona w 2017, a dla roku 2025 w 2018 r. Województwo warmińsko-mazurskie w latach 2018 i 2019 zajmowało 3 miejsce wśród eksporterów produktów wpisujących się w inteligentną specjalizację ekonomia wody (w roku 2017 region zajmował miejsce 4). Pierwsze miejsce, podobnie jak w latach ubiegłych, zajmowało województwo pomorskie z udziałem na poziomie 66,90% w całości eksportu w Polsce.

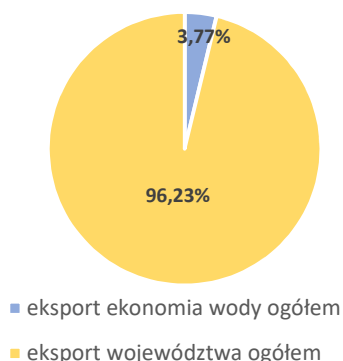
Wykres 40 Najwięksi importerzy produktów z województwa warmińsko-mazurskiego w 2019 r. (ekonomia wody)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

Największym importerem dóbr wyprodukowanych w województwie pozostaje Francja (w 2019 eksport do Francji wyniósł 191,75 mln zł). Kolejnymi co do wielkości importerami były Niemcy z importem na poziomie 121,17 mln zł oraz Hiszpania z importem o wartości 53,40 mln zł.

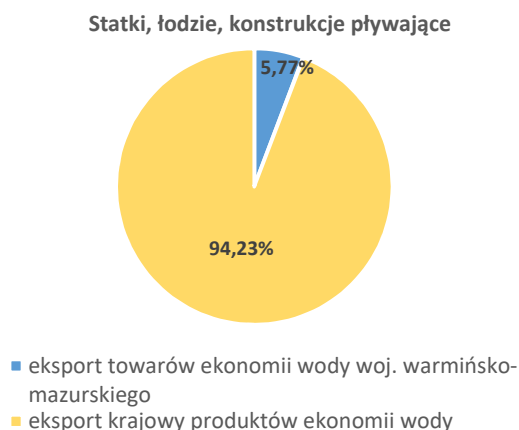
Wykres 41 Udział eksportu towarów inteligentnej specjalizacji ekonomia wody w łącznym eksporcie województwa w 2019 r.

Udział eksportu towarów należących do inteligentnej specjalizacji ekonomia wody w ogólnym eksporcie województwa wyniósł 3,77% (wzrost o 0,98 pkt proc. od roku 2018). Eksport towarów ekonomii wody osiągnął poziom 626,59 mln zł, podczas gdy eksport wszystkich towarów województwa warmińsko-mazurskiego wynosił 16 609,30 mln zł.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

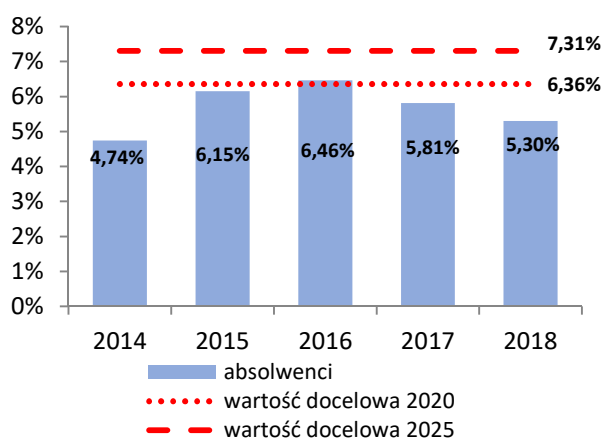
Wykres 42 Udział eksportu regionalnego poszczególnych towarów²⁵ inteligentnej specjalizacji ekonomia wody w analogicznym eksporcie krajowym w 2019 r.

Udział eksportu towarów ekonomii wody województwa warmińsko-mazurskiego w analogicznym eksporcie krajowym wyniósł 5,77 % (wzrost o 1,97 pkt. proc.). Jako grupy produktów wpisujących się w eksport specjalizacji ekonomia wody zaliczone zostały: *statki, łodzie oraz konstrukcje pływające*.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

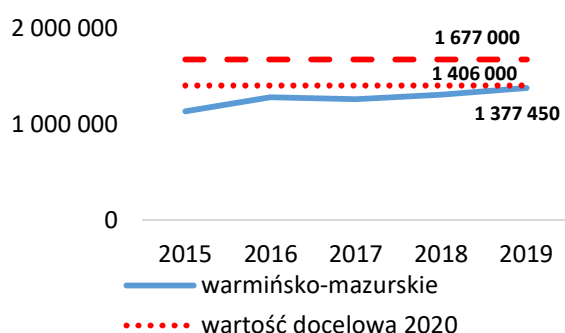
Wykres 43 Udział absolwentów grup kierunków studiów związanych ze specjalizacją ekonomia wody (nauk o środowisku, inżynieryjno-techniczne) w ogóle absolwentów szkół wyższych (publicznych i prywatnych) w województwie warmińsko-mazurskim

Od roku 2015 do roku 2018 udział absolwentów kierunków studiów związanych ze specjalizacją ekonomia wody w ogólnej liczbie absolwentów szkół wyższych spadł o 0,85 pkt. proc., osiągając poziom 5,30%. W roku 2016 zaobserwowano wzrost liczby absolwentów, została wówczas przekroczona o 0,10 pkt. proc. wartość docelowa dla roku 2020. W roku 2018 do wyznaczonych na lata 2020 oraz 2025 wartości docelowych brakowało kolejno: 1,06 pkt. proc. oraz 2,01 pkt. proc.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 44 Korzystający z turystycznych obiektów noclegowych

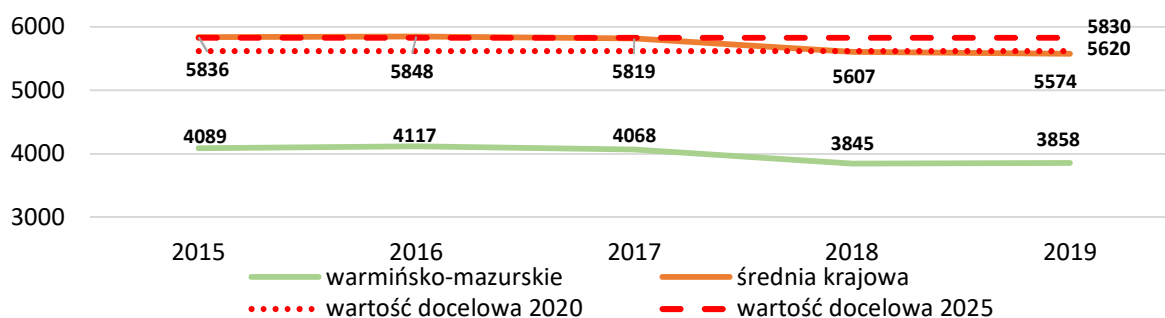
Z turystycznych obiektów noclegowych w regionie korzystało w roku 2019 blisko 1,4 mln osób (liczba ta uplasowała województwo na 9 miejscu w kraju, czyli wyżej o jeden poziom niż w roku 2018). Wartość wskaźnika w okresie 2015 - 2019 wzrosła o 21,36%. Odległość do wartości docelowej określonej dla roku 2020 wyniosła blisko 29 tys. osób, natomiast dla roku 2025: 300 tys. osób.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

²⁵ Sekcje i działy klasyfikacji CN dla inteligentnych specjalizacji zgodnie z raportem pn. Zarządzanie i monitoring inteligentnych specjalizacji w województwie warmińsko-mazurskim.

3.2 Inteligentna specjalizacja: Żywność wysokiej jakości

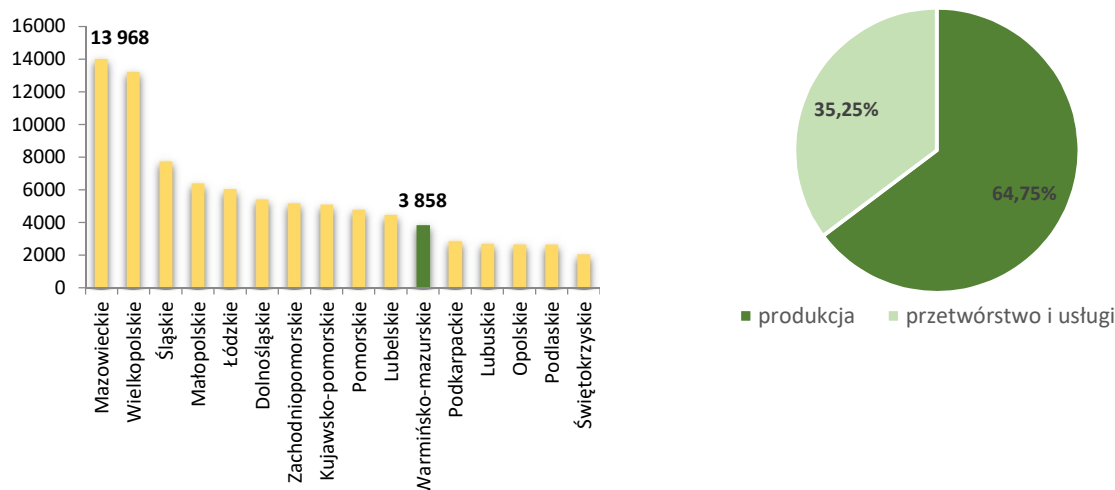
Wykres 45 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wpisujące się w inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w latach 2015-2019 w rejestrze REGON, wpisujących się w inteligentną specjalizację województwa warmińsko-mazurskiego – żywność wysokiej jakości zmniejszyła się o 231 podmioty, do poziomu 3 858 (o 5,65%). Zaobserwowano niewielki wzrost w porównaniu do roku 2018 o 13 podmiotów. Nastąpił również spadek średniej krajowej do poziomu 5 574 podmiotów (o 4,49%). W roku 2019 do osiągnięcia wartości docelowych na rok 2020 (5620) oraz 2025 (5830) brakowało 1 762 oraz 1 972 podmiotów.

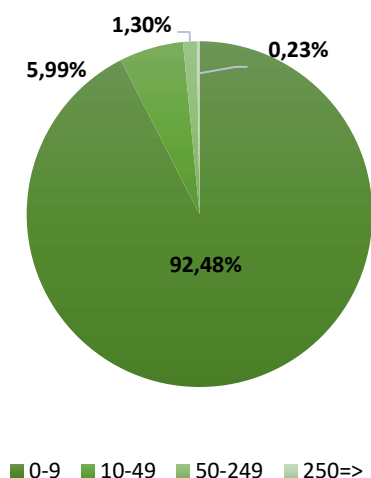
Wykres 46 Podmioty gospodarki narodowej wpisujące się w inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości. Stan na dzień 31 XII 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2019 liczba podmiotów, których działalność gospodarcza związana była z inteligentną specjalizacją żywność wysokiej jakości, funkcjonujących w województwie warmińsko-mazurskim stanowiła 4,33% (wzrost o 0,04 pkt. proc. w stosunku do roku 2018) wszystkich tego typu podmiotów gospodarczych w Polsce. Największa liczba firm z tego obszaru, podobnie jak w latach ubiegłych, działała w województwie mazowieckim – 13 968. W województwie warmińsko-mazurskim 64,75% stanowiły firmy z branży *Produkcja* (2498). W *Przetwórstwie i usługach* jako drugiej wyodrębnionej w ramach specjalizacji żywność wysokiej jakości branży działało 35,25% firm (1360).

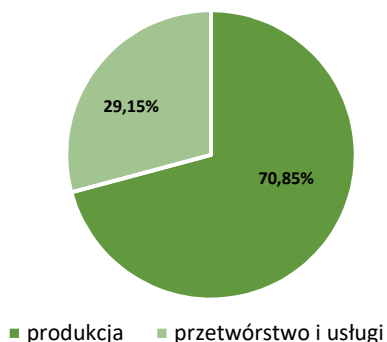
Wykres 47 Podmioty gospodarki narodowej wpisujące się w inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości wg klas wielkości – liczba zatrudnionych. Stan na dzień 31 XII 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wśród podmiotów reprezentujących specjalizację „żywność wysokiej jakości” mikroprzedsiębiorstwa (zatrudniające 0-9 osób) w roku 2019 stanowiły 92,48% ogółu przedsiębiorstw (3 568 firm), których działalność gospodarcza wpisywała się w tę IS. Małe firmy (od 10-49 osób) w liczbie 231 stanowiły 5,99% wszystkich przedsiębiorstw specjalizacji żywność wysokiej jakości, natomiast średnie firmy (od 50-249 pracowników) stanowiły 1,30% (50 firm). 9 firm reprezentujących inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości zatrudniało powyżej 250 pracowników (stanowiły one 0,23% ogółu firm wpisujących się w żywność wysokiej jakości).

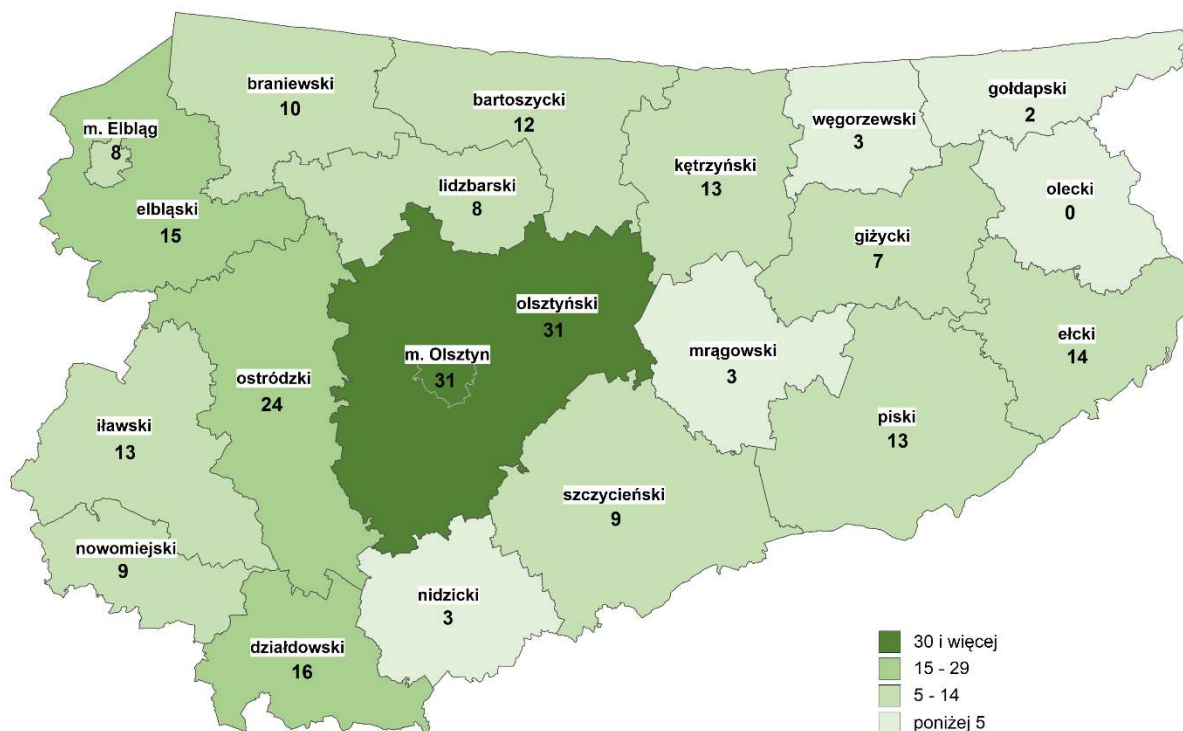
Wykres 48 Podmioty powstałe w 2019 r. wg branż

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2019 w województwie warmińsko-mazurskim powstało 199 nowych podmiotów gospodarczych wpisujących się w inteligentną specjalizację regionu – żywność wysokiej jakości. 141 (70,85%) nowopowstałych podmiotów należało do branży *produkcja*. W dziedzinie *przetwórstwo i usługi* powstało 58 (29,15%) nowych przedsiębiorstw. W porównaniu do roku 2018, w którym powstały 163 firmy, nastąpił wzrost o 22,09%.

Mapa 3 Podmioty nowo zarejestrowane w 2019 r. w rejestrze REGON, których PKD wpisuje się w inteligentną specjalizację regionu żywność wysokiej jakości z podziałem na powiaty²⁶

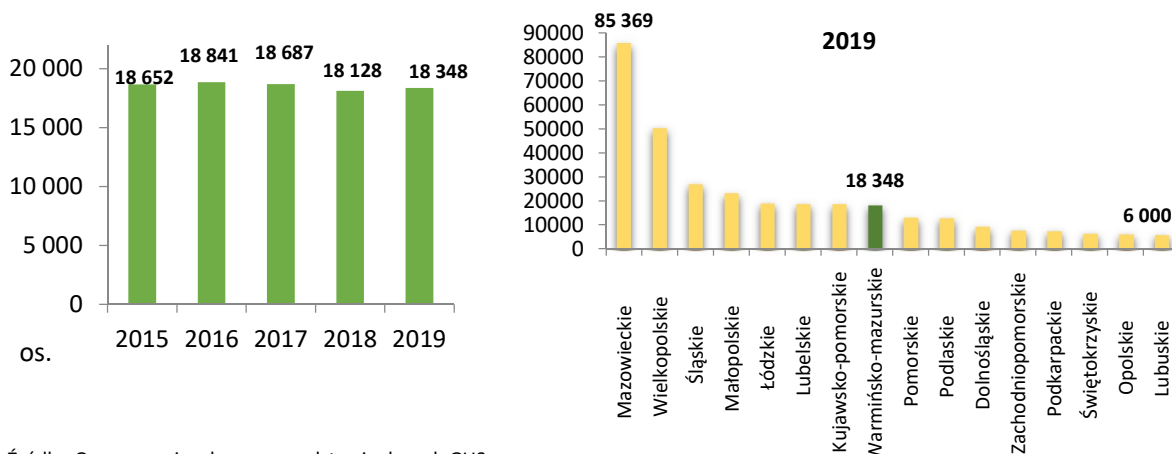

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Olsztynie

W 2019 r. w rejestrze REGON zarejestrowano 244 nowe podmioty, których PKD wpisuje się w inteligentną specjalizację regionu żywność wysokiej jakości. Najwięcej nowopowstałych przedsiębiorstw odnotowano w powiecie olsztyńskim oraz w mieście Olsztyn – po 31. Dużą koncentrację nowych firm odnotowano ponadto w powiecie ostródzkim – 24, działdowskim -16 i elbląskim – 15. W powiecie oleckim nie powstał ani jeden podmiot o działalności związanej z żywnością wysokiej jakości. Średnio na jeden powiat powstało 11 nowych podmiotów.

²⁶ Różnica pomiędzy danymi widocznymi na *Mapie*, a danymi przedstawionymi na *Wykresie 48* wynika z odmiennej metodologii gromadzenia danych. Dane zaprezentowane na *Mapie* zawierają informacje o podmiotach prowadzących działalność, podmiotach, które nie podjęły jeszcze działalności oraz podmiotach z zawieszoną działalnością. Dane przedstawione na *Wykresie 48* ukazują wyłącznie podmioty prowadzące działalność. Źródłem danych przedstawionych zarówno na *Mapie* jak i *Wykresie* są informacje zgromadzone przez GUS (w przypadku Mapy: Publikacyjna Baza REGON, w przypadku Wykresu: Kwartalna informacja o podmiotach gospodarki narodowej w rejestrze REGON rok 2019).

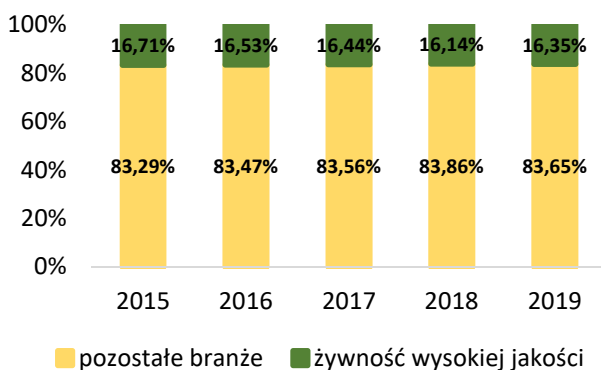
Wykres 49 Zatrudnienie w podmiotach gospodarki narodowej wpisujących się w inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości²⁷

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zatrudnienie w podmiotach wpisujących się w inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości, prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej wynosiło w roku 2019: 18 348 os. (o 220 osób więcej niż w 2018 r., wzrost o 1,21 %). W okresie 2015-2019 wartość wskaźnika spadła o 304 osoby (1,63%). Województwo warmińsko-mazurskie podobnie, jak w roku 2017 oraz 2018 uplasowało się na 8 miejscu w kraju. Najwięcej osób zatrudnionych w przedsiębiorstwach wpisujących się w inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości pracowało w województwie mazowieckim – 81 369 os., najmniej zaś w województwie lubuskim – 6 000 os.

Wykres 50 Zatrudnienie w firmach z branż sklasyfikowanych do inteligentnej specjalizacji żywność wysokiej jakości jako % zatrudnienia województwa ogółem²⁸

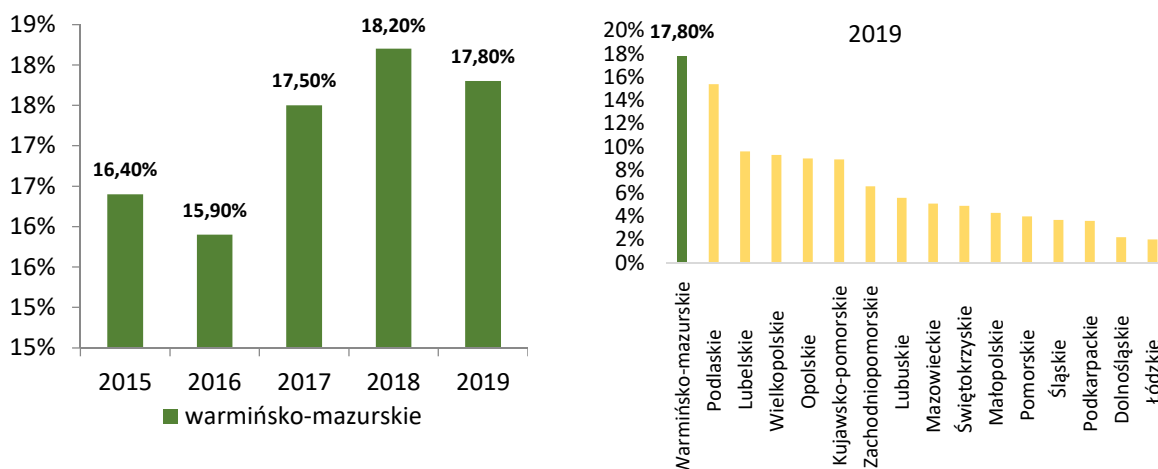
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przeciętne zatrudnienie w podmiotach wpisujących się w inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości (prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej) wynosiło w roku 2019 - 16,35% zatrudnienia województwa ogółem. W relacji do roku 2015 nastąpił spadek zatrudnienia o 0,36 pkt. proc. (w stosunku do roku 2018 zaobserwowany został niewielki wzrost o 0,21 pkt. proc.).

²⁷ Dane obejmują podmioty prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej.

²⁸ Dane obejmują podmioty prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej.

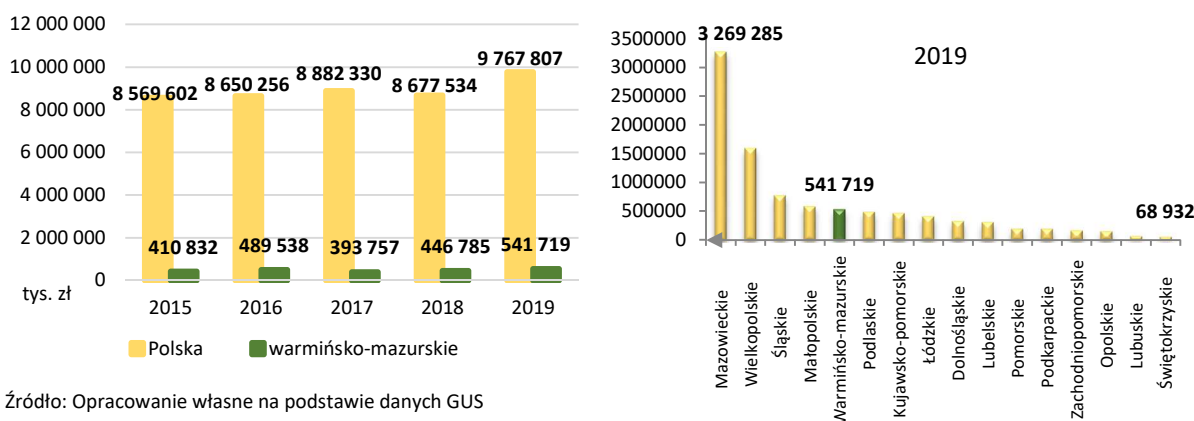
Wykres 51 Wartość dodana brutto w podmiotach z branż inteligentnej specjalizacji żywność wysokiej jakości²⁹

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wartość dodana brutto wytworzona przez podmioty wpisujące się w inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości stanowiła w roku 2019 - 17,80% wartości dodanej brutto wszystkich firm regionu, w których pracowało powyżej 10 osób. W okresie 2015-2019 wartość wskaźnika wzrosła o 1,4 pkt proc. (nastąpił natomiast spadek o 0,4 pkt. proc. w stosunku do 2018 r.). W badanym okresie najwyższa wartość dodana brutto została zarejestrowana w roku 2018. W latach 2018-2019 Warmia i Mazury zajęły 1 miejsce w kraju pod względem odsetka wypracowanej wartości dodanej brutto firm o działalności PKD zgodnej z inteligentną specjalizacją regionu żywność wysokiej jakości.

Wykres 52 Nakłady inwestycyjne w podmiotach z branż inteligentnej specjalizacji żywność wysokiej jakości w 2019 r.³⁰

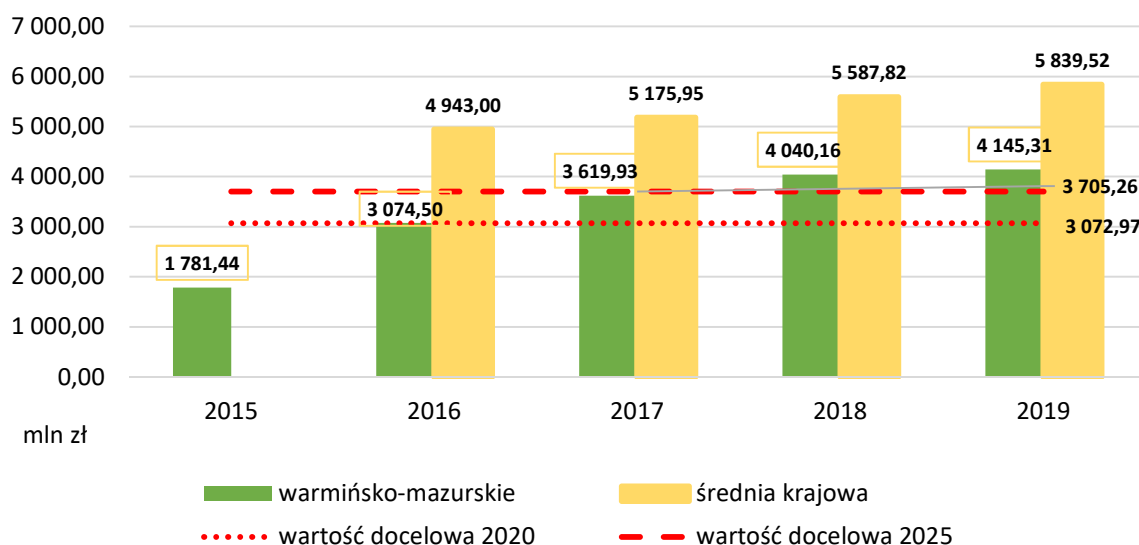
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

²⁹Dane obejmują podmioty prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej.

³⁰ Dane obejmują podmioty prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej.

W roku 2019 podmioty wpisujące się w inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości poniosły nakłady inwestycyjne stanowiące 5,55% ogólnej wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez firmy o PKD zgodnym z tą specjalizacją w kraju, zajmując tym samym 5 miejsce. W porównaniu do roku 2018 zaobserwowano wzrost o 0,40 pkt. proc (2018 - 5,15%), wówczas nakłady inwestycyjne poniesione przez firmy wpisujące się w żywność wysokiej jakości były najwyższe spośród wszystkich trzech specjalizacji regionu. Największe nakłady inwestycyjne poniesione zostały w roku 2016 i stanowiły 5,66% ogólnej wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez firmy o PKD zgodnym z inteligentną specjalizacją żywność wysokiej jakości w kraju.

Wykres 53 **Żywność wysokiej jakości – eksport w latach 2015-2019**³¹

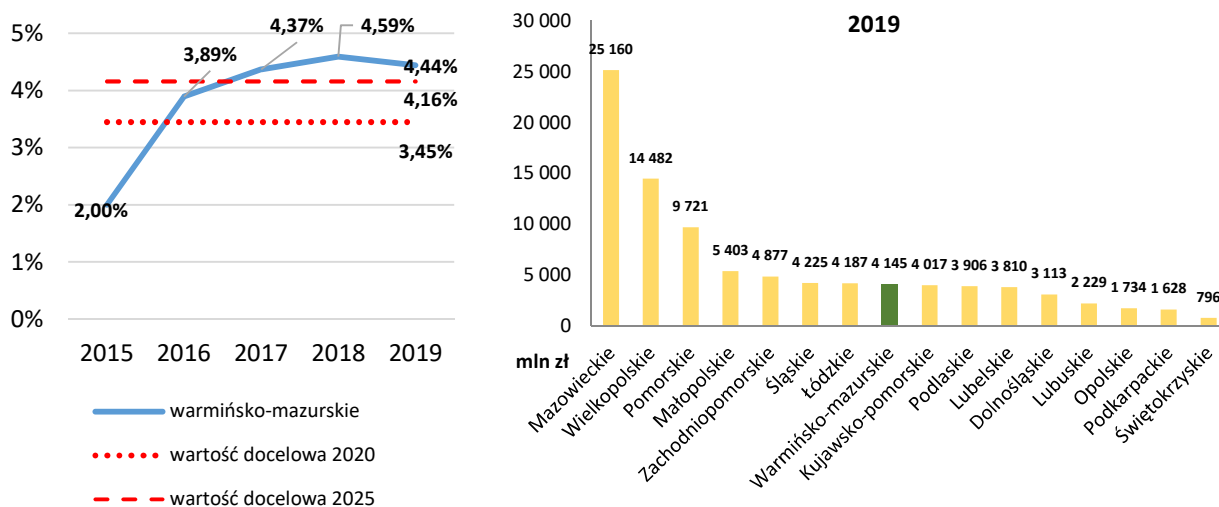

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

Eksport żywności wysokiej jakości w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2015-2019 zwiększał się osiągając w roku 2019 poziom 4 145,31 mln zł. W porównaniu do roku 2018 eksport towarów inteligentnej specjalizacji żywność wysokiej jakości wzrósł o 2,60 %. Do osiągnięcia poziomu średniej krajowej w roku 2019 brakowało 1 694,21 mln zł. W roku 2019 wyznaczone wartości docelowe przekroczone zostały o 1 072,34 mln zł (rok 2020) oraz o 440,05 mln zł (rok 2025).

³¹ W wyniku uaktualniania/korekty danych Krajowej Administracji Skarbowej wartość eksportu produktów wpisujących się w inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości w województwie warmińsko-mazurskim za 2018 r. podana w niniejszym raporcie różni się od wartości podanej w raporcie za 2018 r.

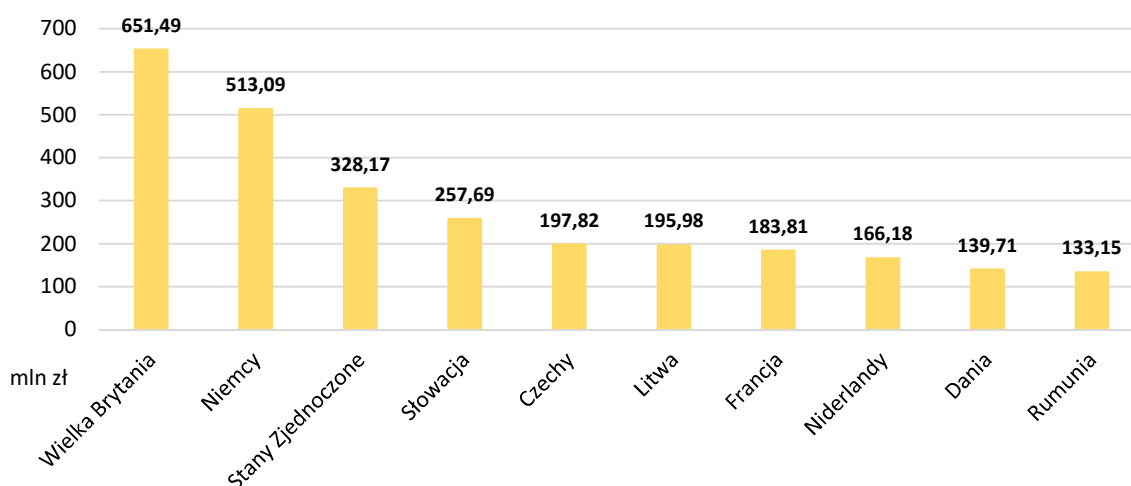
Wykres 54 Udział eksportu towarów w specjalizacji żywność wysokiej jakości na tle kraju

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

Udział województwa warmińsko-mazurskiego w eksporcie towarów specjalizacji żywność wysokiej jakości w Polsce w latach 2015-2019 wzrósł o 2,44 pkt. proc. osiągając poziom 4,44%. Przekroczone zostały wartości docelowe ustalone na rok 2020 o 0,99 pkt. proc. oraz dla roku 2025 o 0,28 pkt. proc. Województwo warmińsko-mazurskie pod względem eksportu żywności w roku 2019 utrzymało podobnie jak w roku 2018: 8 miejsce w Polsce. Liderem w eksporcie towarów wpisujących się w inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości jest województwo mazowieckie (z udziałem na poziomie 26,93%).

Wykres 55 Żywność wysokiej jakości – 10 krajów o największej wartości importu z województwa warmińsko-mazurskiego w 2019 r. Najwięksi importerzy produktów z województwa warmińsko-mazurskiego w 2019 r. (żywność wysokiej jakości)

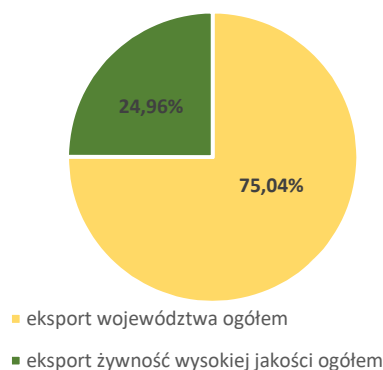

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

Największymi importerami dóbr specjalizacji żywność wysokiej jakości, które zostały wyprodukowane w województwie podobnie jak w roku poprzednim były: Wielka Brytania (import o wartości ponad 651 mln zł), Niemcy (import o wartości ponad 513 mln zł) oraz Stany Zjednoczone (import o wartości ponad

328 mln zł). Oprócz Niemiec, ważnymi importerami żywności wysokiej jakości były w 2019 r. takie kraje sąsiedzkie jak Słowacja, Czechy oraz Litwa.

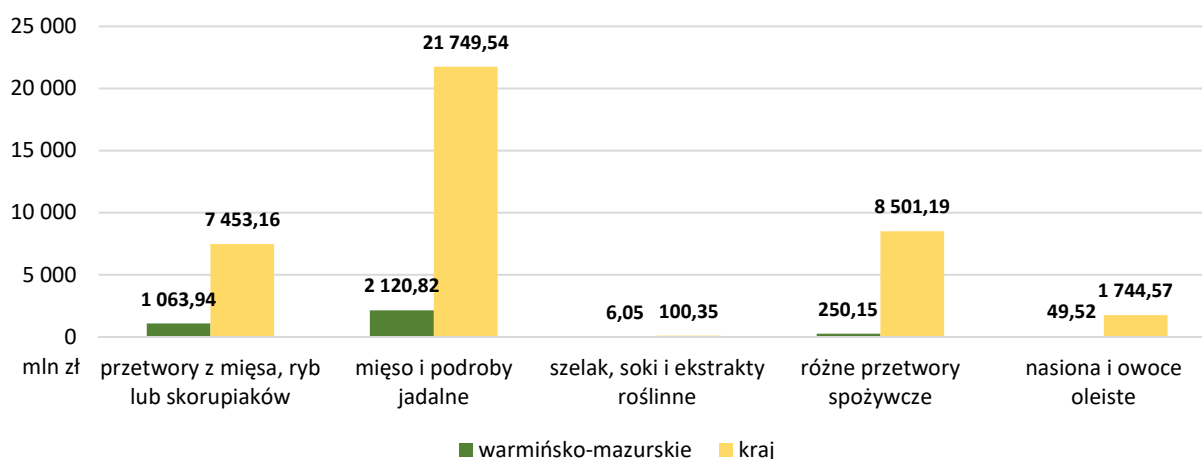
Wykres 56 Udział eksportu towarów inteligentnej specjalizacji żywność wysokiej jakości w łącznym eksporcie województwa w 2019 r.

Udział eksportu towarów należących do żywności wysokiej jakości w ogólnym eksporcie województwa podobnie jak w roku poprzednim był najwyższy spośród wszystkich towarów eksportowanych w ramach inteligentnych specjalizacji regionu i wyniósł 24,96% (wzrost o 0,10 pkt proc.).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

Wykres 57 Udział eksportu regionalnego poszczególnych towarów³² inteligentnej specjalizacji żywność wysokiej jakości w analogicznym eksporcie krajowym w 2019 r.

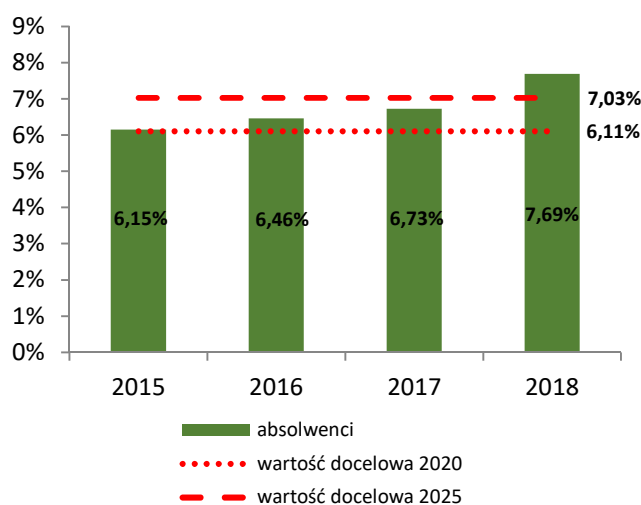
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

Grupy produktów wpisujących się w eksport specjalizacji żywność wysokiej jakości, w których odnotowany został najwyższy udział w odpowiadającym eksporcie krajowym to:

- przetwory z mięsa, ryb lub skorupiaków, mięczaków lub pozostałych bezkręgowców wodnych z udziałem na poziomie 14,27%,
- mięso i podroby jadalne z udziałem na poziomie 9,75%,
- szelak, gumy, żywice oraz pozostałe soki i ekstrakty roślinne z udziałem na poziomie 6,03%,
- różne przetwory spożywcze 2,94%,
- nasiona i owoce oleiste, ziarna, nasiona i owoce różne, rośliny przemysłowe lub lecznicze, słoma i pasza z udziałem na poziomie 2,84%.

³² Sekcje i działy klasyfikacji CN dla inteligentnych specjalizacji zgodnie z raportem pn. Zarządzanie i monitoring inteligentnych specjalizacji w województwie warmińsko-mazurskim.

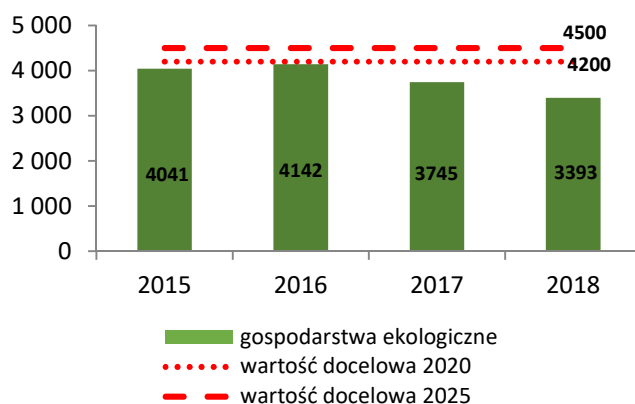
Wykres 58 Udział absolwentów grup kierunków studiów związanych ze specjalizacją żywność wysokiej jakości (rolnictwo, leśnictwo, rybactwo, weterynaria) w ogóle absolwentów szkół wyższych (publicznych i prywatnych)

W okresie od 2015 do 2018 roku w województwie warmińsko-mazurskim stale wzrastał udział absolwentów kierunków studiów związanych ze specjalizacją żywność wysokiej jakości osiągając poziom 7,69% (wzrost o 1,54 pkt. proc.). W roku 2018 została przekroczona wartość docelowa przewidziana na lata 2020 (6,11%) oraz 2025 (7,03%).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

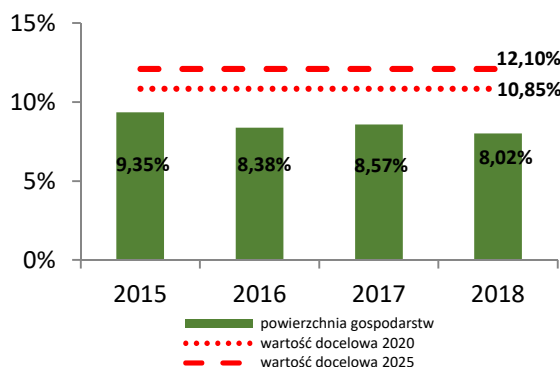
Wykres 59 Liczba ekologicznych gospodarstw rolnych

W roku 2018 w województwie warmińsko-mazurskim funkcjonowały 3393 ekologiczne gospodarstwa rolne. Ich liczba od roku 2015 spadła o 648 (16,04%). Mimo zaobserwowanego spadku region Warmii i Mazur w omawianych latach był liderem pod względem liczby ekologicznych gospodarstw rolnych w Polsce. Odległość do wartości docelowej dla roku 2020 wyniosła w roku 2018 - 807 gospodarstw, natomiast dla roku 2025 - 1107 gospodarstw.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

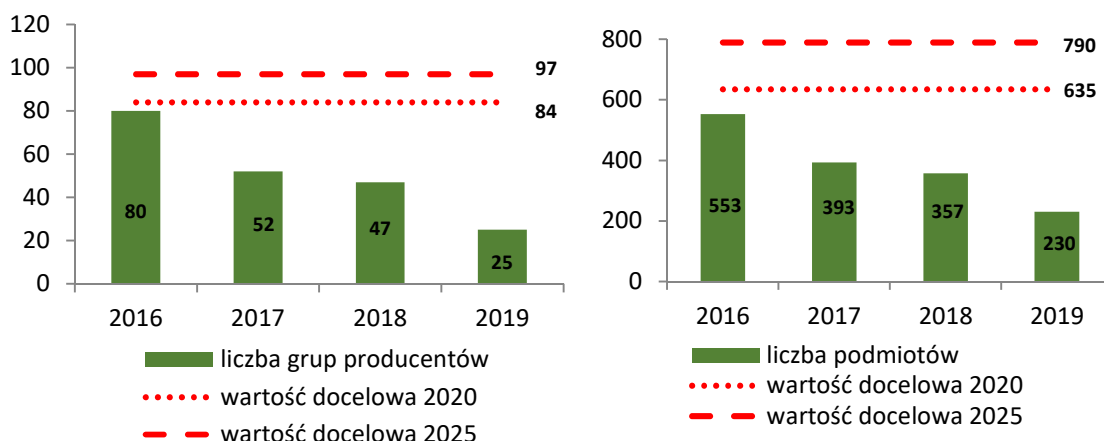
Wykres 60 Udział powierzchni ekologicznych gospodarstw rolnych z certyfikatem w powierzchni użytków rolnych ogółem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2018 ekologiczne gospodarstwa rolne stanowiły 8,02% powierzchni użytków rolnych ogółem województwa warmińsko-mazurskiego. W relacji do roku 2015 wartość wskaźnika zmalała o 1,33 pkt. proc. Region w latach 2017 oraz 2018 posiadał największy w Polsce udział powierzchni ekologicznych gospodarstw rolnych w powierzchni użytków rolnych ogółem. Odległość do wartości docelowej dla roku 2020 oraz 2025 wynosiła 2,83 pkt. proc. oraz 4,08 pkt. proc.

Wykres 61 Liczba zarejestrowanych grup producentów rolnych i podmiotów zrzeszonych w grupach

Źródło: Bazy danych Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

W roku 2019 w województwie funkcjonowało 25 zarejestrowanych grup producentów rolnych. Ich liczba w porównaniu do roku 2016 spadła o 55 (68,75%). Odległość do wartości docelowej dla roku 2020 (84) wynosiła 59. W roku 2019 podobnie jak w latach poprzednich odnotowano spadek liczby podmiotów zrzeszonych w grupach producentów rolnych. Wartość wskaźnika zmniejszyła się o 127 podmioty, czyli o 35,57% w porównaniu do roku 2018. W badanym roku odległość do wartości docelowej dla roku 2020 wynosiła 405 podmiotów, dla roku 2025 – 560 podmiotów. Poczynając od roku 2016 obserwowany jest spadek liczby grup producentów rolnych, a co za tym idzie spadek podmiotów zrzeszonych w grupach.

Wykres 62 Liczba zarejestrowanych produktów tradycyjnych wpisana na listę Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi

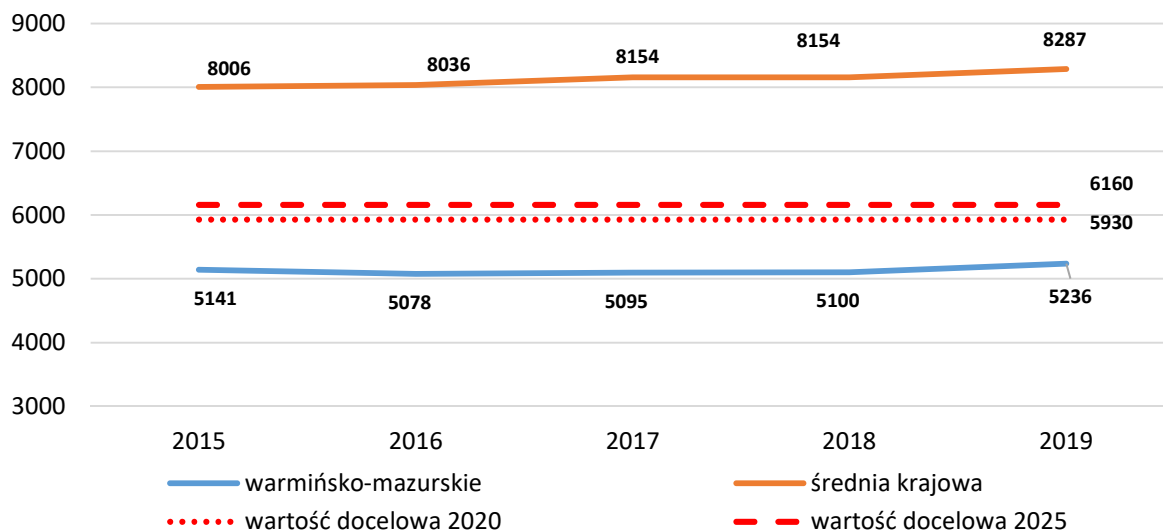

W 2019 roku na listę Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi wpisane były 43 tradycyjne produkty z województwa warmińsko-mazurskiego. Lista produktów od roku 2016 wzrosła o 16, czyli o 59,26%. W badanym roku wartość docelowa przewidziana dla roku 2020 (38) została przekroczona, na listę Ministerstwa wpisanych zostało w tym czasie aż 9 produktów. Bliska osiągnięcia jest również wartość docelowa wyznaczona dla roku 2025.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych na stronie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi

3.3 Inteligentna specjalizacja: Drewno i meblarstwo

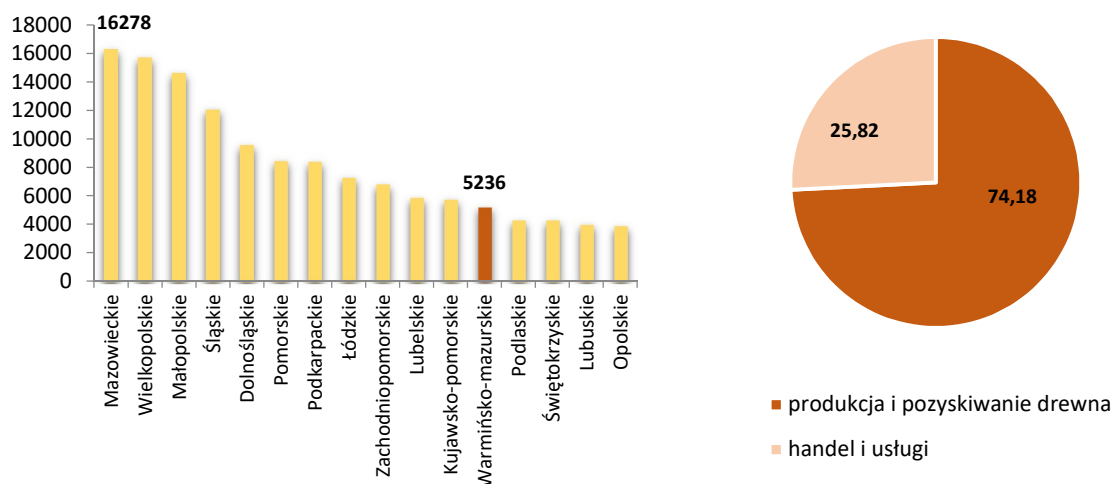
Wykres 63 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wpisujące się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2015-2019 liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON, wpisujących się w inteligentną specjalizację województwa warmińsko-mazurskiego – drewno i meblarstwo zwiększyła się o 95 podmiotów do poziomu 5236, wzrost o 1,85% (w stosunku do roku 2018 odnotowano wzrost o 136 firmy, to jest 2,67%). Średnia krajowa wynosząca 8287 wzrosła od roku 2015 o 3,51%. W badanym roku do osiągnięcia wartości docelowych brakowało: 694 podmiotów (dla roku 2020) oraz 924 podmiotów (dla roku 2025).

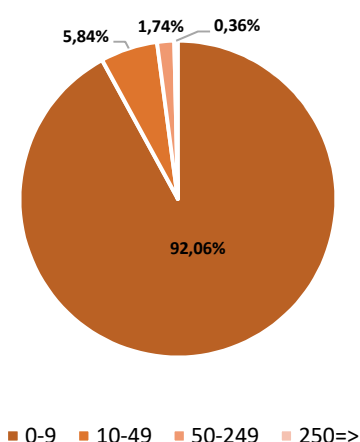
Wykres 64 Podmioty gospodarki narodowej wpisujące się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo. Stan na dzień 31 XII 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2019 w województwie działało 5236 podmiotów, których działalność gospodarcza związana była z inteligentną specjalizacją – drewno i meblarstwo, co uplasowało województwo na 12 miejscu w kraju (to samo miejsce region zajmował w latach 2017 oraz 2018). Stanowiło to 3,95% wszystkich tego typu podmiotów gospodarczych w Polsce (wzrost o 0,04 pkt. proc. w stosunku do roku 2018). Największa ilość firm z tego obszaru znajdowała się w województwie mazowieckim – 16 278. Na Warmii i Mazurach działało 3884 firm z branży *produkcja i pozyskiwanie drewna*, co stanowiło 74,18% wszystkich podmiotów ze specjalizacji. Drugą wyodrębnioną w specjalizacji drewno i meblarstwo branżą jest *handel i usługi*, liczba firm w niej działających wyniosła 1352, co stanowiło 25,82% wszystkich przedsiębiorstw zaliczanych do badanej specjalizacji.

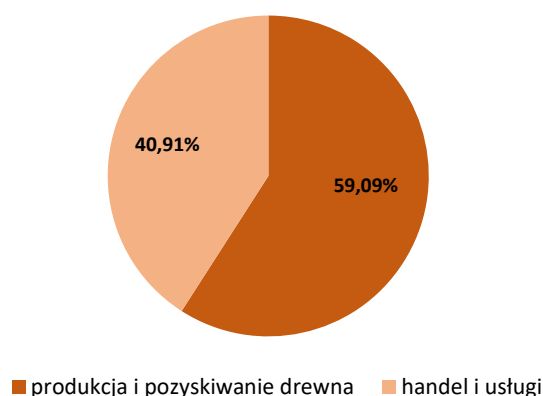
Wykres 65 Podmioty gospodarki narodowej wpisujące się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo wg klas wielkości-liczba zatrudnionych. Stan w dniu 31 XII 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2019 wśród podmiotów wpisujących się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo dominowały mikroprzedsiębiorstwa (zatrudniające 0-9 osób) w liczbie: 4820, co stanowiło 92,06% ogółu firm. Małe firmy zatrudniające 10-49 osób w liczbie 306 stanowiły 5,84%, natomiast firmy średnie, gdzie liczba zatrudnionych wynosi 50-249 (91 firm) stanowiły – 1,74%. Podobnie jak w roku 2018: 19 przedsiębiorstw zatrudniało powyżej 250 osób (w inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo zlokalizowanych jest najwięcej firm zatrudniających powyżej 250 pracowników).

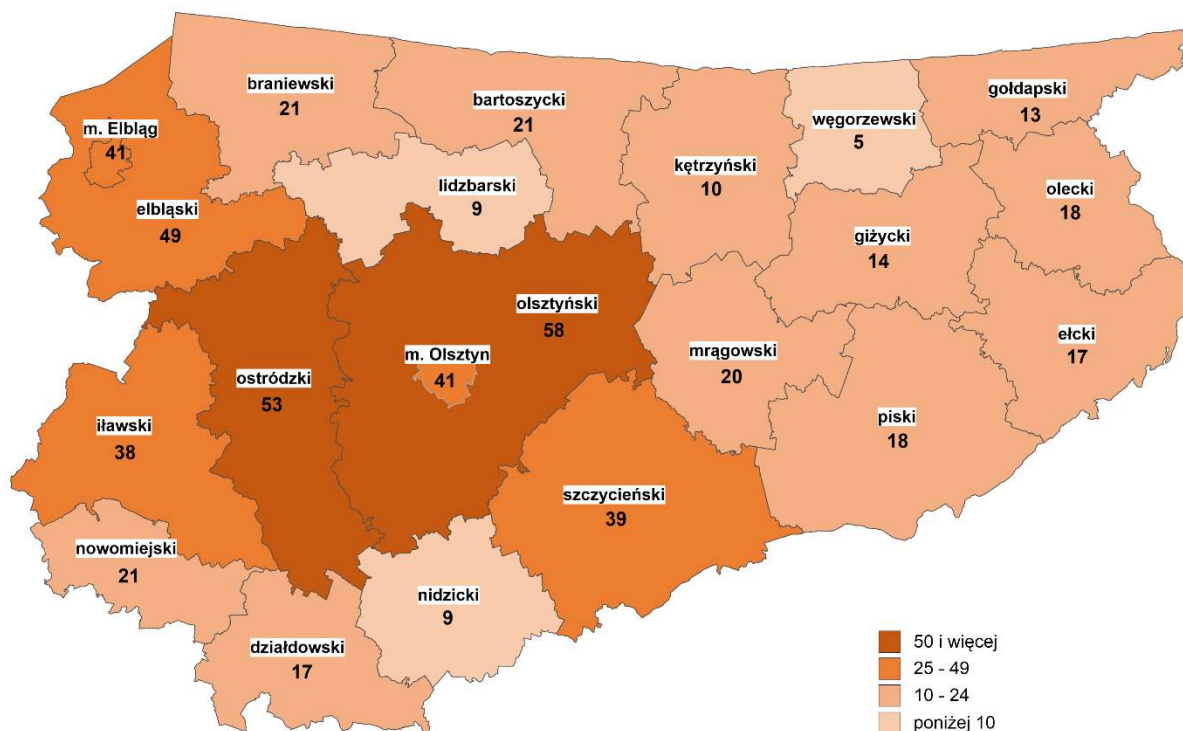
Wykres 66 Podmioty powstałe w 2019 r. wg branż

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wśród 396 powstałych w roku 2019 (o 26 firm więcej niż w roku 2018, wzrost o 7,03%) podmiotów gospodarczych wpisujących się w inteligentną specjalizację regionu – drewno i meblarstwo dominowały przedsiębiorstwa z branży *produkcja i pozyskiwanie drewna* 234 podmioty (stanowiły one 59,09% wszystkich nowopowstałych podmiotów wpisujących się w tę specjalizację). W branży *handel i usługi* w roku 2019 powstały 162 nowe przedsiębiorstwa (40,91%).

Mapa 4 Podmioty nowo zarejestrowane w 2019 r. w rejestrze REGON, których PKD wpisuje się w inteligentną specjalizację regionu drewno i meblarstwo z podziałem na powiaty³³

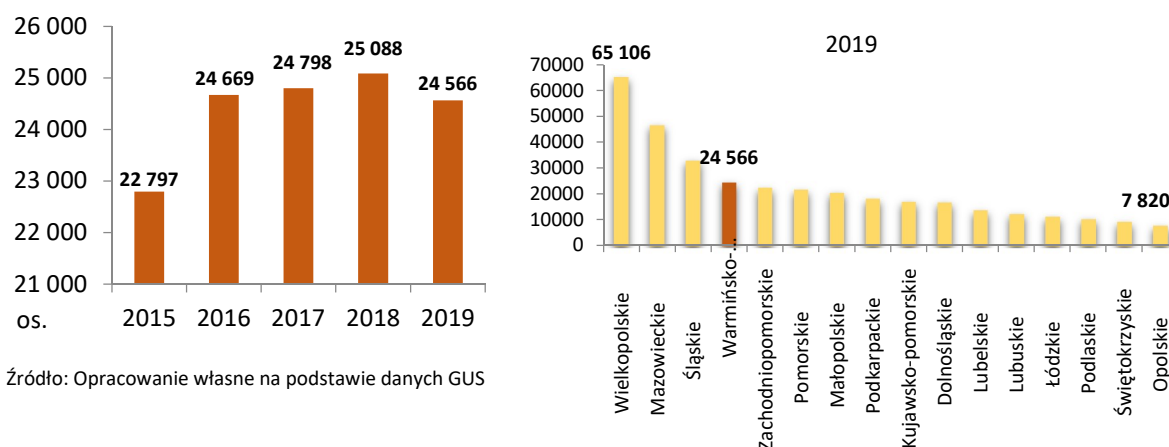

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Olsztynie

W 2019 r. w rejestrze REGON zarejestrowano 532 nowe podmioty, których PKD wpisuje się w inteligentną specjalizację regionu drewno i meblarstwo. Najwięcej nowopowstałych przedsiębiorstw odnotowano w powiecie olsztyńskim - 58 oraz ostródzkim - 53. Dużą koncentrację nowych firm odnotowano ponadto w powiecie elbląskim - 49, mieście Elbląg - 41, mieście Olsztyn - 41, szczywieńskim - 39 oraz iławskim - 38. Najmniej podmiotów powstało w powiecie węgorzewskim - 5 oraz nidzickim i lidzbarskim - po 9. Średnio na jeden powiat powstało 25 nowych podmiotów.

³³ Różnica pomiędzy danymi widocznymi na *Mapie*, a danymi przedstawionymi na *Wykresie 66* wynika z odmiennej metodologii gromadzenia danych. Dane zaprezentowane na *Mapie* zawierają informacje o podmiotach prowadzących działalność, podmiotach, które nie podjęły jeszcze działalności oraz podmiotach z zawieszoną działalnością. Dane przedstawione na *Wykresie 66* ukazują wyłącznie podmioty prowadzące działalność. Źródłem danych przedstawionych zarówno na *Mapie* jak i *Wykresie* są informacje zgromadzone przez GUS (w przypadku *Mapy*: Publikacyjna Baza REGON, w przypadku *Wykresu*: Kwartalna informacja o podmiotach gospodarki narodowej w rejestrze REGON rok 2019).

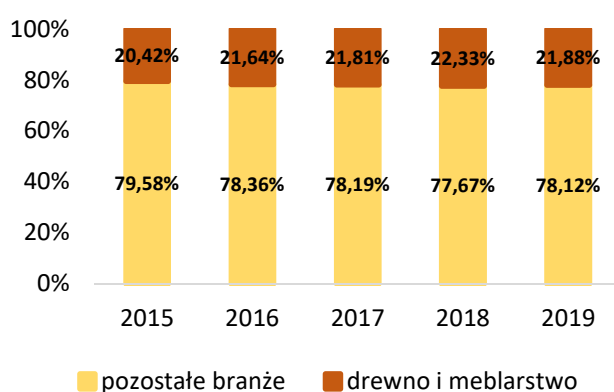
Wykres 67 Zatrudnienie w podmiotach gospodarki narodowej wpisujących się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo³⁴

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zatrudnienie w podmiotach wpisujących się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo, prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej wynosiło w roku 2019: 24 566 os. W okresie 2015-2019 wartość wskaźnika wzrosła o 1 769 osoby (7,76 %), natomiast w relacji do roku 2018 zatrudnienie spadło o 522 osoby (2,08 %). Region podobnie jak w latach 2017 i 2018 uplasował się na 4 miejscu w kraju. Najwięcej zatrudnionych w firmach wpisujących się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo było w województwie wielkopolskim – 65 106 os., najmniej w opolskim – 7 820 os.

Wykres 68 Zatrudnienie w firmach z branż sklasyfikowanych do inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo jako % zatrudnienia województwa ogółem³⁵

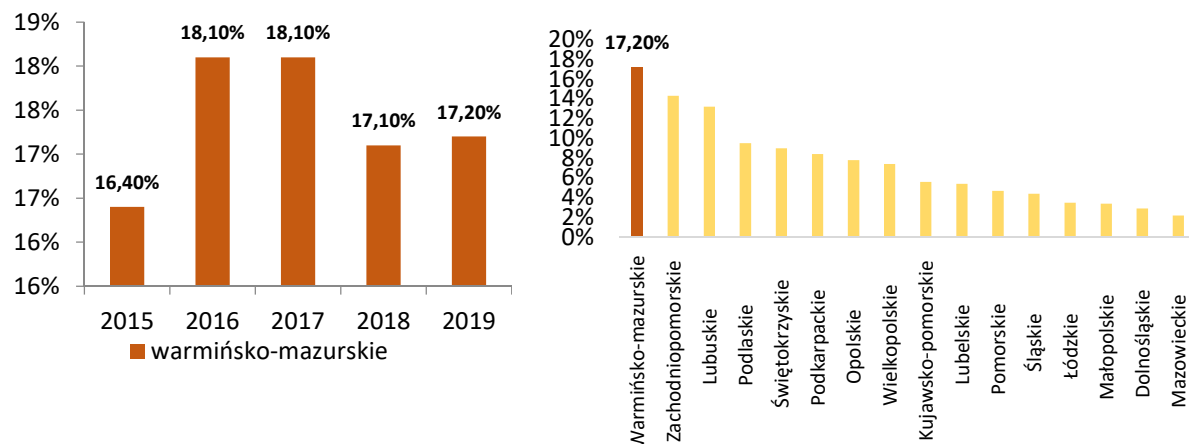
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przeciętne zatrudnienie w podmiotach wpisujących się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo (prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej) wynosiło w roku 2019 - 21,88% zatrudnienia województwa ogółem. Od roku 2015 nastąpił wzrost udziału zatrudnienia w firmach o PKD zgodnym z inteligentną specjalizacją drewno i meblarstwo o 1,46 pkt. proc. (natomiast w odniesieniu do roku 2018 zaobserwowano niewielki spadek o 0,45 pkt. proc.).

³⁴ Dane obejmują podmioty prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej.

³⁵ Dane obejmują podmioty prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej.

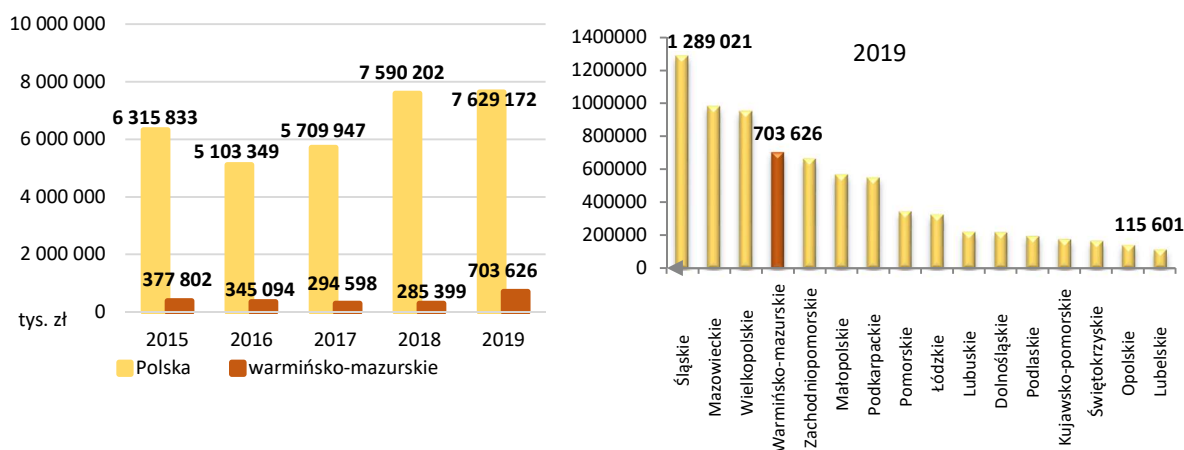
Wykres 69 Wartość dodana brutto w podmiotach z branż inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo³⁶

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2019 wartość dodana brutto wypracowana przez podmioty wpisujące się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo wyniosła 17,10% wartości dodanej brutto wszystkich firm z województwa, w których pracowało powyżej 10 osób. W latach 2015-2019 wartość wskaźnika wzrosła o 0,8 pkt. proc., w relacji do roku 2018 wartość wskaźnika wzrosła o 0,1 pkt. proc. W roku 2019 podobnie, jak w latach poprzednich województwo warmińsko-mazurskie było liderem w kraju pod względem osiągniętego odsetka wartości dodanej brutto firm o działalności PKD zgodnej z inteligentną specjalizacją drewno i meblarstwo do wartości dodanej brutto ogółem wypracowanej w regionie przez podmioty zatrudniające powyżej 10 osób.

Wykres 70 Nakłady inwestycyjne w podmiotach z branż inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo w 2019 r.³⁷

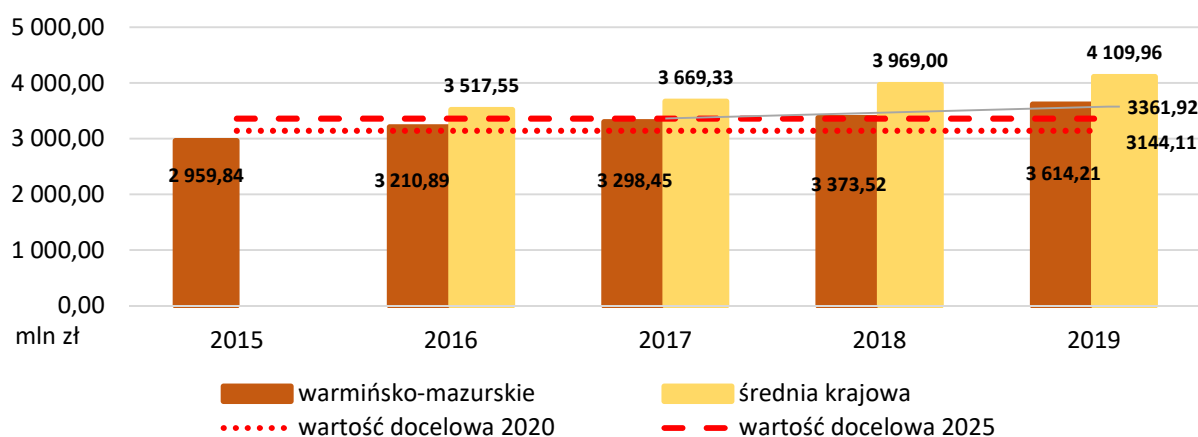
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

³⁶ Dane obejmują podmioty prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej.

³⁷ Dane obejmują podmioty prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej.

W roku 2019 firmy wpisujące się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo poniosły najwyższe nakłady inwestycyjne spośród trzech inteligentnych specjalizacji regionu. Poniesione nakłady inwestycyjne stanowiły 9,22% ogólnej wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez firmy o PKD zgodnym z tą inteligentną specjalizacją w kraju, dzięki czemu region uplasował się na 4 pozycji. W roku 2018 poniesione przez podmioty wpisujące się w specjalizację regionu drewno i meblarstwo nakłady inwestycyjne stanowiły 3,76%, oznacza to, iż nakłady inwestycyjne poniesione w roku 2019 wzrosły o 5,46 pkt. proc (najwyższy wzrost spośród wszystkich trzech specjalizacji). Są to największe nakłady inwestycyjne w ogólnej wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez firmy o PKD zgodnym z inteligentną specjalizacją drewno i meblarstwo w kraju, jakie podmioty wpisujące się w tę specjalizację poniosły od roku 2015.

Wykres 71 Drewno i meblarstwo – eksport w latach 2015-2019³⁸

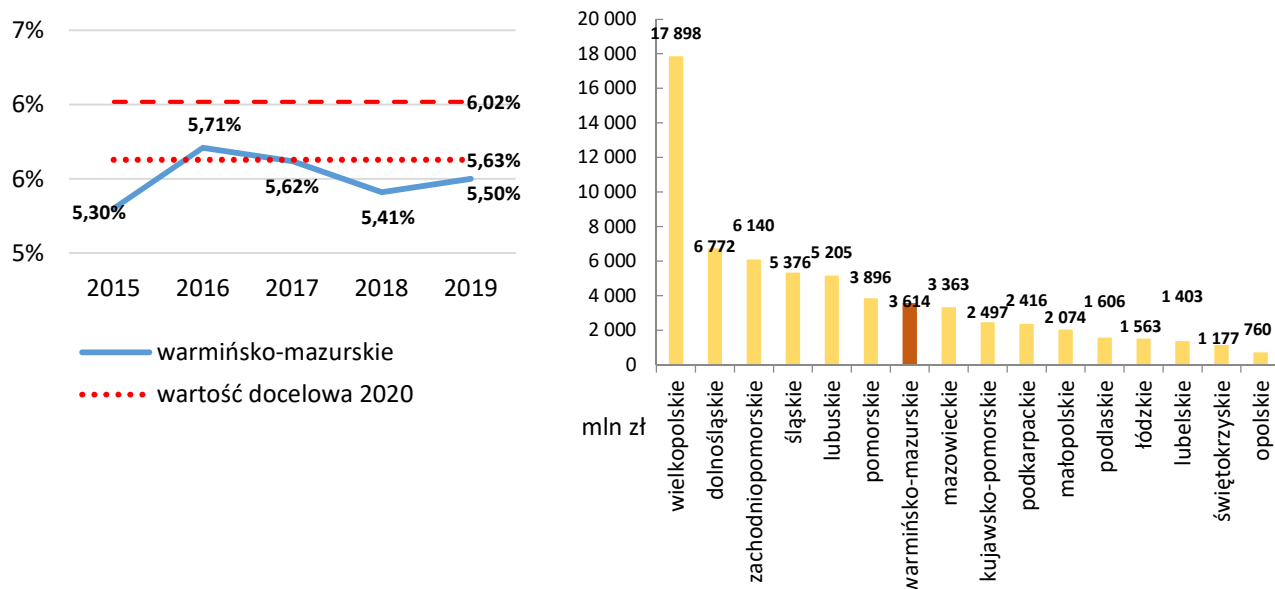

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

Eksport produktów inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2015-2019 utrzymywał się na wysokim poziomie, osiągając w roku 2019 wartość 3 614,21 mln zł. W stosunku do roku 2018 eksport towarów drewna i meblarstwa wzrósł o 7,13 %. Do średniej krajowej brakowało 495,75 mln zł. Przekroczenie wartości docelowej dla roku 2020 nastąpiło w roku 2016, wartość docelowa wyznaczona dla roku 2025 w roku 2019 przekroczona została o 252,29 mln zł. .

³⁸ W wyniku uaktualniania/korekty danych Krajowej Administracji Skarbowej wartość eksportu produktów wpisujących się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo w województwie warmińsko-mazurskim za 2018 r. podana w niniejszym raporcie różni się od wartości podanej w raporcie za 2018 r.

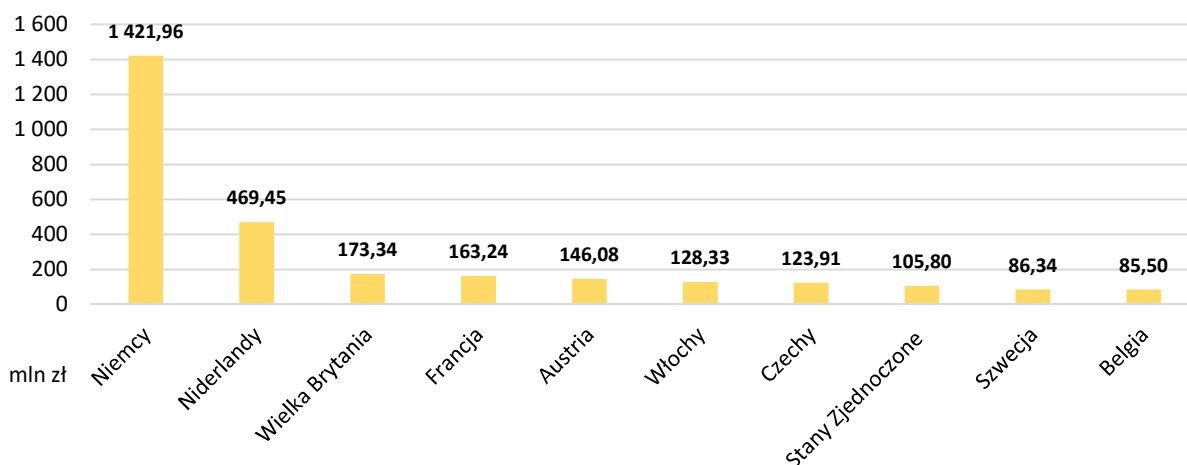
Wykres 72 Udział eksportu towarów specjalizacji drewno i meblarstwo na tle kraju

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

Udział województwa warmińsko-mazurskiego w eksporcie towarów inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo w kraju w roku 2019 wyniósł 5,50% (o 0,09 pkt. proc. więcej niż w roku 2018). W przedstawionych latach województwo najwyższy udział w eksporcie drewna i mebli osiągnęło w roku 2016 – 5,71%. Do osiągnięcia ustalonych wartości docelowych brakuje kolejno dla roku 2020 – 0,13 pkt. proc. oraz dla roku 2025 – 0,52 pkt. proc. W roku 2019 województwo warmińsko-mazurskie podobnie jak w latach 2017 oraz 2018 zajmowało 7 miejsce w kraju z wartością eksportu na poziomie 3 614,21 mln zł. Największym eksporterem produktów wpisujących się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo w roku 2019 w Polsce było podobnie jak w latach poprzednich województwo wielkopolskie z udziałem na poziomie 27,22%.

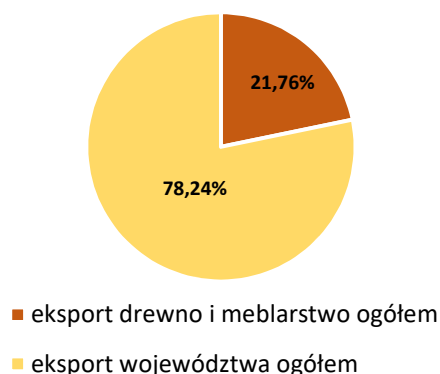
Wykres 73 Najwięksi importerzy produktów z województwa warmińsko-mazurskiego w 2019 r. (drewno i meblarstwo)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

Zarówno w roku 2018 jak i 2019 te same państwa znajdowały się w pierwszej 10 największych importerów produktów inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo. Największym importerem dóbr wpisujących się w specjalizację drewno i meblarstwo z województwa warmińsko-mazurskiego w roku 2019 podobnie jak w latach poprzednich były Niemcy z wartością importu na poziomie 1 421,96 mln zł. Kolejnymi największymi importerami były Niemcy oraz Wielka Brytania z importem o wartościach kolejno: 469,45 mln zł oraz 173,34 mln zł.

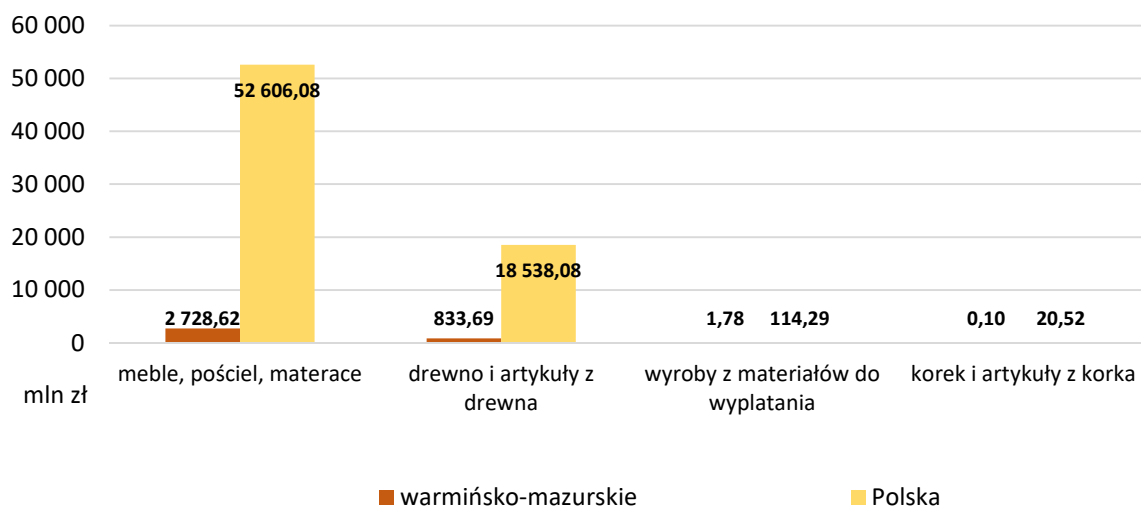
Wykres 74 Udział eksportu towarów inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo w łącznym eksporcie województwa w 2019 r.

Udział eksportu towarów należących do specjalizacji drewno i meblarstwo w ogólnym eksporcie województwa wyniósł 21,76% (drugie miejsce spośród wszystkich towarów eksportowanych w ramach inteligentnych specjalizacji regionu). Eksport wszystkich towarów województwa warmińsko-mazurskiego w roku 2019 osiągnął wartość 16 609,30 mln zł.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

Wykres 75 Udział eksportu regionalnego poszczególnych towarów³⁹ inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo w analogicznym eksporcie krajowym w 2019 r

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

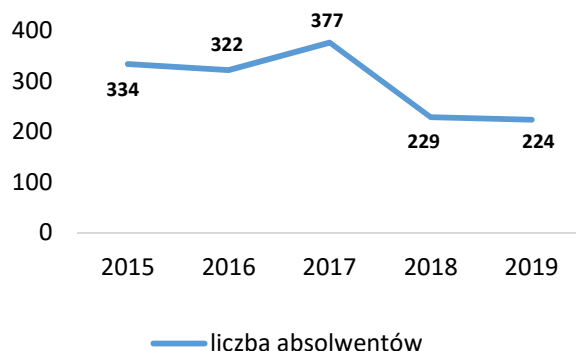
Udział eksportu towarów zakwalifikowanych do specjalizacji drewno i meblarstwo województwa warmińsko-mazurskiego w podziale na towary wynosił:

- *meble, pościel, materace, stelaże pod materace* z udziałem na poziomie 5,19%,
- *drewno i artykuły z drewna oraz węgiel drzewny* z udziałem w analogicznym eksporcie krajowym wynoszącym 4,77%,

³⁹ Sekcje i działy klasyfikacji CN dla inteligentnych specjalizacji zgodnie z raportem pn. Zarządzanie i monitoring inteligentnych specjalizacji w województwie warmińsko-mazurskim.

- wyroby ze słomy, z esparto lub pozostałych materiałów do wyplatania; wyroby koszykarskie oraz wyroby z wikliny z udziałem na poziomie 1,56%,
- korek i artykuły z korka z udziałem na poziomie 0,53%.

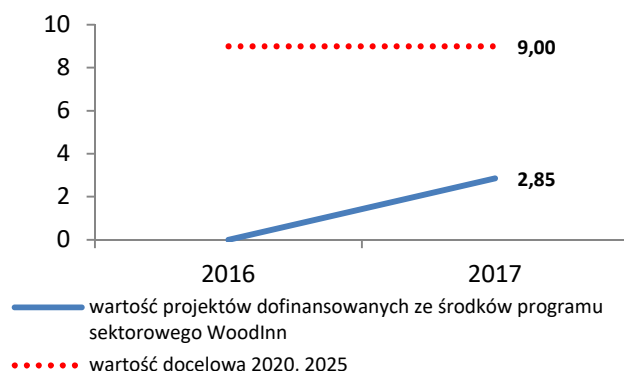
Wykres 76 Drewno i meblarstwo - absolwenci szkół wyższych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych szkół wyższych z województwa warmińsko-mazurskiego

W roku 2019 liczba absolwentów szkół wyższych kierunków związanych z inteligentną specjalizacją drewno i meblarstwo wyniosła 224. W okresie 2015-2017 wartość wskaźnika wzrosła o 12,87% (43 osoby), natomiast w latach 2017-2019 nastąpił spadek liczby absolwentów o 40,58% (153 absolwentów). Przyczyną spadku liczby absolwentów jest m.in. wstrzymany nabór na kierunki związane ze specjalizacją drewno i meblarstwo jednej z uczelni wyższych regionu z powodu braku zainteresowania⁴⁰.

Wykres 77 Wartość projektów dofinansowanych ze środków programu sektorowego WoodInn

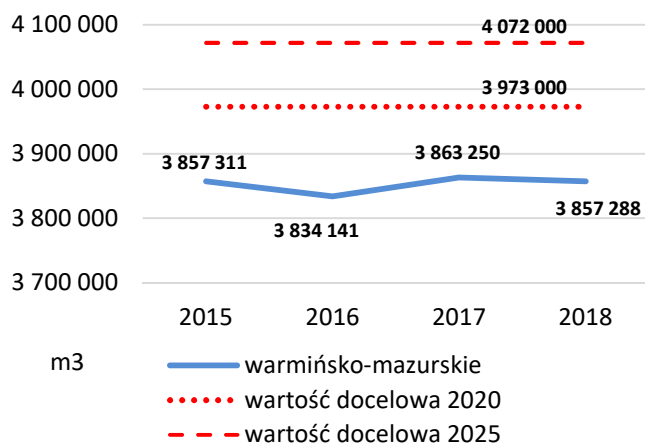

Źródło: www.poir.gov.pl

W latach 2016-2017 w ramach programu sektorowego WoodInn (działanie 1.2 „Sektorowe programy B+R” POIR) realizowany był jeden projekt o wartości 2,85 mln zł. Odległość do wartości docelowej to 6,15 mln zł. Projekt dotyczył dofinansowania przedsiębiorstwa REMA S.A. z Reszla. W latach 2018 oraz 2019 nie odbył się nabór wniosków do programu sektorowego WoodInn.

⁴⁰ Wg informacji uzyskanych z Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania im. Prof. Tadeusza Kotarbińskiego w Olsztynie

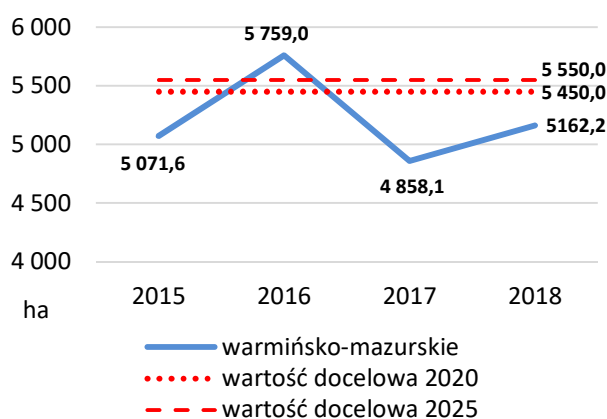
Wykres 78 Pozyskanie drewna ogółem

W 2018 r. pozyskiwanie drewna ogółem w województwie kształtowało się na poziomie zbliżonym do lat poprzednich (pozyskano 3 857 288 m³ drewna). W porównaniu do roku 2017 nastąpił spadek o 5 962 m³. Do osiągnięcia wartości docelowych na rok 2020 brakowało - 115 712 m³, natomiast na rok 2025 - 214 712 m³.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 79 Odnowienia i zalesienia ogółem

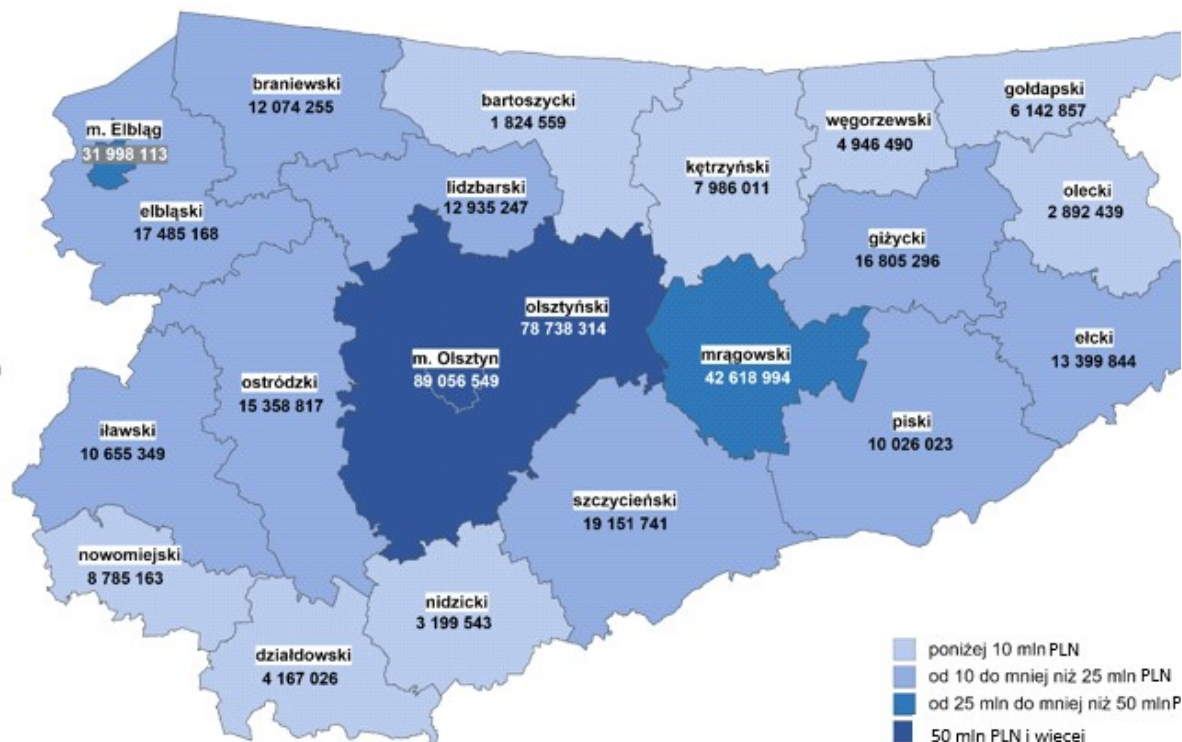

W 2018r. odnowienia i zalesienia ogółem w województwie warmińsko-mazurskim wyniosły 5162,2 ha, w porównaniu do roku 2017 nastąpił wzrost o 604,1 ha. W roku 2018 do osiągnięcia wartości docelowych przewidzianych dla roku 2020 oraz 2025 brakowało: 287,8 oraz 387,8 ha. Wartości docelowe dla odnowień i zalesień wyznaczone zarówno dla roku 2020 jak i roku 2025 zostały przekroczone w 2016r. (po roku 2016 nastąpił spadek).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

4. Wsparcie rozwoju inteligentnych specjalizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020

Mapa 5 Wartość podpisanych w roku 2019 umów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 na projekty zgodne z inteligentnymi specjalizacjami z podziałem na powiaty⁴¹

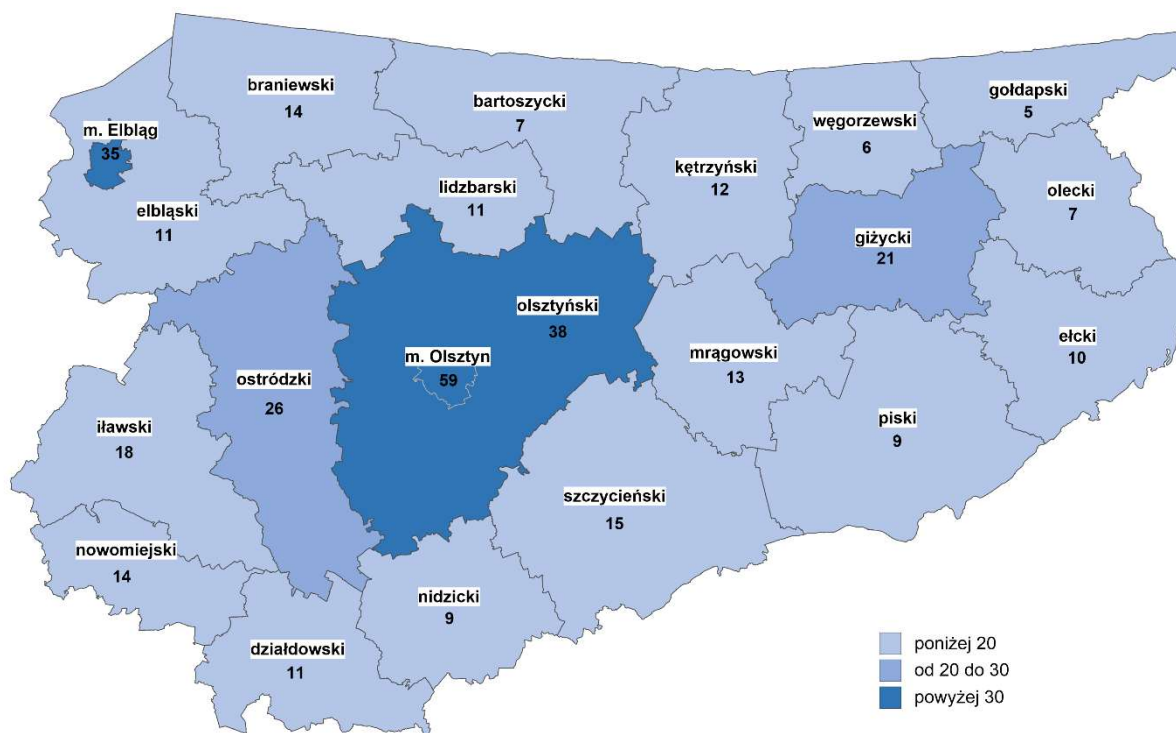

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014

W roku 2019 podpisano umowy na kwotę 410,89 mln zł (w roku 2018 wartość podpisanych umów wyniosła 911,10 mln zł.). W badanym roku najwyższą wartość podpisanych umów na realizację projektów wpisujących się w inteligentne specjalizacje odnotowana została w mieście Olsztyn – 89,06 mln zł. Dużą koncentrację środków odnotowano ponadto w powiecie olsztyńskim – 78,74 mln zł, powiecie mrągowskim - 42,67 mln zł oraz w mieście Elbląg - blisko 32 mln zł. Najniższa wartość podpisanych umów zanotowana została w powiatach: bartoszyckim (1,82 mln zł), oleckim (2,89 mln zł) oraz nidzickim (3,20 mln zł). Średnio na powiat wartość podpisanych umów wynosiła 19,54 mln zł (w roku 2018 średnia wartość podpisanych umów wyniosła 43,36 mln zł).

⁴¹ W przypadku, gdy w projekcie udział brał więcej niż jeden powiat, jego wartość dzielona była przez liczbę powiatów

Mapa 62 Ilość podpisanych w roku 2019 umów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 na projekty zgodne inteligentnymi specjalizacjami z podziałem na powiaty⁴²

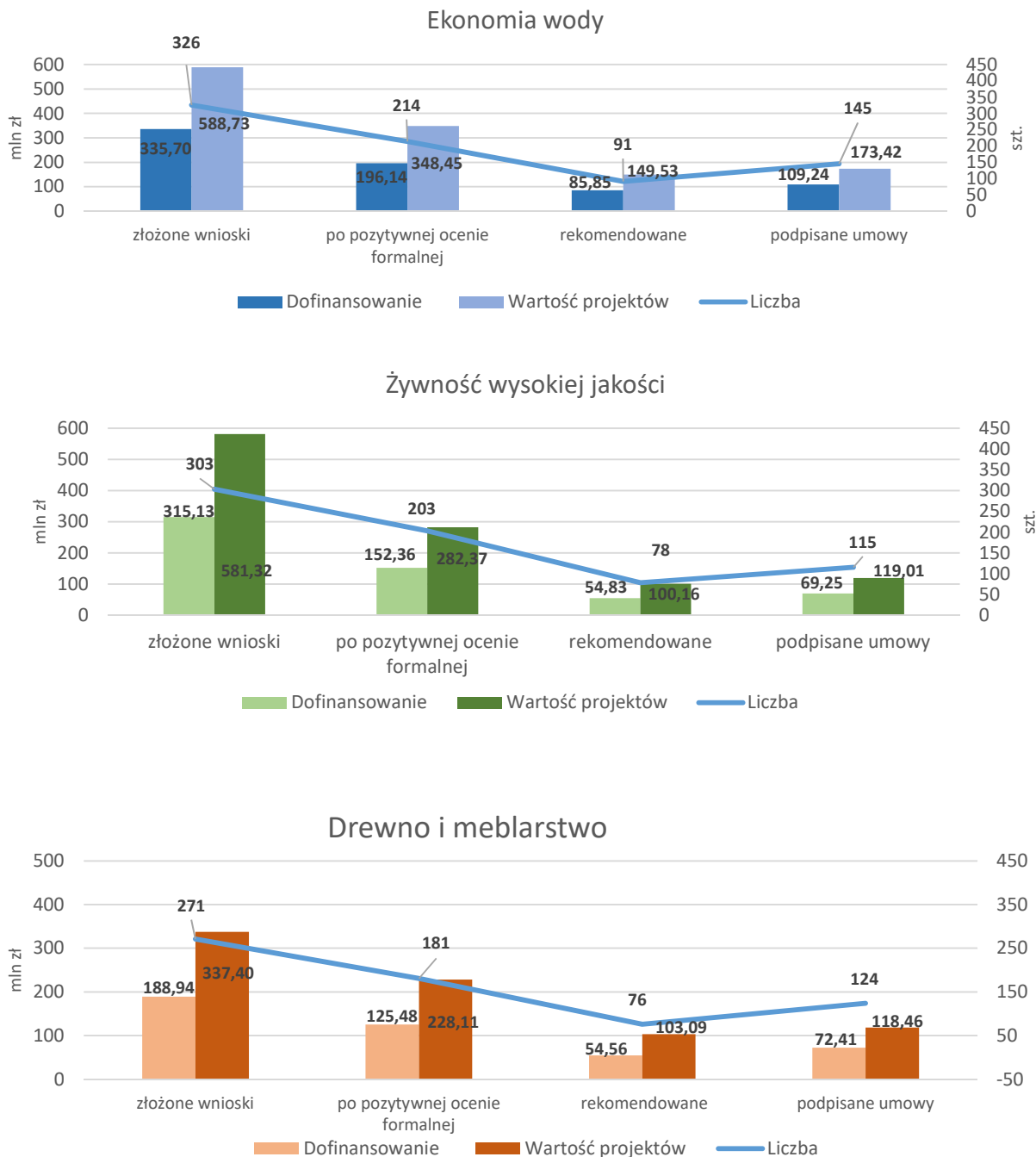

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014

W roku 2019 najwyższa liczba umów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 na projekty zgodne z inteligentnymi specjalizacjami podpisana została, podobnie jak w roku 2018, w mieście Olsztyn (59 umów), powiecie olsztyńskim (38 umów) oraz w mieście Elbląg (35 umów). W 16 powiatach liczba podpisanych umów wyniosła poniżej 20, w badanym roku najmniej umów podpisanych zostało w powiecie góldapskim (5 umów), węgorzewskim (6 umów) oraz bartoszyckim i oleckim (po 7 umów). W roku 2019 podpisanych zostało o 33,90 % mniej umów niż w roku 2018.

⁴² W przypadku, gdy w projekcie udział brał więcej niż jeden powiat, projekt wliczany był do każdego z tych powiatów.

Wykres 80 Ilość i wartość podpisanych w roku 2019 umów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 – projekty zgodne z inteligentnymi specjalizacjami, złożone wnioski, wnioski po ocenie formalnej oraz rekomendowane do dofinansowania z podziałem na inteligentne specjalizacje⁴³

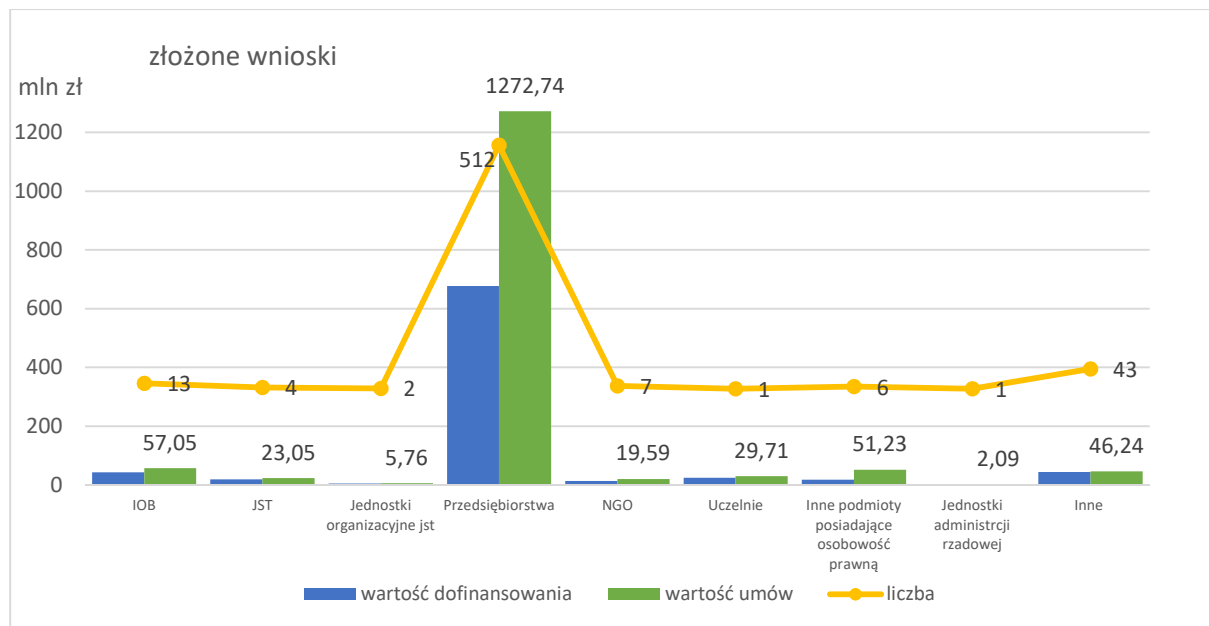

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014

⁴³ W przypadku, gdy projekt wpisywał się w dwie lub więcej specjalizacji, wliczany był do każdej specjalizacji, natomiast jego wartość dzielona była przez liczbę specjalizacji. Wyższa liczba umów podpisanych w stosunku do liczby wniosków rekomendowanych do dofinansowania wynika z faktu, iż część wniosków złożona została w latach poprzednich, a umowy podpisane zostały w roku 2019

Najwięcej podpisanych umów dotyczyło projektów wykazujących wpływ na inteligentną specjalizację ekonomia wody: 145 umowy (wartość podpisanych umów wyniosła 173,42 mln zł.). W ramach specjalizacji drewno i meblarstwo podpisano 124 umowy (wartość podpisanych umów wyniosła 118,46 mln zł.), natomiast w zakresie inteligentnej specjalizacji żywność wysokiej jakości podpisanych zostało 115 umów (wartość podpisanych umów wyniosła 119,01 mln zł.)⁴⁴. Podobnie jak w latach ubiegłych w roku 2019 najwięcej złożonych wniosków o dofinansowanie dotyczyło inteligentnej specjalizacji ekonomia wody, były to 326 wnioski, następnie żywności wysokiej jakości: 303 złożone wnioski oraz drewna i meblarstwa: 271 złożonych wniosków. Średni wskaźnik sukcesu w roku 2019 wyniósł 20,33%: ekonomia wody – 22,39%, drewno i meblarstwo – 21,77%, żywność wysokiej jakości – 16,83%⁴⁵.

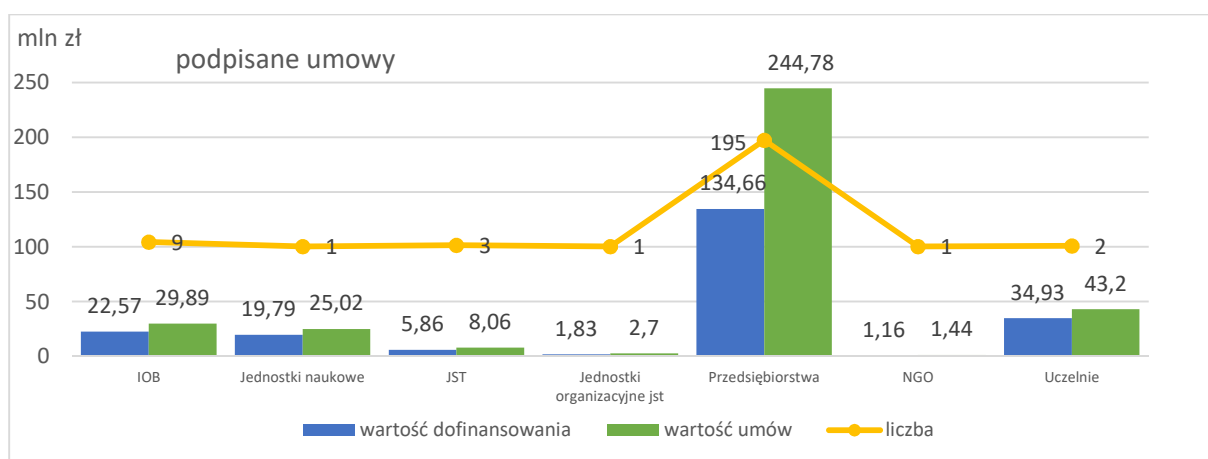
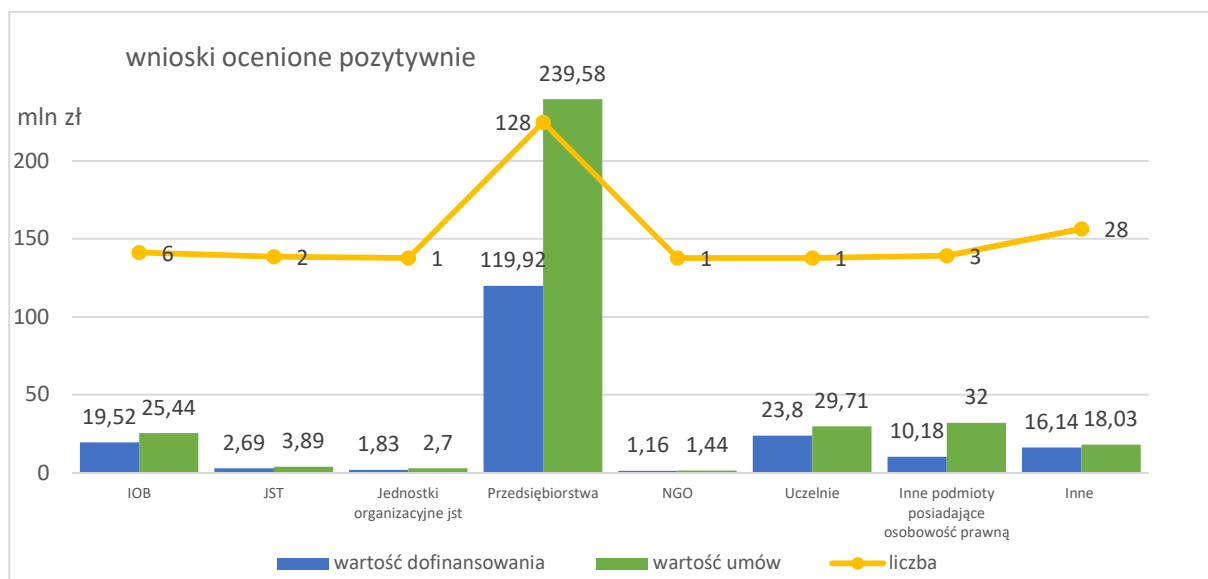
Wykres 81 Ilość i wartość podpisanych w roku 2019 umów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 - złożone wnioski, wnioski ocenione pozytywnie oraz podpisane umowy⁴⁶ z podziałem na typ beneficjenta

⁴⁴ Do wycień liczby umów podpisanych w 2019 r. pod uwagę wzięte zostały wszystkie umowy podpisane w badanym roku, czyli również te umowy na które wnioski złożone zostały w latach wcześniejszych.

⁴⁵ Przy wyliczeniu wskaźnika sukcesu został wzięty pod uwagę wyłącznie stosunek umów podpisanych w roku 2019 do wniosków złożonych w roku 2019.

⁴⁶ Wyższa liczba umów podpisanych w stosunku do liczby wniosków rekomendowanych do dofinansowania wynika z faktu, iż część wniosków złożona została w latach poprzednich, a umowy podpisane zostały w roku 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014

W 2019 r. najwięcej umów zostało podpisanych z przedsiębiorstwami – 195 (podobnie, jak w roku poprzednim). Podmioty te złożyły najwięcej wniosków o dofinansowanie – 512, a także realizują projekty o największej wartości dofinansowania - ponad 134 mln zł oraz wartości ogółem – 244,78 mln zł. 13 wniosków o dofinansowanie złożonych zostało przez IOB. W badanym roku z IOB podpisanych zostało 9 umów o ogólnej wartości 29,89 mln zł, z czego dofinansowanie wyniosło 22,57 mln zł. Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia podpisały – 4 umowy na projekty wpisujące się w inteligentne specjalizacje regionu, ich wartość ogółem wyniosła - 10,76 mln zł, a dofinansowanie – 7,69 mln zł. W porównaniu do roku 2018, kiedy z JST oraz ich związkami i stowarzyszeniami podpisanych zostało 25 umów obserwowany jest spadek aktywności tychże podmiotów. Również liczba projektów realizowanych przez uczelnie oraz jednostki naukowe jest stosunkowo niska. W 2019 roku podmioty te podpisały zaledwie 3 umowy o ogólnej wartości 68,22 mln zł, w czym dofinansowanie wyniosło 54,72 mln zł.

Tabela 3 Ilość i wartość podpisanych w 2019 r. umów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 - projekty zgodne z inteligentnymi specjalizacjami z podziałem na działania/poddziałania

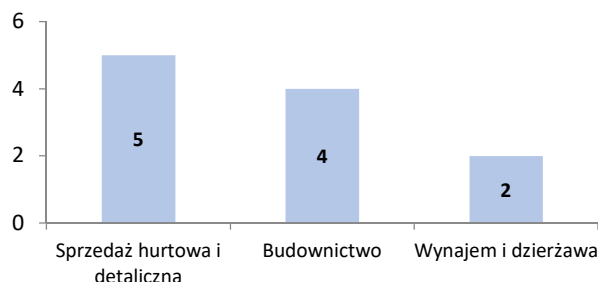
Działanie/poddziałanie	Podpisane umowy		
	Liczba	Dofinansowanie UE	
		w mln zł	Wartość ogółem
1.1 Nowoczesna infrastruktura badawcza publicznych jednostek naukowych	1	19 794 484	25 022 343
1.2.1 Działalność B+R przedsiębiorstw	9	10 842 927	26 779 172
1.2.2 Współpraca biznesu z nauką	9	12 444 517	31 087 136
1.3.1 Inkubowanie przedsiębiorstw	7	20 683 864	26 878 401
1.3.2 Firmy w początkowej fazie rozwoju	4	3 031 639	4 751 619
1.3.4 Tereny inwestycyjne	41	43 728 231	85 074 653
1.3.5 Usługi dla MŚP	49	11 923 070	19 819 403
1.4.1 Promocja gospodarcza regionu	4	5 118 353	8 321 310
1.4.2 Pakietowanie produktów i usług	8	9 863 879	16 471 607
1.4.3 Technologie informacyjno-komunikacyjne w działalności MŚP	51	18 339 749	32 507 257
1.4.4 Internacjonalizacja MŚP	3	3 035 617	5 883 605
1.5.2 Odtwarzanie gospodarczego dziedzictwa regionu	22	19 908 267	34 820 987
2.4.1 Rozwój kształcenia i szkolenia zawodowego	28	15 323 642	18 027 935
3.1 Cyfrowa dostępność informacji sektora publicznego oraz wysoka jakość e-usług publicznych	1	1 833 747	2 698 666
4.1 Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych	2	600 755	877 815
4.2 Efektywność energetyczna i wykorzystanie OZE w MŚP	5	4 003 155	5 977 975
4.5 Wysokosprawne wytwarzanie energii	1	2 295 211	4 485 094
5.1 Gospodarka odpadowa	2	3 034 752	5 148 641
5.2 Gospodarka wodno-ściekowa	4	5 412 268	7 913 339
5.3 Ochrona różnorodności biologicznej	1	23 797 471	29 709 365
6.1.1 Dziedzictwo kulturowe	1	784 250	969 407
9.3.1 Infrastruktura kształcenia zawodowego	1	3 171 910	4 167 867
9.3.2 Infrastruktura dydaktyczna szkół wyższych	1	11 137 500	13 500 000
RAZEM	255	250 109 259	410 893 598

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014

Umowy wpisujące się w inteligentne specjalizacje regionu zostały w 2019 r. podpisane w ramach osi priorytetowych: 1 - Inteligentna Gospodarka Warmii i Mazur, 2 – Kadry dla gospodarki, 3 – Cyfrowy region, 4 – Efektywność energetyczna, 5 – Środowisko przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów, 6 – Kultura i dziedzictwo oraz 9 – Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych. W ramach osi 1 podpisana została najwyższa liczba umów: 208, najmniej umów podpisano w ramach osi 3 oraz 6 (po 1 umowie). W ramach osi 1 najwięcej umów podpisano w ramach poddziałań: 1.4.3

Technologie informacyjno-komunikacyjne w działalności MŚP (51 umów), 1.3.5 Usługi dla MŚP (49 umów), 1.3.4 Tereny inwestycyjne (41 umów) oraz 1.5.2 Odtwarzanie gospodarczego dziedzictwa regionu (22 umowy). Wartość ogółem umów podpisanych w ramach osi 1 wyniosła 317, 42 mln zł, dofinansowanie unijne 178, 71 mln zł.

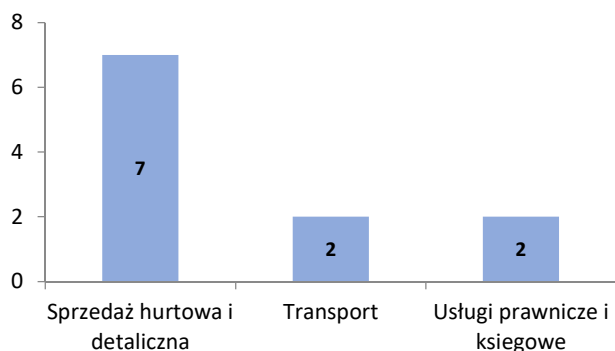
Wykres 82 Złożone wnioski o dofinansowanie w ramach osi I RPO WiM 2014-2020 w roku 2019 – wnioskodawcy o PKD innym niż IS (z podziałem na branże)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014

Spośród 21 wniosków o dofinansowanie złożonych w roku 2019 w ramach osi I RPO WiM dotyczących projektów nie wykazujących wpływu na inteligentne specjalizacje regionu najczęściej złożyły podmioty z branży sprzedaż hurtowa i detaliczna – 5 złożonych wniosków, budownictwo – 4 złożone wnioski oraz branży związanej z wynajmem i dzierżawą – 2 wnioski. Pozostałe 10 złożonych wniosków należało do wnioskodawców reprezentujących różnorodne pojedyncze branże.

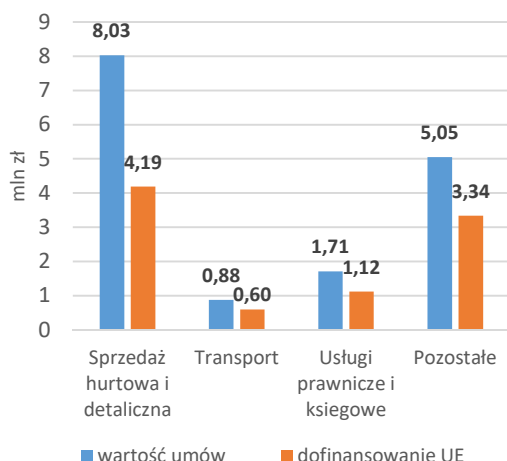
Wykres 83 Ilość podpisanych umów o dofinansowanie w ramach osi I RPO WiM 2014-2020 w roku 2019 – beneficjenci o PKD innym niż IS (z podziałem na branże)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014

W roku 2019 podpisanych zostało 20 umów o dofinansowanie w ramach osi I RPO WiM projektów nie wykazujących wpływu na inteligentne specjalizacje województwa. 7 umów podpisanych zostało z podmiotami z branży: sprzedaż hurtowa i detaliczna. Po 2 umowy podpisano z podmiotami z branży transportowej oraz branży reprezentującej usługi prawnicze i księgowe. Pozostałe 9 złożonych wniosków należało do wnioskodawców reprezentujących różnorodne pojedyncze branże.

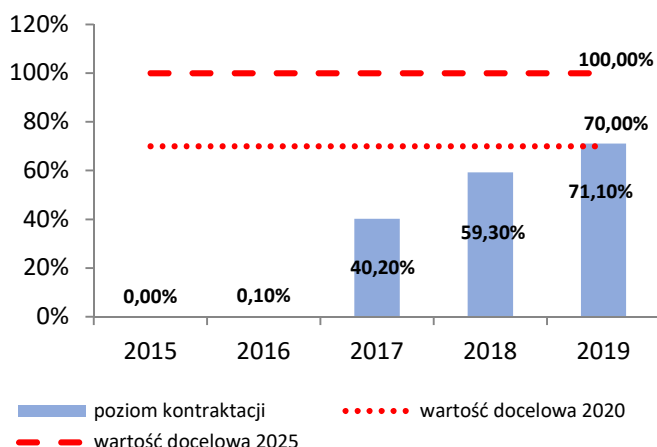
Wykres 84 Wartość podpisanych umów o dofinansowanie w ramach osi I RPO WiM 2014-2020 w roku 2019 –beneficjenci o PKD innym niż IS (z podziałem na branże)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014

Umowy o najwyższej wartości ogółem na projekty nie wykazujące wpływu na inteligentne specjalizacje regionu w badanym roku zostały podpisane z beneficjentami z branż: sprzedaż hurtowa i detaliczna – 8,03 mln zł, usługi prawnicze i księgowe 5,05 mln zł oraz transport – 0,88 mln zł. Wartość pozostałych umów należących do wnioskodawców reprezentujących pojedyncze branże wyniosła 5,05 mln zł. Wartość projektów wyniosła łącznie 15,68 mln zł. Dofinansowanie UE ogółem dla wszystkich beneficjentów których projekty nie wpisywały się w inteligentne specjalizacje regionu wyniosło 9,26 mln zł (w tym najwyższe w branży sprzedaży hurtowej i detalicznej - 4,19 mln zł).

Wykres 85 Poziom wykorzystania środków dostępnych w ramach CT1 i CT3⁴⁷ w ramach RPO WiM 2014-2020 w roku 2019

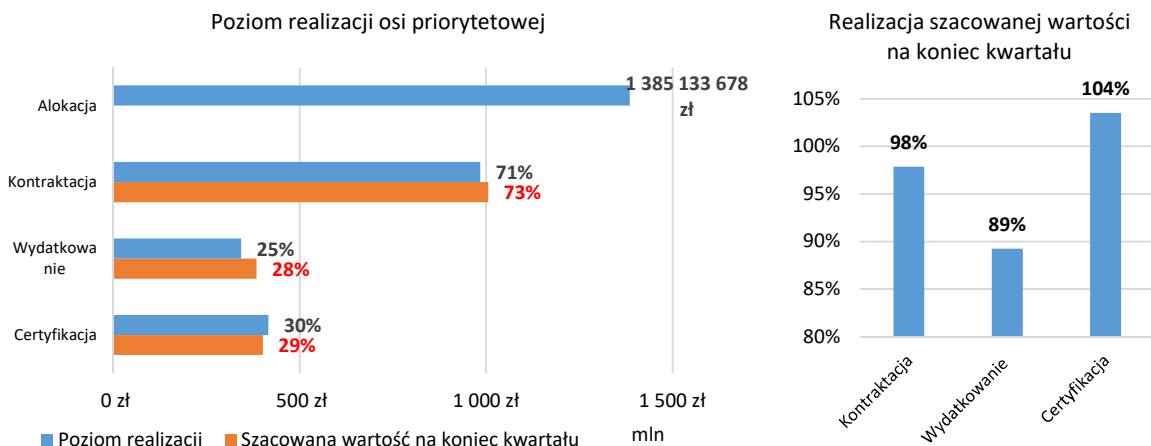

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Polityki Regionalnej dotyczących realizacji RPO WiM 2014-2020

Wykorzystanie środków dostępnych w ramach CT1 i CT3 RPO WiM w roku 2019 osiągnęło poziom 71,10%. Od roku 2017 poziom kontraktacji wzrósł o 30,90 pkt. proc. W roku 2019 została osiągnięta i przekroczona o 1,10 pkt. proc. wyznaczona na rok 2020 wartość docelowa. Do osiągnięcia wyznaczonej na rok 2025 wartości docelowej brakuje: 28,90 pkt. proc.

Wykres 86 Postęp finansowy I Osi Priorytetowej (stan na 31.12.2019 r.)

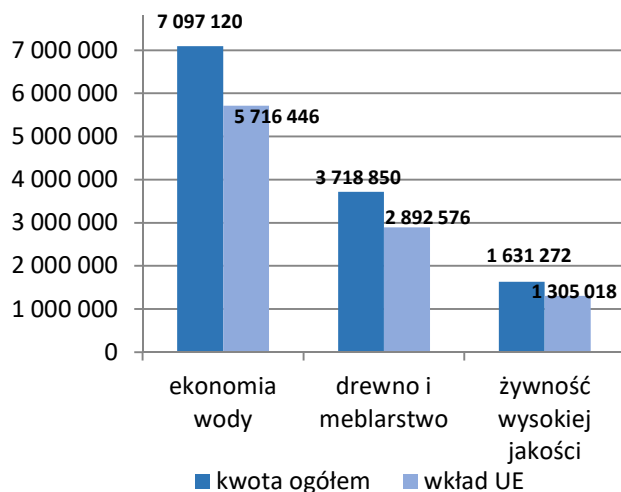
⁴⁷ CT 1 Cel tematyczny 1 „Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji” (RPO WiM 2014-2020)
CT 3 Cel tematyczny 3 „Wzmacnianie konkurencyjności MŚP” (RPO WiM 2014-2020)

Źródło: Dane Departamentu Polityki Regionalnej dotyczących realizacji RPO WiM 2014-2020

Wysokość wkładu środków Unii Europejskiej w I osi priorytetowej Inteligentna Gospodarka Warmii i Mazur na koniec 2019 r. wynosiła 1 385 133 678 zł (320 543 756 €). Na 31 grudnia 2019 r. wartość dofinansowania UE podpisanych umów w ramach RPO WiM 2014-2020 w I osi priorytetowej osiągnęła poziom 71,10 % alokacji osi. Według stanu na koniec grudnia 2019 r. stopień realizacji szacowanego poziomu w I osi priorytetowej wyniósł 98 %.

Wykres 87 Wartość umów zawartych w ramach instrumentów finansowych na projekty wpisujące się w inteligentne specjalizacje regionu w roku 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Platformy Obsługi Instrumentów Finansowych

Wartość umów zawartych w roku 2019 w ramach instrumentów finansowych na projekty wpisujące się w inteligentne specjalizacje regionu wyniosła ogółem 12,45 mln zł, w tym wkład UE wyniósł 9,91 mln zł, a zaangażowanie środków prywatnych 2,53 mln zł. W odniesieniu do roku 2018 nastąpił wzrost o 31,69%. Umowy o najwyższej wartości zostały zawarte w ramach inteligentnej specjalizacji: ekonomia wody, następnie drewno i meblarstwo oraz żywność wysokiej jakości (identycznie jak w roku 2018).

Tabela 4 Projekty realizowane w latach 2015 – 2019 ze środków RPO WiM 2014-2020 i ich oddziaływanie na rozwój inteligentnych specjalizacji

1	Wartość zrealizowanych projektów ogółem wpisujących się w inteligentne specjalizacje w podziale na działania RPO WiM ⁴⁸								
	Działanie	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	Działanie 1.1. Nowoczesna infrastruktura badawcza publicznych jednostek naukowych	0	0	0	0	0	61,26 mln EUR	72,08 mln EUR	W roku 2019 nie został zakończony żaden projekt w ramach działania 1.1. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2020 rok niezbędne jest zrealizowanie projektów o wartości minimum 61,26 mln EUR.
	Działanie 1.2. Innowacyjne firmy	0	0	0	1,82 mln EUR	7,29 mln EUR	84,56 mln EUR	99,48 mln EUR	Wartość zrealizowanych projektów do 2019 r. wyniosła 7,29 mln EUR. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2020 rok niezbędne jest zrealizowanie projektów o wartości minimum 77,27 mln EUR.
	Działanie 1.3. Przedsiębiorczość	0	0	0,39	4,30 mln EUR	14,95 mln EUR	82,90 mln EUR	97,53 mln EUR	Wartość zrealizowanych projektów do roku 2019 wyniosła 14,95 mln EUR. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2020 rok niezbędne jest zrealizowanie projektów o wartości minimum 67,95 mln EUR.
	Działanie 1.4. Nowe modele biznesowe i ekspansja	0	0	1,32	6,89 mln EUR	25,2 mln EUR	66,46 mln EUR	78,19 mln EUR	Wartość zrealizowanych projektów do roku 2019 wyniosła 25,2 mln EUR. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2020 rok niezbędne jest zrealizowanie projektów o wartości minimum 41,26 mln EUR.
	Działanie 1.5. Nowoczesne firmy	0	0	2,75	30,49 mln EUR	61 mln EUR	111,52 mln EUR	131,20 mln EUR	Wartość zrealizowanych projektów do roku 2019 wyniosła 61 mln EUR. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2020 rok niezbędne jest zrealizowanie projektów o wartości minimum 50,52 mln EUR.

⁴⁸ Do wyliczeń został zastosowany kurs złotego w stosunku do euro obowiązujący w zamówieniach publicznych w 2019 r.: 4,3117 zł

2	Liczba przedsiębiorstw otrzymująca wsparcie na projekty wpisujące się w inteligentne specjalizacje w podziale na działania RPO WiM								
	Działanie	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	Działanie 1.2. Innowacyjne firmy	0	0	9	45	59	120	142	W ramach działania wsparcie uzyskało ogółem 59 przedsiębiorstw. Do osiągnięcia wartości docelowej za rok 2020 niezbędne jest otrzymanie wsparcia przez 61 przedsiębiorców.
	Działanie 1.3. Przedsiębiorczość	0	20	65	288	675	149	175	W ramach działania wsparcie uzyskało ogółem 675 przedsiębiorców. Tym samym zostały osiągnięte i przekroczone wartości docelowe na rok 2020 o 526 oraz na rok 2025 o 500 .
	Działanie 1.4. Nowe modele biznesowe i ekspansja	0	0	57	193	277	175	208	W ramach działania wsparcie uzyskało ogółem 277 przedsiębiorców. Przekroczona została wartość docelowa wyznaczona na rok 2020 o 102 oraz na rok 2025 o 69.
	Działanie 1.5. Nowoczesne firmy	0	0	46	106	124	365	429	W ramach działania wsparcie uzyskało ogółem 124 przedsiębiorstw.. Do osiągnięcia wartości docelowej za rok 2020 niezbędne jest otrzymanie wsparcia przez 241 przedsiębiorców.
3	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne na projekty wpisujące się w inteligentne specjalizacje w podziale na działania RPO WiM								
	Działanie	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	Działanie 1.1. Nowoczesna infrastruktura badawcza publicznych jednostek naukowych	0	0	0	0	0	1,53 mln EUR	1,80 mln EUR	W latach 2015-2019 nie realizowano projektów angażujących inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne.
	Działanie 1.2. Innowacyjne firmy	0	0	2,9	37,82 mln EUR	40,56 mln EUR	28,05 mln EUR	33,00 mln EUR	Wyznaczone wartości docelowe zostały osiągnięte i przekroczone już w 2018 r. zarówno dla roku 2020 jak i 2025.
	Działanie 1.3. Przedsiębiorczość	0	0	3,36	8,11 mln EUR	18,96 mln EUR	10,20 mln EUR	12,00 mln EUR	W roku 2019 została przekroczona wartość docelowa zarówno dla roku 2020 jak i 2025.

	Działanie 1.4. Nowe modele biznesowe i ekspansja			0	0	8,73	30,93 mln EUR	33,99 mln EUR	21,08 mln EUR	24,80 mln EUR	Wyznaczone wartości docelowe zostały osiągnięte i przekroczona w roku 2018.					
	Działanie 1.5. Nowoczesne firmy			0	0	25,15	41,96 mln EUR	46,48 mln EUR	31,28 mln EUR	36,80 mln EUR	Wyznaczone wartości docelowe zostały osiągnięte i przekroczona w roku 2018.					
4	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne na projekty w zakresie innowacji lub badań i rozwoju															
	Działanie			2015		2016		2017		2018		2019		Komentarz		
	Działanie 1.1. Nowoczesna infrastruktura badawcza publicznych jednostek naukowych			0		0		3,55 mln EUR		3,55 mln EUR		3,55 mln EUR		Wskaźnik inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne na projekty w zakresie innowacji lub badań i rozwoju traktowany jest jako uzupełnienie wskaźnika: inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne na projekty wpisujące się w inteligentne specjalizacje w podziale na działania RPO WiM.		
	Działanie 1.2. Innowacyjne firmy			0		0		3,14 mln EUR		9,78 mln EUR		10,15 mln EUR				
	Działanie 1.5. Nowoczesne firmy			0		0		0		0		0				
	5	Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi														
2015		2016		2017		2018		2019		Wartość docelowa (2020)		Wartość docelowa (2025)		Komentarz		
0		1		1		15		22		-		45		Odległość do wartości docelowej określonej na rok 2020 wynosiła 23. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2025 rok niezbędne jest współpraca minimum 4 przedsiębiorstw z ośrodkami badawczymi rocznie.		
6	Liczba instytucji otoczenia biznesu wspartych w zakresie profesjonalizacji usług															
	2015		2016		2017		2018		2019		Wartość docelowa (2020)		Wartość docelowa (2025)		Komentarz	
	0		0		0		6		6		-		12		W roku 2019 odległość do wartości docelowej wynosiła 6. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2025 rok niezbędne jest wsparcie min. 1 IOB w zakresie profesjonalizacji usług rocznie.	
7	Liczba zaawansowanych usług (nowych i/lub ulepszonych) świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu															
	2015		2016		2017		2018		2019		Wartość docelowa (2020)		Wartość docelowa (2025)		Komentarz	

	0	0	0	9	9	-	38	W roku 2019 odległość do wartości docelowej wynosiła 29. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2025 rok niezbędne jest świadczenie przez IOB minimum 5 zaawansowanych usług rocznie.
8	Liczba wspartych przedsięwzięć informacyjno-promocyjnych o charakterze międzynarodowym							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	27	27	42	-	14	Wartość docelowa na rok 2025 została osiągnięta i przekroczona o 13 w roku 2017. Liczba przedsięwzięć informacyjno-promocyjnych o charakterze międzynarodowym objętych wsparciem do roku 2019 wyniosła: 42.
9	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	702	1112	1739	2639	3290	5616	Odległość do wartości docelowej określonej na rok 2020 wynosiła 651. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2020 rok niezbędne jest uczestnictwo 109 uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego w stażach i praktykach u pracodawcy rocznie.
10	Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wyposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	8	29	43	56	-	18	Wartość docelowa na rok 2025 została osiągnięta i przekroczona o 25 w roku 2018.
11	Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	39	185	302	457	-	594	Odległość do wartości docelowej określonej na rok 2020 wynosiła 137. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2020 rok niezbędne jest objęcie wsparciem 23 nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu rocznie.
12	Liczba podmiotów realizujących zadania centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego objętych wsparciem w programie							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz

	0	1	4	4	4	-	4	Wartość docelowa została osiągnięta w roku 2017. W roku 2019 liczba podmiotów realizujących zadania centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego objętych wsparciem w programie nie wzrosła.
13	Liczba szkół i placówek objętych wsparciem w zakresie realizacji zadań w obszarze doradztwa zawodowego							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa(2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	1	2	2	2	-	137	W roku 2019 odległość od wartości docelowej wynosiła 135. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2025 rok niezbędne jest objęcie wsparciem min. 23 szkół i placówek w zakresie realizacji zadań w obszarze doradztwa zawodowego rocznie.
14	Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	78	398	398	398	-	1815	Liczba osób bezrobotnych, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w roku 2019 nie wzrosła. Odległość od wartości docelowej wynosiła 1417. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2025 rok niezbędne jest objęcie wsparciem w postaci bezzwrotnych środków na podjęcie działalności gospodarczej 302 osób pozostających bez pracy rocznie.
15	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	0	0	0	-	6919	W latach 2015-2019 nie podpisano żadnej umowy w ramach działania 10.6 wspierającej inteligentne specjalizacje. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2025 rok niezbędne jest objęcie wsparciem 1153 os. rocznie.
16	Liczba mikro -, małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	0	0	0	-	1258	W latach 2015-2019 nie podpisano żadnej umowy w ramach działania 10.6 wspierającej inteligentne specjalizacje regionu. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2025 rok niezbędne jest objęcie usługami rozwojowymi 210 firm.
17	Odsetek wspartych przedsiębiorstw, które podjęły działalność eksportową w wyniku zrealizowanej interwencji							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz

	0	0	20%	14,29 %	11,86	20%	20%	Ogółem IS
	0	0	13,33%	6,59%	5,53%	13,33%	13,33%	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	6,67%	2,20%	4,35%	6,67%	6,67%	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	13,33%	7,69%	5,53%	13,33%	3,33%	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
18	Odsetek przedsiębiorstw, które zwiększyły wartość eksportu w wyniku zrealizowanej interwencji							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	13,33%	16,48%	16,60%	13,33%	13,33%	Ogółem IS
	0	0	0	6,59%	5,14%	6,67%	6,67%	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	6,67%	2,20%	6,32%	6,67%	6,67%	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	6,67%	7,69%	9,09%	6,67%	6,67%	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
19	Przychody ze sprzedaży na eksport (w ramach i poza UE) wyrobów i/lub usług, osiągnięte przez przedsiębiorstwo wsparte w zakresie internacjonalizacji działalności w wyniku zrealizowanej interwencji							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	3,6 mln	5,16 mln	14,07 mln	44,8 mln	71,37 mln	Ogółem IS
	0	0	3,2 tys.	1,13 mln	1,41 mln	39,6 tys.	63,5 tys.	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	3,6 mln	3,63 mln	10,33 mln	44 mln	70,57 mln	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	37,2 tys.	395,38 tys.	2,37 mln	457,53 tys.	734,2 tys.	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
20	Odsetek wspartych przedsiębiorstw, które podjęły działalność innowacyjną w wyniku zrealizowanej interwencji							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	58,33%	54,05%	51,06%	58,33%	58,33%	Ogółem IS
	0	0	41,67%	24,32%	22,87%	41,67%	41,67%	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	16,67%	20,27%	23,4%	16,67%	16,67%	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	16,67%	31,08%	27,13%	16,67%	16,67%	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
21	Odsetek wspartych przedsiębiorstw, które po raz pierwszy wykazały nakłady na działalność innowacyjną w wyniku zrealizowanej interwencji							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	25 %	32,43%	27,12%	25 %	25 %	Ogółem IS
	0	0	16,67 %	10,81%	11,7%	16,67 %	16,67 %	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	0	8,11%	9,57%	8,33%	8,33%	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	8,33%	24,32%	17,55%	8,33%	8,33%	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo

22	Odsetek wspartych przedsiębiorstw, które po raz pierwszy wykazały nakłady na działalność B+R w wyniku zrealizowanej interwencji							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	21,43 %	20,00%	19,91%	21,43 %	21,43 %	Ogółem IS
	0	0	14,29 %	5,88%	8,41%	14,29 %	14,29 %	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	0	2,35%	5,75%	7,14%	7,14%	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	7,14%	15,29%	13,72%	7,14%	7,14%	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
23	Odsetek wspartych przedsiębiorstw, które zatrudniły osobę ze stopniem co najmniej doktora w wyniku zrealizowanej interwencji							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	7,14%	5,88%	4,42%	7,14%	7,14%	Ogółem IS
	0	0	0	2,35%	2,21%	7,14%	7,14%	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	0	3,53%	2,65%	7,14%	7,14%	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	7,14%	4,71%	3,10%	7,14%	7,14%	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
24	Odsetek przedsiębiorstw, które złożyły zgłoszenie patentowe/wzorów użytkowych/wzorów przemysłowych w wyniku zrealizowanej interwencji							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	0	5,88%	3,88%	Wartość docelową wskaźnika można będzie oszacować po dwóch, trzech latach prowadzenia monitoringu i zgromadzeniu niezbędnych danych.	Wartość docelową wskaźnika można będzie oszacować po dwóch, trzech latach prowadzenia monitoringu i zgromadzeniu niezbędnych danych.	Ogółem IS
	0	0	0	0	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody			
	0	0	0	0	0,97%			Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	0	5,88%	3,88%			Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
25	Liczba patentów uzyskanych ogółem w wyniku interwencji							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	0	0	0	-	-	Wartość docelową wskaźnika można będzie oszacować po dwóch, trzech latach prowadzenia monitoringu i zgromadzeniu niezbędnych danych.
26	Liczba uzyskanych praw z rejestracji na wzór przemysłowy							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	0	0	0	-	-	Wartość docelową wskaźnika można będzie oszacować po dwóch, trzech latach prowadzenia monitoringu i zgromadzeniu niezbędnych danych.

27	Liczba uzyskanych praw ochronnych na wzór użytkowy							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	0	0	1	Wartość docelową wskaźnika można będzie oszacować po dwóch, trzech latach prowadzenia monitoringu i zgromadzeniu niezbędnych danych.	Wartość docelową wskaźnika można będzie oszacować po dwóch, trzech latach prowadzenia monitoringu i zgromadzeniu niezbędnych danych.-	Ogółem IS
	0	0	0	0	1			Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	0	0	1			Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	0	0	1			Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
28	Liczba firm, które wprowadziły innowacje w wyniku zrealizowanej interwencji zorientowanej na wsparcie współpracy							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	4	30	106	29	46	Ogółem IS
	0	0	3	14	55	22	34	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	0	10	39	7	11	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	1	17	52	7	11	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
29	Liczba jednostek naukowych ponoszących nakłady inwestycyjne na działalność B+R							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	2	2	3	-	1	Ogółem IS
	0	0	2	2	3	-	1	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	2	2	3	-	1	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	1	1	2	-	1	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
30	Liczba naukowców pracujących w ulepszonych obiektach infrastruktury badawczej							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	163	163	234	-	65	Ogółem IS
	0	0	163	163	234	-	22	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	163	163	234	-	22	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	87	87	158	-	22	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
31	Liczba nowych wspieranych przedsiębiorstw							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	2	40	43	-	23	Ogółem IS
	0	0	2	31	34	-	8	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody

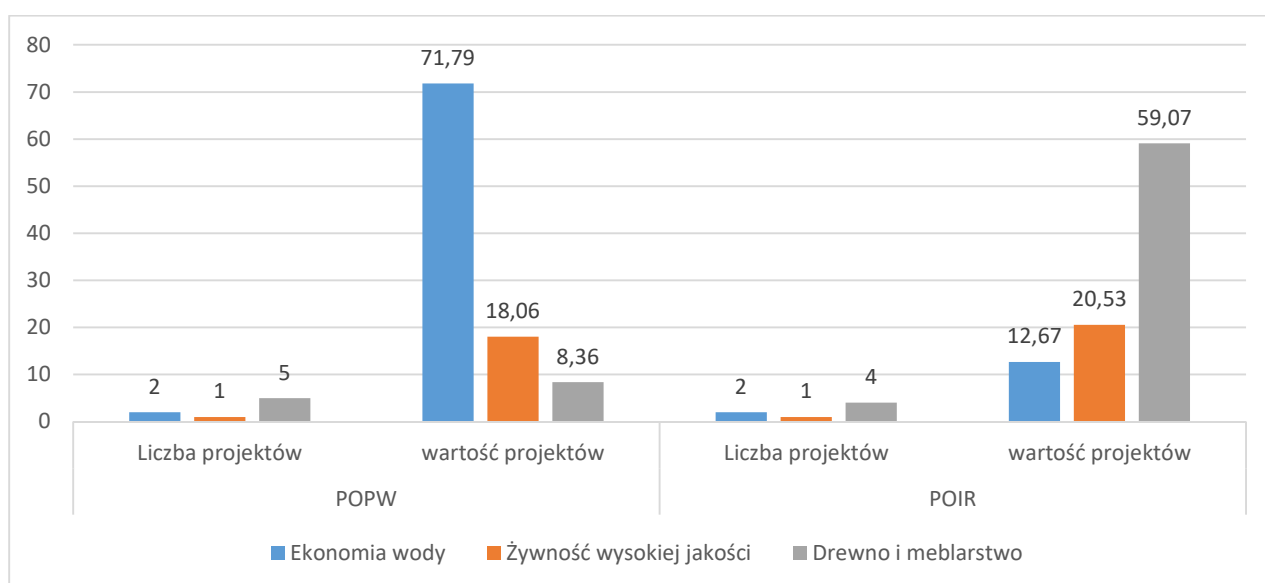
	0	0	1	3	4	-	8	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	1	12	12	-	8	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
32	Liczba przedsiębiorstw które wprowadziły zmiany organizacyjno-procesowe							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	44	67	122	-	32	Ogółem IS
	0	0	16	28	62	-	11	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	19	24	46	-	11	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	21	34	60	-	11	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
33	Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	43	131	160	-	53	Ogółem IS
	0	0	26	64	74	-	18	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	22	63	81	-	18	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	26	58	74	-	18	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
34	Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	40	120	140	-	39	Ogółem IS
	0	0	19	63	72	-	18	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	13	56	70	-	18	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	19	53	65	-	18	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
35	Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie internacjonalizacji działalności							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	18	61	58	-	25	Ogółem IS
	0	0	7	23	22	-	9	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	6	16	15	-	9	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	9	36	32	-	9	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
36	Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie prowadzenia prac B+R							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	6	30	42	-	132	Ogółem IS
	0	0	5	26	36	-	44	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody

	0	0	3	17	24	-	44	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	3	19	28	-	44	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
37	Liczba realizowanych projektów B+R							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	4	17	22	-	134	Ogółem IS
	0	0	3	14	18	-	45	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	2	12	17	-	45	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	2	8	11	-	45	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
38	Liczba dokonanych zgłoszeń patentowych							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	6	12	15	-	71	Ogółem IS
	0	0	4	9	12	-	24	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	3	7	10	-	24	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	2	7	8	-	24	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
39	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	73,83	78,24	152,65	-	68	Ogółem IS
	0	0	62,22	64,12	89,15	-	23	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	7,5	9,03	21,09	-	23	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	4,12	5,20	42,40	-	23	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
40	Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach							
	2015	2016	2017	2018	2019	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	183,43	435,19	448,12	-	286	Ogółem IS
	0	0	51,08	152,96	148,32	-	96	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	61,16	121,51	137,79	-	96	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	71,18	158,73	162,01	-	96	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo

5. Wsparcie rozwoju inteligentnych specjalizacji funduszami strukturalnymi dostępnymi na poziomie krajowym

Inteligentne specjalizacje województwa warmińsko-mazurskiego wspierane są głównie środkami pochodzącymi z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020. Oprócz środków Samorządu Województwa, budżetu państwa oraz środków własnych beneficjentów, rozwój inteligentnych specjalizacji wspierany jest również środkami z funduszy strukturalnych dostępnych z poziomu krajowego.

Wykres 88 Struktura finansowania projektów wspierających rozwój inteligentnych specjalizacji wg programów operacyjnych w roku 2019

Źródło: Lista projektów realizowanych z Funduszy Europejskich w Polsce w latach 2014-2020 - stan na 1 marca 2020 r. - <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/raporty/>

W roku 2019 projekty wykazujące wpływ na inteligentne specjalizacje województwa warmińsko-mazurskiego finansowane były z Programu Operacyjnego Polska Wschodnia (8 projektów o łącznej wartości projektów 98,21 mln zł) oraz Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (7 projektów o wartości 92,27 mln zł). Najwięcej realizowanych w badanym roku projektów wpisywało się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo (9), następnie ekonomię wody (4), w ramach specjalizacji żywność wysokiej jakości realizowane były 2 projekty. W 2019 r. na realizację przedsięwzięć wpisujących się w inteligentną specjalizację ekonomia wody pozyskano z programów krajowych 84,46 mln zł, na drewno i meblarstwo 67,43 mln zł a żywność wysokiej jakości 38,59 mln zł. Realizacja umów na projekty wpisujące się w ekonomię wody wyniosła 44,34% wartości wszystkich umów, 35,40% drewno i meblarstwo oraz 20,26% żywność wysokiej jakości. W 2019 r. nie zidentyfikowano projektów realizowanych na rzecz IS województwa warmińsko-mazurskiego w ramach programów operacyjnych Infrastruktura i Środowisko oraz Wiedza Edukacja Rozwój.

6. Przegląd wybranych przedsięwzięć realizowanych w roku 2019 w ramach RPO WiM 2014-2020 związanych z inteligentnymi specjalizacjami

W 2019 r. Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie podpisał umowę na realizację projektu *Konsorcjum Badań Środowiska i Innowacyjnych Technologii Żywności dla Jakości Życia EnFoodLife* o łącznej wartości 25,02 mln zł (dofinansowanie UE 19,79 mln zł). Celem projektu jest zwiększenie potencjału badawczego UWM w zakresie innowacyjnych technologii używanych przy produkcji żywności wysokiej jakości i jego komercyjnego wykorzystania. Przedmiotem projektu jest wyposażenie UWM w specjalistyczną aparaturę laboratoryjno-badawczą, umiejscowioną w nowo wybudowanych i modernizowanych obiektach UWM na 6 wydziałach (Medycyny Weterynaryjnej, Kształtowania Środowiska i Rolnictwa, Bioinżynierii, Nauki o Żywności, Biologii i Biotechnologii, Nauko Środowisku). Zakłada się, iż realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do wzmocnienia gospodarczego całego regionu poprzez wyższy udział nakładów w B+R oraz poprawę dostosowania kwalifikacji kadr do potrzeb rynku.

Uniwersytet Warszawski rozpoczął budowę *Mazurskiego Centrum Bioróżnorodności i Edukacji Przyrodniczej* w Urwiłacie (powiat mrągowski) o wartości 29,71 mln zł (w tym dofinansowanie UE w wysokości 23,8 mln zł). W ramach przedsięwzięcia zmodernizowana zostanie infrastruktura Stacji Terenowej. Nowa placówka składała się będzie z dwóch gmachów. W budynku naukowo-dydaktycznym znajdują się pracownie gleboznawstwa, chemii środowiskowej, mikroskopowa, komputerowa, molekularna oraz stacja meteorologiczna. Powstanie również budynek z ekspozycją edukacyjną dla turystów, zwierzętarnią oraz mobilne laboratorium.

Przedsiębiorstwo Tymbark MWS sp. z o.o. sp.k. rozpoczęło realizację projektu *Prace B+R nad opracowaniem produktów dedykowanych seniorom*. Celem jest przeprowadzenie prac badawczo-rozwojowych w ramach współpracy z jednostką naukową, dotyczących opracowania nowych produktów dla osób starszych korzystnie wpływających na ich układ pokarmowy. Firma wdroży innowację procesową polegającą na precyzyjnym dopasowaniu warunków wytworzenia półproduktów (koncentratu, przecieru) z różnych surowców, między innymi fioletowej marchwi i czarnej porzeczki, umożliwiających uzyskanie bogatych i stabilnych źródeł związków bioaktywnych. Całkowity koszt projektu to 19,6 mln zł. Kwota dofinansowania UE: 6,24 mln zł.

UWM w Olsztynie kontynuował realizację przedsięwzięcia *Innowacyjność wysokiej jakości technologii żywności* – o wartości 60,8 mln zł (44,8 mln zł dofinansowanie UE), którego przedmiotem jest wyposażenie uczelni w specjalistyczną aparaturę laboratoryjno-badawczą, umiejscowioną w nowo wybudowanych i modernizowanych obiektach. Celem jest zwiększenie potencjału badawczego i jego komercyjnego wykorzystania. Dotychczas przeprowadzono modernizację 6 budynków, w których znajdują się laboratoria badawcze, zakupiono aparaturę naukowo-badawczą i wyposażenia laboratoriów oraz przygotowano dokumentację budowlaną na budowę nowego budynku Polikliniki Wyjazdowej Dużych Zwierząt. Projekt ma zasięg krajowy i międzynarodowy. Przyczyni się do wzmocnienia gospodarki całego regionu poprzez wyższy udział nakładów na B+R, poprawy dostosowania kwalifikacji kadr do potrzeb rynku.

Uczelnia kontynuowała również realizację projektu *Budowa i wyposażenie Centrum Popularyzacji Nauki i Innowacji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie*. Celem projektu jest budowa oraz wyposażenie nowego obiektu na terenie Uniwersytetu o powierzchni 3,1 tys. m², którego podstawową

funkcją będzie popularyzacja nauki i innowacji wśród mieszkańców Warmii i Mazur. Przewiduje się zakup wyposażenia części ogólnodostępnej, sali eksperymentu dla dzieci, mobilnej sceny, wielofunkcyjnej sali wykładowej, działu Laboratoria „Life of Sciences”, strefy zabaw dla najmłodszych użytkowników, ekspozycji mobilnych eksponatów, laboratoriów fizycznych. Zakończenie prac budowlanych przewiduje się na czerwiec 2020 r. zaś otwarcie Centrum na I kwartał 2021 r. Całkowity koszt projektu to 25,6 mln zł. Kwota dofinansowania UE: 16,6 mln zł.

Firma PORTA KMI POLAND Sp. z o.o. Sp. k. realizuje projekt *LogPorta*. Opracowanie i wdrożenie innowacji procesowej w optymalizacji działalności produkcyjno-logistycznej o wartości 18,5 mln zł (wsparcie UE 3,6 mln zł). Celem przedsięwzięcia jest przeprowadzenie badań oraz budowa instalacji pilotażowej w ramach eksperymentalnych prac rozwojowych nad technologią umożliwiającą maksymalną automatyzację produkcji w obszarze transportu wyrobów (ościeżnice). Rozwiązanie opracowane w ramach projektu pozwoli na ograniczenie do minimum ruchów manualnych wykonywanych przez pracowników produkcyjnych.

Stowarzyszenie Wielkie Jeziora Mazurskie 2020 oraz 11 samorządów kontynuowały realizację projektu *7 Cudów Mazur - promocja gospodarcza obszaru Wielkich Jezior Mazurskich*. Celem projektu o wartości 11,6 mln zł (9,6 mln dofinansowanie UE) jest wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw z obszaru Wielkich Jezior Mazurskich w oparciu o promocje nowych modeli biznesowych, budowę trwałych łańcuchów kooperacyjnych w skali kraju, a także zwiększenie dynamiki ekspansji lokalnego biznesu na rynek krajowy, rynki zagraniczne oraz wzrostu wartości inwestycji. W ramach przedsięwzięcia zaplanowano następujące działania: Opracowanie i uruchomienie Systemu Informacji Gospodarczej oraz Mazurskiego Systemu Obsługi Inwestora i Eksportera; organizację cyklu spotkań i konferencji pod hasłem „Business in Mazury”; organizację przyjazdowych misji gospodarczych; ogólnopolską kampanię reklamową, promującą Krainę Wielkich Jezior Mazurskich jako atrakcyjne miejsce do inwestowania i prowadzenia biznesu.

Gmina Miejska Lidzbark Warmiński realizuje przedsięwzięcie *Budowa infrastruktury uzdrowiskowej w Lidzbarku Warmińskim*, którego celem jest stworzenie publicznej infrastruktury turystyczno-zdrowotnej, zwiększającej atrakcyjność turystyczną zasobów dziedzictwa naturalnego regionu. Przedmiotem inwestycji jest uzbrojenie terenu oraz budowa m.in. tężni z budynkiem technicznym, drogi, promenady wraz z parkingiem, wiaty rekreacyjnej i placu zabaw. Powstaną tereny z przeznaczeniem usługowym o łącznej powierzchni wynoszącej ok. 10 ha. Koszt inwestycji to 15,42 mln zł, z czego ok. 11 mln zł stanowi dofinansowanie UE. Na lata 2021-2022 planowany jest kolejny etap inwestycji zakładający m.in. budowę nowego budynku uzdrowiskowego i modernizację stawu. Władze miasta zakładają że w przyszłości w Lidzbarku Warmińskim miałyby być prowadzone lecznictwo uzdrowiskowe związane z chorobami ortopedyczno-urazowymi, układu nerwowego, reumatologicznymi, kardiologicznymi i nadciśnieniem.

Innowacyjna technika i technologia wytwarzania nawozów organicznych ze ścieków mleczarskich – projekt realizowany przez firmę Polmlek, polega na zakupie usług badawczych, technologii i wiedzy w jednostce naukowej (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski) oraz wdrożeniu prac badawczych. W wyniku realizacji przedsięwzięcia powstanie unikalne i innowacyjne rozwiązanie dotyczące opracowania nowego konstrukcyjnego hybrydowego bioreaktora służącego do kompleksowego oczyszczania ścieków z jednoczesnym odzyskiem energii. Stanowić ono będzie innowację na skalę światową. Całkowity koszt projektu to 10,43 mln zł. Kwota dofinansowania UE: 3,35 mln zł.

Browar Kormoran Sp. z o.o. zakończył wdrożenie innowacji produktowej w oparciu o wyniki prac B+R polegające na opracowaniu innowacyjnego piwa o podwyższonej zawartości ksantohumolu. Zakupiono specjalistyczne instalacje browarnicze urządzeń celem zintegrowania w spójną linię do produkcji i rozlewu piwa. Ksantohumol jest substancją pozyskiwaną z chmielu lub jego granulatu w trakcie procesu warzenia piwa i ma właściwości antynowotworowe. Innowacyjne piwo o podwyższonym stężeniu ksantohumolu będzie nowością rynkową w skali światowej. Będzie to innowacja procesowa i produktowa. Wartość projektu opiewa na 6,62 mln zł (w tym dofinansowanie UE w wysokości 3,55 mln zł).

7. Monitoring planu działań dla inteligentnej specjalizacji *żywność wysokiej jakości* za rok 2019

16 października 2018 r. Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyjął *Plan Działań dla inteligentnej specjalizacji „Żywność Wysokiej Jakości” do roku 2023*, który zawiera zestawienie możliwych działań i inicjatyw, mających na celu wsparcie rozwoju inteligentnej specjalizacji „Żywność Wysokiej Jakości”. Do każdego z działań wymienionych w Planie wskazano proponowane podmioty realizujące, natomiast za koordynację wdrażania Planu Działań i monitorowania postępów odpowiedzialny jest Departament Polityki Regionalnej. Niniejszy rozdział przedstawia najważniejsze inicjatywy z roku 2019 podejmowane w poszczególnych obszarach Planu Działań.

OBSZAR: KONKURENCYJNOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTW

DZIAŁANIE 1: INKUBACJA INNOWACYJNYCH PROJEKTÓW

Departament Polityki Regionalnej zrealizował usługę inkubacji i przygotowania projektów w obszarze inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego tj.: „żywność wysokiej jakości”, „drewno i meblarstwo” oraz „ekonomia wody” możliwych do dofinansowania ze środków działania 1.2. Innowacyjne firmy (cel tematyczny 1) Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020. Inkubacja podzielona została na dwa główne etapy: organizacja spotkań z przedsiębiorcami (udział wzięło 45 podmiotów) oraz świadczenie indywidualnych usług konsultacyjnych - udział wzięło (30 podmiotów). W wyniku inkubacji przygotowano 16 fiszek projektowych.

W dniach 25-26 kwietnia 2019 r. Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa zorganizował konferencję *„Żywność wysokiej jakości – produkt regionalny, tradycyjny i ekologiczny”*. Było to wydarzenie przeznaczone w szczególności dla producentów i przetwórców żywności naturalnej, tradycyjnej, regionalnej i ekologicznej oraz restauratorów z terenu województwa warmińsko-mazurskiego. Podczas wydarzenia odbyło się również wręczenie certyfikatów nowym członkom sieci Dziedzictwo Kulinarne Warmia Mazury Powiśle. Omawiano kwestię związane z wytwarzaniem żywności wysokiej jakości z uwzględnieniem aktualnego stanu prawnego, uczestnicy natomiast dyskutowali nad tożsamością kulinarną regionu oraz mogli zapoznać się z możliwościami uzyskania wsparcia ze środków unijnych.

Departament Koordynacji Promocji (Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich) oraz WMARR S.A. w Olsztynie na bieżąco udzielali informacji o możliwości dofinansowania przedsięwzięć wpływających na rozwój inteligentnych specjalizacji z funduszy strukturalnych perspektywy 2014-2020, w tym głównie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Prowadzone były spotkania informacyjne, otwarte szkolenia dla przedsiębiorców, konsultacje telefoniczne, mailowe i bezpośrednie. Łącznie zorganizowano 57 szkoleń, w których uczestniczyło 1 093 beneficjentów oraz potencjalnych beneficjentów (brak danych pozwalających na podział uczestników wg. inteligentnych specjalizacji). Również Departament Europejskiego Funduszu Rozwoju Europejskiego na bieżąco organizuje spotkania informacyjne z potencjalnymi beneficjentami, na których omawiane są zasady aplikowania o środki, w tym omawiane kryteria premiujące wpływ planowanego przedsięwzięcia na rozwój inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego;

DZIAŁANIE 2: POPULARYZACJA CERTYFIKACJI PRODUKTÓW SPOŻYWCZYCH

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa na bieżąco prowadzi listę produktów tradycyjnych. W 2019 roku wpisano na nią 9 produktów. Na dzień 31 grudnia 2019 obejmowała 43 produkty z Warmii i Mazur.

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa br. zorganizował wizytę studyjną producentów i przetwórców żywności naturalnej, tradycyjnej, lokalnej, regionalnej w przedsiębiorstwach partnerskiego regionu Umbria (Włochy). Celem wizyty było w szczególności zwiększenie poziomu wiedzy uczestników o przetwórstwie lokalnym, poznanie doświadczeń producentów włoskich w zakresie uzyskiwania unijnych certyfikatów (oznaczeń geograficznych, tj. chroniona nazwa pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne, gwarantowana tradycyjna specjalność) oraz wymiana wiedzy o wytwarzaniu lokalnych, regionalnych produktów.

Departament Koordynacji Promocji za pośrednictwem Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów, podczas świadczenia indywidualnych usług dla przedsiębiorców z branży spożywczej popularyzował certyfikację produktów spożywczych. Dotyczy to w szczególności europejskich systemów jakości (Gwarantowana Tradycyjna Specjalność (GTS), Chroniona Nazwa Pochodzenia (ChNP), Chronione Oznaczenie Geograficzne (ChOG) oraz znaku Poznaj Dobrą Żywność (przyznawanym przedsiębiorcom Państw Członkowskich Unii Europejskiej w ramach programu poznaj dobrą żywność).

OBSZAR: KAPITAŁ SPOŁECZNY

DZIAŁANIE 1: PANELE/ PLATFORMY INTELIGENTNYCH SPECJALIZACJI

We wrześniu 2019 roku województwo warmińsko-mazurskie zostało członkiem Europejskiej Sieci Współpracy Regionów w zakresie Badań i Innowacji ERRIN. Sieć m.in. wspiera regionalną współpracę zapewniając członkom możliwość dzielenia się pomysłami na projekty oraz ułatwiając poszukiwanie partnerów do projektów, a co za tym idzie pozyskiwanie środków z programów takich jak Horyzont 2020. Województwo zawarło porozumienie z Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie oraz Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Elblągu na mocy, którego uczelnie te mogą również brać czynny udział w spotkaniach organizowanych przez ERRIN w ramach utworzonych tam platform tematycznych.

DZIAŁANIE 3: ZAPEWNIENIE DOSTĘPU DO INFORMACJI NIEZBĘDNYCH PRZEDSIĘBIORCOM

Departament Koordynacji Promocji poprzez Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów, podczas świadczenia indywidualnych usług dla przedsiębiorców udzielał informacji nt.: Form współpracy szkół/uczelni z przedsiębiorcami, Instytucji wspomagających zatrudnienie pracowników w regionie: (Akademickich Biur Karier, Urzędów Pracy, Agencji Zatrudnienia), internetowych baz ofert pracy, baz ofert współpracy w zakresie zakupu/sprzedaży technologii, pozyskania partnerów do projektów B+R, doradztwa technologicznego, doradztwa w zakresie własności intelektualnej. instytucji okołobiznesowych z regionu. Były to działania wspierające nawiązanie osobistych kontaktów naukowców z przedsiębiorcami celem dalszej współpracy na linii biznes - nauka oraz nawiązanie kontaktów przedsiębiorców ze szkołami kształcącymi w pożądanym zawodach (współpraca biznes - szkoły zawodowe).

Departament Koordynacji Promocji zorganizował również 3 otwarte szkolenia dla przedsiębiorców. Udział w nich wzięło łącznie 117 osób. Szkolenia dotyczyły finansowych form wsparcia, np. pożyczek lub bezzwrotnego współfinansowania, informacji o możliwościach rozwoju firm i źródłach ich sfinansowania ze środków UE. W szkoleniach uczestniczyli przedsiębiorcy z regionu, w tym producenci „Żywności Wysokiej Jakości”.

Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów (COIE) świadczyło usługi z zakresu strategii zdobywania rynków zbytu, w szczególności poprzez internacjonalizację. Zorganizowało wydarzenie „*Otwarcie na Skandynawię*”, dedykowane przedsiębiorcom ze Szwecji, Finlandii, Danii, a także przedstawicielom firm z Warmii i Mazur, przedstawicielom jednostek samorządu terytorialnego oraz instytucji otoczenia biznesu. Ideą wydarzenia było m. in. wyposażenie uczestników w wiedzę, jak nawiązać współpracę biznesową z krajami skandynawskimi (109 uczestników, w tym 11 przedstawicieli firm zagranicznych, dane bez możliwości wyodrębnienia specjalizacji). COIE zrealizowało 50 usług pro-eksportowych (dane bez możliwości podziału na specjalizacje).

COIE świadczyło również indywidualne konsultacje z zakresu obsługi mediów społecznościowych, dzięki czemu mikro- i mali przedsiębiorcy zostali wyposażeni w wiedzę na temat budowania wizerunku firmy w Internecie, kreowania marki oraz docierania za pomocą bezpłatnych narzędzi internetowych do potencjalnych klientów.

Ponadto, COIE na bieżąco aktualizowało stronę www.invest.warmia.mazury.pl o przydatne informacje dla potencjalnych i obecnych przedsiębiorców. Publikowane były m.in. oferty instytucji okołobiznesowych, bazy terenów inwestycyjnych, informacje o finansowym wsparciu eksportu, wydarzenia gospodarcze. Natomiast Departament Polityki Regionalnej na bieżąco prowadził stronę internetową www.ris.warmia.mazury.pl, na której zamieszczane były aktualne informacje dotyczące realizowanej przez Samorząd polityki wspierającej innowacyjność, w tym w zakresie inteligentnych specjalizacji. Rozpoczęto również przygotowanie uruchomienia nowego serwisu gospodarczego Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego – *Platforma Przedsiębiorczości Warmii i Mazur*.

Departament Koordynacji Promocji poprzez Zespół Sieci PIFE zorganizował m.in. Mobilne Punkty Informacyjne (126 MPI, 723 obsłużone osoby), spotkania informacyjne (46 spotkań, 983 uczestników). Ponadto świadczył usługi telefoniczne (6209 rozmów telefonicznych), e-mailowe (822 e-maile) oraz bezpośrednie (1540 osób), z których mogli skorzystać wszyscy przedsiębiorcy działający w regionie.

Podczas kampanii medialnej, realizowanej przez Zespół Projektów Gospodarczych w ramach projektu „Promocja gospodarcza Warmii i Mazur 2017+” prowadzono m.in. działania informacyjne, których celem było zwiększenie napływu bezpośrednich inwestycji krajowych w regionie poprzez promowanie potencjału regionu i wykreowanie przekonania, że Warmia i Mazury jest atrakcyjnym gospodarczo miejscem (kanały: radio, prasa, internet).

Dzięki działaniom reklamowym zespołu RPO promującym nabory w 2019 r. dla MŚP przedsiębiorcy z różnych źródeł (Internet, prasa, radio, telewizja) na bieżąco dowiadywali się o funduszach dla nich przeznaczonych, w tym także instrumentach zwrotnych. Działania promujące ww. nabory prowadzone były w kanałach informacyjnych preferowanych przez tych odbiorców, szczególnie w Internecie - targetowanie demograficzne, behawioralne, zgodnie z zainteresowaniami. Serwis odwiedziło ponad 1 320 000 odwiedzających, 107 000 użytkowników, przy średnim czasie trwania sesji wynoszącym 27 minut.

OBSZAR: PROMOCJA

DZIAŁANIE 1: PROMOCJA INTELIGENTNEJ SPECJALIZACJI

Departament Koordynacji Promocji organizował udział w wydarzeniach krajowych (15 indywidualnych spotkań z przedsiębiorcami spoza regionu) i zagranicznych (39 indywidualnych spotkań z przedsiębiorcami z Austrii, Niemiec, Włoch, Cypru, Szwecji), podczas których promowany był potencjał regionu w obszarze Żywność Wysokiej Jakości.

Zorganizował także konferencję pn.: „Żywność wysokiej jakości. Jak promować? Jak sprzedawać? Jak budować markę?” Podczas wydarzenia przedstawiono aktualne problemy i wyzwania dla sektora spożywczego żywności wysokiej jakości. Konferencja była połączeniem wiedzy merytorycznej niezbędnej do dalszego rozwoju sektora żywności wysokiej jakości oraz prezentacji oddolnych inicjatyw mikro i małych firm, które podzieliły się swoimi doświadczeniami w zakresie świadomego kreowania rynku dobrej żywności. Uczestnicy zapoznali się również z nowoczesnymi narzędziami internetowymi, które umożliwiają dotarcie do konkretnego konsumenta oraz efektywną promocję produktów (udział wzięło łącznie 70 osób).

W ramach działania „Gospodarczy Ambasador Warmii i Mazur” zagranicznym przedsiębiorcom przedstawiana była prezentacja dot. regionu, która zawierała również informację o inteligentnych specjalizacjach (Szwecja, 15 indywidualnych spotkań).

Dokumentując tzw. dobre praktyki Zespół Promocji RPO utrwalił efekty projektów, m.in. dotyczących zdrowej żywności. Powstała w ten sposób dokumentacja zdjęciowa, która wykorzystywana jest w sposób statyczny w galerii przy ul. Emilii Plater i siedzibie departamentu KP oraz dynamiczny w mediach społecznościowych.

DZIAŁANIE 2: PROMOCJA ŻYWNOSTI TRADYCYJNEJ I REGIONALNEJ Z WARMII I MAZUR

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa był organizatorem lub współorganizatorem dorocznych wydarzeń związanych z promocją żywności wysokiej jakości w tym 15 imprez wpisanych do „Kalendarza imprez regionalnych promujących żywność naturalną, tradycyjną, lokalną i regionalną województwa warmińsko-mazurskiego”. W ramach kalendarza na bieżąco aktualizowano także stronę internetową www.produktregionalny.warmia.mazury.pl.

W 2019 roku Biuro ds. Żywności wraz z wystawcami uczestniczyło w 2 imprezach targowych: w Toruńskim Festiwalu Smaków (promowało 5 podmiotów) oraz w Targach „Smaki Regionów” Poznań (promowało 9 podmiotów).

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa organizował również konkursy mające na celu m.in. identyfikację produktów i potraw regionalnych, tradycyjnych. We współpracy z Warmińsko – Mazurską Izbą Rolniczą oraz z Zespołem Szkół nr 2 im. Jędrzeja Śniadeckiego w Szczytnie zorganizowano XIV edycję konkursu „Smaki Warmii, Mazur oraz Powiśla – szansą na sukces”. We współpracy z Polską Izbą Produktu Regionalnego i Lokalnego z Warszawy zorganizowano XIX edycję Konkursu „Nasze Kulinarne Dziedzictwo - Smaki Regionów”.

Do Sieci Dziedzictwo Kulinarne Warmia Mazury Powiśle przyjęło 7 nowych podmiotów (łącznie 139). Opracowano i wydano album, broszurę i mapę *Dziedzictwa Kulinarne Warmia Mazury Powiśle*„

promowano dziedzictwo kulinarne regionu w regionalnej telewizji TVP 3, prowadzono fanpage na facebooku oraz na bieżąco prowadzono stronę www.dziedzictwokulinarne.pl.

DZIAŁANIE 3: KAMPANIA ŚWIADOMOŚCIOWA NA TEMAT ŻYWNOŚCI WYSOKIEJ JAKOŚCI (ZDROWEJ, TRADYCYJNEJ, REGIONALNEJ)

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa zrealizował szkolenia dla uczniów szkół gastronomicznych wymienionych w „Programie rozwoju żywności regionalnej, tradycyjnej, naturalnej wysokiej jakości w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2016-2020”. Zorganizowano warsztaty połączone z prelekcją w zakresie obróbki żywności wysokiej jakości oraz przygotowania potraw na bazie regionalnych surowców dla uczniów dwóch szkół gastronomiczno-hotelarskich.

Departament Koordynacji Promocji prowadził działania informacyjno-promocyjne na temat potencjału inwestycyjnego i gospodarczego regionu w ramach kampanii medialnej krajowej i zagranicznej (radio, prasa, Internet) bez podziału na specjalizacje, w tym opublikowano artykułu nt. gospodarczej siły Warmii i Mazur (m.in. dot. żywności wysokiej jakości) w magazynie „Forbes”.

OBSZAR: EFEKTYWNOŚĆ ZARZĄDZANIA RIS

W ramach działania 2: Monitoring inteligentnych specjalizacji Departament Polityki Regionalnej opracował II raport z monitoringu inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego - stan za 2018 r. oraz Raport okresowy z monitoringu Regionalnej Strategii Innowacyjności Województwa Warmińsko-Mazurskiego - stan za r. 2017. Raporty dostępne są na stronie: www.ris.warmia.mazury.pl

Samorząd na bieżąco współpracował z Ministerstwem Rozwoju w zakresie wymiany informacji i danych niezbędnych do monitoringu specjalizacji zarówno na szczeblu krajowym jak i regionalnym. Informacje o stanie wdrażania inteligentnych specjalizacji są przygotowywane w Departamencie Polityki Regionalnej i przekazywane kwartalnie do Ministerstwa.

8. Wnioski

1. Przedstawione w niniejszym raporcie wartości wskaźników odnoszących się do eksportu, wartości dodanej brutto, zatrudnienia oraz nakładów inwestycyjnych mimo różnic występujących pomiędzy poszczególnymi inteligentnymi specjalizacjami potwierdzają, iż obszary zidentyfikowane jako inteligentne specjalizacje województwa warmińsko-mazurskiego nadal stanowią źródło przewag konkurencyjnych regionu oraz przyczyniają się do jego rozwoju i wzrostu gospodarczego:
 - a. Od roku 2015 stale wzrasta wartość eksportu towarów zaliczanych do inteligentnych specjalizacji. W samej relacji do roku 2018 zaobserwowano wzrost w przypadku ekonomii wody o 38,75 %, drewna i meblarstwa o 7,13 % oraz żywności wysokiej jakości o 2,60 %. Do końca roku 2019 zostały również przekroczone wartości docelowe przewidziane dla każdej ze specjalizacji (w specjalizacji żywność wysokiej jakości miało to miejsce już w roku 2018) . W specjalizacji ekonomia wody osiągnięto nie tylko najwyższy wzrost eksportu towarów w porównaniu do roku poprzedniego, ale uplasował on region (tak jak i w roku 2018), na wysokim 3 miejscu w kraju. Eksport w specjalizacji drewno i meblarstwo dał regionowi 7 miejsce, a żywności wysokiej jakości - 8 miejsce w kraju (również w przypadku tych specjalizacji zostały utrzymane pozycje z roku poprzedniego). Stale rosnące wartości eksportu towarów zaliczanych do specjalizacji są potwierdzeniem możliwości konkurowania przedsiębiorstw z Warmii i Mazur z producentami działającymi na rynku globalnym, jak również potwierdzają siłę i potencjał inteligentnych specjalizacji regionu. Na liście największych importerów kupujących produkty z warmińsko-mazurskiego szczególnie wyróżniają się Niemcy, Wielka Brytania, Francja, Hiszpania, Niderlandy i USA. W celu utrzymania wysokich wskaźników eksportu i wykorzystania potencjału wymiany handlowej zasadne byłoby kierowanie działań promujących gospodarkę Warmii i Mazur w obszarach inteligentnych specjalizacji właśnie do tych krajów.
 - b. Wartość dodana brutto w przedsiębiorstwach z branż powiązanych z inteligentnymi specjalizacjami regionu, stanowiła w roku 2019 aż 44,70% wartości dodanej brutto wypracowanej przez wszystkie przedsiębiorstwa zarejestrowane na terenie województwa, w których pracowało co najmniej 10 osób. Od roku 2015 wartość wskaźnika wzrosła o 2,8 pkt. proc. Mimo, że w przypadku żywności wysokiej jakości zaobserwowano spadek o 0,4 pkt proc. w porównaniu do roku 2018, to wartość dodana brutto wytworzona przez podmioty wpisujące się w tę inteligentną specjalizację osiągnęła w roku 2019 poziom - 17,80% wartości dodanej brutto wszystkich firm regionu. Pozostałe specjalizacje odnotowały wzrost wartości dodanej brutto osiągając poziom: 17,10% w przypadku drewna i meblarstwa oraz 7,70% w przypadku ekonomii wody. W roku 2019 Warmia i Mazury utrzymały również 1 miejsce w kraju pod względem odsetka wypracowanej wartości dodanej brutto firm, których PKD wpisuje się w inteligentną specjalizację regionu żywność wysokiej jakości oraz drewno i meblarstwo, jedynie podmioty ekonomii wody odnotowały spadek o jedno miejsce, zajmując 3 pozycję w kraju. Pomimo niewielkiego obniżenia w relacji do roku 2018 wartość dodana brutto wypracowana przez podmioty zaliczane do regionalnych inteligentnych specjalizacji stanowi nadal wysoki

odsetek wartości dodanej brutto wypracowanej przez wszystkie przedsiębiorstwa zarejestrowane na terenie województwa.

- c. Przeciętne zatrudnienie w podmiotach z branż inteligentnych specjalizacji, w których liczba pracujących to 10 osób i więcej wynosiło w roku 2019 - 52,1 tys. os. i wzrosło w porównaniu do roku 2015 o 2,6 tys. os. (czyli o 2,11 pkt. proc.). Najwięcej osób zatrudnionych było w firmach należących do specjalizacji drewno i meblarstwo: 21,88 %, następnie żywność wysokiej jakości: 16,35 % oraz ekonomia wody: 6,35 %. Tak jak w przypadku wartości dodanej brutto odnotowano niewielki spadek w porównaniu do roku 2018 (300 osób), nie zmienia to jednak faktu, iż pracodawcy w branżach wpisujących się w inteligentne specjalizacje regionu zatrudniają aż 46,41 % ogółu pracujących na Warmii i Mazurach.
 - d. Na uwagę zasługuje również poziom nakładów inwestycyjnych poniesionych przez firmy należące do inteligentnych specjalizacji, których udział w ogólnej wartości inwestycji firm z regionu, wyniósł w roku 2019 aż 54,55% (w tym drewno i meblarstwo 24,86% - najwyższa wartość spośród trzech IS , żywność wysokiej jakości 19,14%, a ekonomia wody 8,61%). Nakłady inwestycyjne poniesione przez podmioty wpisujące się w specjalizację drewno i meblarstwo wyróżniły się spośród trzech specjalizacji nie tylko na poziomie województwa, ale również na poziomie krajowym (udział na poziomie 9,22% uplasował region na 4 pozycji w kraju. Był to jednocześnie wysoki przyrost - w roku 2018 nakłady firm z branż IS drewno i meblarstwo wyniosły 3,76 %. Podmioty działające w obszarze IS żywność wysokiej jakości poniosły nakłady inwestycyjne stanowiące 5,55% ogólnej wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez firmy, których PKD wpisuje się w tą inteligentną specjalizację w kraju, zajmując tym samym, również wysokie 5 miejsce, natomiast przedsiębiorstwa wpisujące się w inteligentną specjalizację ekonomia wody wydatkowały 3,26% środków przeznaczonych na inwestycje tej branży w kraju (spadek od 2018 r. z 5,05%), co dało naszemu regionowi 10 miejsce.
 - e. Rośnie liczba firm w obszarach inteligentnych specjalizacji regionu. W 2019 r. powstało ich 993 a wyrejestrowano 684. Od roku 2017 liczba nowopowstałych przedsiębiorstw działających w IS wzrosła o ponad 34 %.
 - f. Województwo warmińsko-mazurskie utrzymuje pierwsze miejsce w kraju pod względem liczby gospodarstw ekologicznych, niemniej jednak uwagę zwraca niepokojący trend (obserwowany od kilku lat w całej Polsce) spadku ich liczby. W regionie od 2015 ubyło 684 gospodarstw (spadek o ponad 16 %). Powodem tego stanu rzeczy może być uszczelnienie regulacji dotyczących dopłat dla tego rodzaju terenów (co wyeliminowało gospodarstwa nie prowadzące faktycznie upraw ekologicznych) a także zmniejszenie liczby pracowników, w sytuacjach, gdy gospodarstwo nie jest przejmowane przez kolejne pokolenia.
2. Podmioty zaliczane do inteligentnych specjalizacji stale wykazują duże zainteresowanie środkami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego. W 2019 roku złożonych zostało 900 wniosków o dofinansowanie na projekty wykazujące wpływ na IS, a wartość podpisanych umów wyniosła blisko 411 mln zł. Najwięcej umów podpisano na projekty w obszarze ekonomii wody, najmniej zaś w ramach żywności wysokiej jakości. Najwięcej projektów wdrażają przedsiębiorstwa - złożyły najwięcej wniosków o dofinansowanie i realizują projekty o największej wartości dofinansowania. W ciągu kilku najbliższych lat – po zakończeniu odpowiednio dużej liczby projektów możliwe będzie zbadanie rezultatów projektów wykazujących wpływ na IS

województwa warmińsko-mazurskiego. Spośród 21 wniosków złożonych o dofinansowanie w roku 2019 w ramach osi I RPO WiM, które nie wykazały wpływu na inteligentne specjalizacje regionu najwięcej złożonych zostało przez podmioty z branży sprzedaż hurtowa i detaliczna, budownictwo oraz wynajem i dzierżawa. Pozostałe 10 złożonych wniosków należało do wnioskodawców reprezentujących różnorodne pojedyncze branże, trudno jest więc mówić o widocznie wyłaniającym się potencjale projektowym którejkolwiek z branż niepowiązanych z IS.

3. Znaczący wpływ na rozwój inteligentnych specjalizacji ma aktywność jednostek naukowych zajmujących się badaniami w obszarach IS oraz instytucji otoczenia biznesu, których rolą jest m.in. pośredniczenie w kontaktach pomiędzy biznesem a światem nauki., Niestety w odniesieniu do obu ww. grup interesariuszy systemu innowacji w regionie ich aktywność pozostaje nadal na niesatysfakcjonującym poziomie. W 2019 roku w ramach osi I Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 zidentyfikowano 2 umowy podpisane z uczelniami, 1 z jednostką naukową i 6 z instytucjami okołobiznesowymi. Niezbędne jest dalsze aktywne włączanie tych podmiotów do działań na rzecz inteligentnych specjalizacji oraz motywowanie do strategicznego planowania (a następnie konsekwentnej realizacji) przedsięwzięć w dłuższej perspektywie czasu – w tym na potrzeby przygotowania interwencji na kolejną perspektywę finansową UE.
4. Niepokojący wydaje się spadek liczby absolwentów szkół wyższych kierunków wpisujących się w inteligentne specjalizacje, mimo towarzyszącemu mu spadkowi ogólnej liczby absolwentów szkół wyższych (obserwowane jest również zmniejszenie liczby uczniów zasadniczych szkół zawodowych, techników i szkół policealnych w tym zarówno w ogólnej liczbie uczniów w regionie jak i uczniów kierunków wpisujących się w inteligentne specjalizacje). Liczba absolwentów szkół wyższych kierunków związanych z inteligentną specjalizacją drewno i meblarstwo wyniosła w roku 2019: 224 (w latach 2017-2019 nastąpił spadek liczby absolwentów o 40,58%). Duży wpływ na powyższe ma wstrzymanie naboru na kierunki związane z tą specjalizacją w jednej z uczelni wyższych regionu z powodu braku zainteresowania. Biorąc pod uwagę fakt, iż w ramach inteligentnych specjalizacji przeciętne zatrudnienie wyniosło w roku 2019 – 46,41% zatrudnienia województwa ogółem, w tym w ramach samego drewna i meblarstwa: 21,88% istotnym wydaje się zaadresowanie problemu tak niskiego zainteresowania kształceniem w zawodach wpisujących się w inteligentne specjalizacje regionu.
5. Podmioty działające w obszarach IS regionu chętnie sięgają po środki z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020. Projekty wykazujące wpływ na specjalizacje stanowiły na koniec 2019 r. blisko 90 % wszystkich projektów realizowanych w ramach osi I Inteligentna gospodarka Warmii i Mazur RPO WiM 2014-2020 (przeznaczono na nie ponad 93% zakontraktowanych środków). Jako, że jednym z 3 priorytetów wskazanych w przyjętej w 2010 r. Strategii Europa 2020 jest wzrost inteligentny, czyli oparty na wiedzy i innowacjach, na uwagę zasługuje wysoka liczba projektów innowacyjnych wspartych od początku wdrażania I Osi priorytetowej RPO WiM 2014-2020 *Inteligentna Gospodarka Warmii i Mazur*, wykazujących wpływ na rozwój specjalizacji regionu, z których najwięcej należy do IS ekonomia wody: 63 projekty innowacyjne, następnie drewno i meblarstwo: 46 oraz żywność wysokiej jakości: 24 projekty, aż 54 projekty innowacyjne wpisywały się w więcej niż jedną specjalizację regionu. W ramach I Osi najwięcej firm z projektami innowacyjnymi (zarówno na

poziomie krajowym jak i światowym) należało do specjalizacji drewno i meblarstwo: 34, 23 firmy z PKD zakwalifikowanym do specjalizacji ekonomii wody oraz 18 firm zakwalifikowanych do specjalizacji żywność wysokiej jakości realizowało projekty o innowacyjności na skalę światową i krajową. Należy zaakcentować, iż projekty innowacyjne na skalę ponadregionalną i światową są również realizowane przez firmy spoza IS, są to podmioty skupiające swoją działalność np. na badaniach naukowych i pracach rozwojowych, podmioty związane z działalnością portali internetowych, produkcją tworzyw sztucznych, czy wyrobów metalowych.

6. Rośnie aktywność regionalnych przedsiębiorstw w obszarze ochrony dóbr intelektualnych. Wartość odsetka przedsiębiorstw, które dokonały zgłoszeń patentowych jest już od kilku lat zbliżona do średniej w kraju. W roku 2019 stanowiły one 0,052% wszystkich firm w regionie (osiągając tym samym najwyższy poziom od roku 2015).
7. Udział podmiotów z regionu w projektach finansowanych ze środków programów wspierających innowacje oraz działalność badawczo-rozwojową nadal pozostaje na niepokojąco niskim poziomie. W 2019 roku odnotowano tylko 3 uczestnictwa podmiotów z Warmii i Mazur w projektach z podpisanymi umowami grantowymi w ramach programu Horyzont 2020 oraz 7 projektów, w których korzystano ze wsparcia oferowanego przez Program Operacyjny Inteligentny Rozwój. Poprawie sytuacji sprzyjać może promocja tychże programów i przybliżenie przedsiębiorcom korzyści wynikających z tworzenia partnerstw w celu realizacji wspólnych projektów. Jako narzędzie do sprawnej komunikacji ze światem biznesu służyć może w tym przypadku prowadzona przez Samorząd Województwa Platforma Przedsiębiorczości: serwis internetowy, który może stać się istotnym źródłem wiedzy dla przedsiębiorców, czy instytucji otoczenia biznesu. Platforma ma również ułatwiać nawiązywanie współpracy pomiędzy różnymi podmiotami ekosystemu gospodarczego regionu. Ponadto od września 2019 roku województwo warmińsko-mazurskie jest członkiem Europejskiej Sieci Współpracy Regionów w zakresie Badań i Innowacji ERRIN. Sieć m.in. wspiera regionalną współpracę zapewniając członkom możliwość dzielenia się pomysłami na projekty oraz ułatwiając poszukiwanie partnerów do projektów, a co za tym idzie pozyskiwanie środków z programów takich jak Horyzont 2020. Dzięki uczestnictwu Województwa w Sieci ERRIN podmioty z regionu mogą w przystępny sposób poszukiwać partnerów do projektów w całej Unii Europejskiej (na stronie internetowej założonej przez partnera Województwa w Sieci: Uniwersytet Warmińsko-Mazurski - umieszczony został formularz ułatwiający poszukiwanie partnerów do projektów międzynarodowych).
8. Pomimo, iż w porównaniu do roku 2018 wzrósł odsetek przedsiębiorstw posiadających własną stronę internetową (65,80%) oraz wykorzystujących strony internetowe w celu prezentacji katalogów, wyrobów lub cenników (63,20%), to osiągnięty poziom digitalizacji działalności firm wydaje się nadal niski. Ma to szczególne znaczenie w dobie transformacji gospodarczej określanej mianem czwartej rewolucji przemysłowej. Wzrost konkurencyjności jest obecnie nierozdzielnie związany z umiejętnym wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych. Na tym tle pozytywnie prezentują się wskaźniki wykorzystania przez przedsiębiorstwa komputerów oraz dostępu firm do Internetu szerokopasmowego (osiągnięty poziom przekroczył 95%). W najbliższych latach ważne będzie jak najlepsze przygotowanie podmiotów z regionu do szerokiego wykorzystywania korzyści wynikających z powszechnej digitalizacji i cyfryzacji.

9. Zarówno rozwój firm z obszaru inteligentnych specjalizacji, jak i firm z pozostałych funkcjonujących w regionie branż, związany jest z nawiązywaniem szerszych relacji na arenie międzynarodowej i włączaniu się w międzynarodowe łańcuchy wartości. Udział pracowników Departamentu Polityki Regionalnej w organizowanym przez Polską Agencję Przedsiębiorczości programie „gov_LAB”, którego finalnym produktem ma być opracowana kompletna koncepcja instrumentu wsparcia dla przedsiębiorców wraz z planem wdrożenia, pomóc ma w projektowaniu nowych narzędzi interwencji publicznej pozwalających na ekspansję regionalnych firm poza kraj i poszukiwanie nowych ścieżek rozwoju, w tym przypadku będzie to wsparcie udziału przedsiębiorców (MŚP) w międzynarodowych łańcuchach wartości.

Wykaz skrótów

CN – Klasyfikacja służąca do określenia grup produktów będących przedmiotem sprzedaży wewnątrzwspólnotowej i eksportu

COIE - Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów

GUS – Główny Urząd Statystyczny

IOB – Instytucje Otoczenia Biznesu

IRZiBŻ PAN - Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności Polskiej Akademii Nauk

IS - Inteligentne Specjalizacje Województwa Warmińsko-Mazurskiego

JST – Jednostki Samorządu Terytorialnego

KE - Komisja Europejska

NCBR - Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

NGO – Organizacje pozarządowe

PIFE – Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich

PKD 2007 - Polska Klasyfikacja Działalności

PO - Program Operacyjny

PO IiŚ - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

PO IR - Program Operacyjny Inteligentny Rozwój

PO PW - Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020

POWER - Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

RPO WiM 2014-2020- Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020

RSI WiM - Regionalna Strategia Innowacyjności Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020

RSU - Regionalny System Usług

SRWWiM 2025 - Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025

UE - Unia Europejska

US - Urząd Statystyczny

UWM - Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

WMARR S.A. - Warmińsko- Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego

Spis wykresów, map oraz tabel

Wykres 1 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON, deklarujące prowadzenie działalności, według PKD 2007.....	5
Wykres 2 Podmioty gospodarki narodowej wpisujące się w inteligentne specjalizacje województwa, stan na 31 XII 2019r.	6
Wykres 3 Podmioty deklarujące prowadzenie działalności, według PKD 2007 wpisujące się w inteligentne specjalizacje województwa warmińsko-mazurskiego	6
Wykres 4 Struktura podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON, deklarujących prowadzenie działalności, według PKD 2007.....	7
Wykres 5 Ilość nowopowstałych i zlikwidowanych przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2016-2019, według PKD 2007 wpisujących się w inteligentne specjalizacje.	8
Wykres 6 Podmioty powstałe w 2019 r. o PKD wpisującym się w IS wg wielkości zatrudnienia	10
Wykres 7 Nowo zarejestrowane w rejestrze REGON spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego.....	10
Wykres 8 Przedsiębiorstwa, które dokonały zgłoszeń patentowych jako % przedsiębiorstw ogółem .	11
Wykres 9 PKB na mieszkańca jako % średniej krajowej (w cenach bieżących).....	11
Wykres 10 Nakłady na działalność B+R (GERD) jako % PKB wg cen bieżących	12
Wykres 11 Nakłady wewnętrzne na działalność B+R sektora przedsiębiorstw w relacji do PKB.....	12
Wykres 12 Udział nakładów sektora przedsiębiorstw na działalność B+R w nakładach na działalność B+R ogółem.....	12
Wykres 13 Wartość dodana brutto (w cenach bieżących) na jednego pracującego	13
Wykres 14 Pracujący w gospodarce regionu według faktycznego miejsca pracy w 2018 r.....	13
Wykres 15 Zatrudnieni w sektorze prywatnym według sekcji PKD 2007 w 2018 r.	14
Wykres 16 Odsetek przedsiębiorstw innowacyjnych w przemyśle i usługach.....	15
Wykres 17 Wykorzystanie technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w przedsiębiorstwach	15
Wykres 18 Udział podmiotów z województwa warmińsko-mazurskiego na tle kraju w pozyskiwaniu środków z Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój.....	17
Wykres 19 Eksport towarów wpisujących się w inteligentne specjalizacje w ujęciu łącznym w 2019 r.....	19
Wykres 20 Udział absolwentów grup kierunków związanych z inteligentnymi specjalizacjami w ogóle absolwentów szkół wyższych w województwie warmińsko-mazurskim (publicznych i prywatnych)	19
Wykres 21 Udział uczniów zasadniczych szkół zawodowych, techników i szkół policealnych (bez specjalnych) z grup kierunków związanych z inteligentnymi specjalizacjami w ogóle uczniów tego typu szkół	20
Wykres 22 Wartość dodana brutto w latach 2015-2019	21
Wykres 23 Przeciętne zatrudnienie w podmiotach z branż inteligentnych specjalizacji	21

Wykres 24 Zatrudnienie w podmiotach z branż sklasyfikowanych do inteligentnych specjalizacji jako % zatrudnienia województwa ogółem	22
Wykres 25 Nakłady inwestycyjne w podmiotach z branż inteligentnych specjalizacji w 2019 r.	22
Wykres 26 Udział poniesionych nakładów inwestycyjnych w podmiotach z branż inteligentnych specjalizacji w ogóle nakładów inwestycyjnych poniesionych przez firmy w województwie warmińsko mazurskim w 2019 r.	23
Wykres 27 Projekty innowacyjne wpisujące się w inteligentne specjalizacje regionu wsparte w ramach I osi priorytetowej RPO WiM 2014-2020 – Inteligentna Gospodarka Warmii i Mazur.....	23
Wykres 28 Firmy z obszarów inteligentnych specjalizacji regionu realizujące projekty innowacyjne na skalę krajową i światową wsparte w ramach I osi priorytetowej RPO WiM 2014-2020 – Inteligentna Gospodarka Warmii i Mazur	24
Wykres 29 PKD firm spoza inteligentnych specjalizacji z największą liczbą innowacji na skalę światową wspartych w ramach I osi priorytetowej RPO WiM 2014-2020 – Inteligentna Gospodarka Warmii i Mazur.....	24
Wykres 30 Podmioty gospodarki narodowej wpisujące się w inteligentną specjalizację ekonomia wody w latach 2015-2019	25
Wykres 31 Podmioty gospodarki narodowej wpisujące się w inteligentną specjalizację ekonomia wody. Stan na 31 XII 2019 r.....	25
Wykres 32 Podmioty gospodarki narodowej wpisujące się w inteligentną specjalizację ekonomia wody wg klas wielkości - liczba zatrudnionych. Stan na 31 XII 2019 r.....	26
Wykres 33 Podmioty powstałe w 2019 r. wg branż	26
Wykres 34 Zatrudnienie w podmiotach gospodarki narodowej wpisujących się w inteligentną specjalizację ekonomia wody.....	28
Wykres 35 Zatrudnienie w firmach z branż sklasyfikowanych do inteligentnej specjalizacji ekonomia wody jako % zatrudnienia województwa ogółem	28
Wykres 36 Wartość dodana brutto w podmiotach z branż inteligentnej specjalizacji ekonomia wody.....	29
Wykres 37 Nakłady inwestycyjne w podmiotach z branż inteligentnej specjalizacji ekonomia wody w 2019 r.....	29
Wykres 38 Ekonomia wody – eksport w latach 2015-2019	30
Wykres 39 Udział eksportu towarów w specjalizacji ekonomia wody na tle kraju.....	30
Wykres 40 Najwięksi importerzy produktów z województwa warmińsko-mazurskiego w 2019 r. (ekonomia wody)	31
Wykres 41 Udział eksportu towarów inteligentnej specjalizacji ekonomia wody w łącznym eksporcie województwa w 2019 r.....	31
Wykres 42 Udział eksportu regionalnego poszczególnych towarów inteligentnej specjalizacji ekonomia wody w analogicznym eksporcie krajowym w 2019 r.....	32
Wykres 43 Udział absolwentów grup kierunków studiów związanych ze specjalizacją ekonomia wody (nauk o środowisku, inżynierijno-techniczne) w ogóle absolwentów szkół wyższych (publicznych i prywatnych) w województwie warmińsko-mazurskim.....	32

Wykres 44 Korzystający z turystycznych obiektów noclegowych	32
Wykres 45 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wpisujące się w inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości w latach 2015-2019	33
Wykres 46 Podmioty gospodarki narodowej wpisujące się w inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości. Stan na dzień 31 XII 2019 r.	33
Wykres 47 Podmioty gospodarki narodowej wpisujące się w inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości wg klas wielkości – liczba zatrudnionych. Stan na dzień 31 XII 2019 r.	34
Wykres 48 Podmioty powstałe w 2019 r. wg branż	34
Wykres 49 Zatrudnienie w podmiotach gospodarki narodowej wpisujących się w inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości	36
Wykres 50 Zatrudnienie w firmach z branż sklasyfikowanych do inteligentnej specjalizacji żywność wysokiej jakości jako % zatrudnienia województwa ogółem	36
Wykres 51 Wartość dodana brutto w podmiotach z branż inteligentnej specjalizacji żywność wysokiej jakości.....	37
Wykres 52 Nakłady inwestycyjne w podmiotach z branż inteligentnej specjalizacji żywność wysokiej jakości w 2019 r.....	37
Wykres 53 Żywność wysokiej jakości – eksport w latach 2015-2019	38
Wykres 54 Udział eksportu towarów w specjalizacji żywność wysokiej jakości na tle kraju	39
Wykres 55 Żywność wysokiej jakości – 10 krajów o największej wartości importu z województwa warmińsko-mazurskiego w 2019 r. Najwięksi importerzy produktów z województwa warmińsko-mazurskiego w 2019 r. (żywność wysokiej jakości)	39
Wykres 56 Udział eksportu towarów inteligentnej specjalizacji żywność wysokiej jakości w łącznym eksporcie województwa w 2019 r.	40
Wykres 57 Udział eksportu regionalnego poszczególnych towarów inteligentnej specjalizacji żywność wysokiej jakości w analogicznym eksporcie krajowym w 2019 r.....	40
Wykres 58 Udział absolwentów grup kierunków studiów związanych ze specjalizacją żywność wysokiej jakości (rolnictwo, leśnictwo, rybactwo, weterynaria) w ogóle absolwentów szkół wyższych (publicznych i prywatnych)	41
Wykres 59 Liczba ekologicznych gospodarstw rolnych	41
Wykres 60 Udział powierzchni ekologicznych gospodarstw rolnych z certyfikatem w powierzchni użytków rolnych ogółem	42
Wykres 61 Liczba zarejestrowanych grup producentów rolnych i podmiotów zrzeszonych w grupach	42
Wykres 62 Liczba zarejestrowanych produktów tradycyjnych wpisana na listę Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi	43
Wykres 63 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wpisujące się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo w latach 2015-2019	44
Wykres 64 Podmioty gospodarki narodowej wpisujące się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo. Stan na dzień 31 XII 2019 r.....	44

Wykres 65 Podmioty gospodarki narodowej wpisujące się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo wg klas wielkości-liczba zatrudnionych. Stan w dniu 31 XII 2019 r.....	45
Wykres 66 Podmioty powstałe w 2019 r. wg branż	45
Wykres 67 Zatrudnienie w podmiotach gospodarki narodowej wpisujących się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo	47
Wykres 68 Zatrudnienie w firmach z branż sklasyfikowanych do inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo jako % zatrudnienia województwa ogółem	47
Wykres 69 Wartość dodana brutto w podmiotach z branż inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo	48
Wykres 70 Nakłady inwestycyjne w podmiotach z branż inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo w 2019 r.	48
Wykres 71 Drewno i meblarstwo – eksport w latach 2015-2019	49
Wykres 72 Udział eksportu towarów specjalizacji drewno i meblarstwo na tle kraju	50
Wykres 73 Najwięksi importerzy produktów z województwa warmińsko-mazurskiego w 2019 r. (drewno i meblarstwo).....	50
Wykres 74 Udział eksportu towarów inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo w łącznym eksporcie województwa w 2019 r.	51
Wykres 75 Udział eksportu regionalnego poszczególnych towarów inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo w analogicznym eksporcie krajowym w 2019 r	51
Wykres 76 Drewno i meblarstwo - absolwenci szkół wyższych	52
Wykres 77 Wartość projektów dofinansowanych ze środków programu sektorowego WoodInn	52
Wykres 78 Pozyskanie drewna ogółem.....	53
Wykres 79 Odnowienia i zalesienia ogółem.....	53
Wykres 80 Ilość i wartość podpisanych w roku 2019 umów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 – projekty zgodne z inteligentnymi specjalizacjami, złożone wnioski, wnioski po ocenie formalnej oraz rekomendowane do dofinansowania z podziałem na inteligentne specjalizacje.....	56
Wykres 81 Ilość i wartość podpisanych w roku 2019 umów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 - złożone wnioski, wnioski ocenione pozytywnie oraz podpisane umowy z podziałem na typ beneficjenta	57
Wykres 82 Złożone wnioski o dofinansowanie w ramach osi I RPO WiM 2014-2020 w roku 2019 – wnioskodawcy o PKD innym niż IS (z podziałem na branże).....	60
Wykres 83 Ilość podpisanych umów o dofinansowanie w ramach osi I RPO WiM 2014-2020 w roku 2019 – beneficjenci o PKD innym niż IS (z podziałem na branże)	60
Wykres 84 Wartość podpisanych umów o dofinansowanie w ramach osi I RPO WiM 2014-2020 w roku 2019 –beneficjenci o PKD innym niż IS (z podziałem na branże).....	60
Wykres 85 Poziom wykorzystania środków dostępnych w ramach CT1 i CT3 w ramach RPO WiM 2014-2020 w roku 2019	61
Wykres 86 Postęp finansowy I Osi Priorytetowej (stan na 31.12.2019 r.)	61

Wykres 87 Wartość umów zawartych w ramach instrumentów finansowych na projekty wpisujące się w inteligentne specjalizacje regionu w roku 2019	62
Wykres 88 Struktura finansowania projektów wspierających rozwój inteligentnych specjalizacji wg programów operacyjnych w roku 2019	73
 Mapa 1 Podmioty nowo zarejestrowane w 2019 r. w rejestrze REGON, których PKD wpisuje się w inteligentne specjalizacje regionu z podziałem na powiaty.....	9
Mapa 2 Podmioty nowo zarejestrowane w 2019 r. w rejestrze REGON, których PKD wpisuje się w inteligentną specjalizację regionu ekonomia wody z podziałem na powiaty	27
Mapa 3 Podmioty nowo zarejestrowane w 2019 r. w rejestrze REGON, których PKD wpisuje się w inteligentną specjalizację regionu żywność wysokiej jakości z podziałem na powiaty	35
Mapa 4 Podmioty nowo zarejestrowane w 2019 r. w rejestrze REGON, których PKD wpisuje się w inteligentną specjalizację regionu drewno i meblarstwo z podziałem na powiaty	46
Mapa 5 Wartość podpisanych w roku 2019 umów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 na projekty zgodne z inteligentnymi specjalizacjami z podziałem na powiaty	54
Mapa 6 Ilość podpisanych w roku 2019 umów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 na projekty zgodne z inteligentnymi specjalizacjami z podziałem na powiaty	55
 Tabela 1 Podmioty z województwa warmińsko-mazurskiego na tle kraju w pozyskiwaniu środków z Programu Horyzont 2020.....	17
Tabela 2 Udział podmiotów z kraju w pozyskiwaniu środków z Programu Horyzont 2020 z podziałem na województwa.....	18
Tabela 3 Ilość i wartość podpisanych w 2019 r. umów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 - projekty zgodne z inteligentnymi specjalizacjami z podziałem na działania/poddziałania.....	59
Tabela 4 Projekty realizowane w latach 2015 – 2019 ze środków RPO WiM 2014-2020 i ich oddziaływanie na rozwój inteligentnych specjalizacji.....	63

Załącznik nr 1. Wybór rodzajów działalności wpisujących się w inteligentne specjalizacje wg PKD 2007, do poziomu podklas włącznie

Tabela 1. Wybór rodzajów działalności wpisujących się w inteligentną specjalizację **Ekonomia wody** wg PKD 2007, do poziomu podklas włącznie⁴⁹

Sekcja	Dział	Nazwa działu	Podklasa	Nazwa podklasy
Ekonomia wody – produkcja i naprawa statków i łodzi				
C	30	Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	3011Z	Produkcja statków i konstrukcji pływających
C	30	Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	3012Z	Produkcja łodzi wycieczkowych i sportowych
C	33	Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	3315Z	Naprawa i konserwacja statków i łodzi
Ekonomia wody – Zakwaterowanie, wypoczynek i sport				
H	50	Transport wodny	#	#
I	55	Zakwaterowanie	#	#
N	79	Działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane	#	#
R	93	Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	9311Z	Działalność obiektów sportowych
R	93	Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	9312Z	Działalność klubów sportowych
R	93	Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	9313Z	Działalność obiektów służących poprawie kondycji fizycznej
R	93	Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	9319Z	Pozostała działalność związana ze sportem
N	77	Wynajem i dzierżawa	7721Z	Wypożyczanie i dzierżawa sprzętu rekreacyjnego i sportowego
S	96	Pozostała indywidualna działalność usługowa	9604Z	Działalność usługowa związana z poprawą kondycji fizycznej
N	77	Wynajem i dzierżawa	7734Z	Wynajem i dzierżawa środków transportu wodnego
Ekonomia wody – ochrona środowiska i instalacje wodne				
E	36	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	#	#
D	35	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3530Z	Wytwarzanie i zaopatrywanie w parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	38	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	3812Z	Zbieranie odpadów niebezpiecznych
E	38	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	3821Z	Obróbka i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne
E	38	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	3822Z	Przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych
E	38	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	3831Z	Demontaż wyrobów zużytych
E	38	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	3832Z	Odzysk surowców z materiałów segregowanych
F	42	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	4291Z	Roboty związane z budową obiektów inżynierii wodnej
F	42	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	4221Z	Roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych

- oznacza, że zaliczono wszystkie podklasy w danym dziale, czyli cały dział. Źródło: opracowanie własne.

⁴⁹ W specjalizację Ekonomia wody wpisują się ponadto ujęte w ramach specjalizacji Żywność wysokiej jakości działalności: 0311Z Rybołówstwo w wodach morskich; 0322Z Chów i hodowla ryb oraz pozostałych organizmów wodnych w wodach śródlądowych; 0312Z Rybołówstwo w wodach śródlądowych; 0321Z Chów i hodowla ryb oraz pozostałych organizmów wodnych w wodach morskich; 1107Z Produkcja napojów bezalkoholowych; produkcja wód mineralnych i pozostałych wód butelkowanych; 1020Z Przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków.

Tabela 2. Wybór rodzajów działalności wpisujących się w inteligentną specjalizację **Drewno i meblarstwo** wg PKD 2007, do poziomu podklas włącznie

Sekcja	Dział	Nazwa działu	Podklasa	Nazwa podklasy
Drewno i meblarstwo – Produkcja i pozyskiwanie				
A	02	Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	#	#
C	16	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	#	#
C	31	Produkcja mebli	#	#
C	20	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	2052Z	Produkcja klejów
C	22	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	2223Z	Produkcja wyrobów dla budownictwa z tworzyw sztucznych
C	25	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	2512Z	Produkcja metalowych elementów stolarki budowlanej
C	25	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	2572Z	Produkcja zamków i zawiasów
C	23	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2311Z	Produkcja szkła płaskiego
C	23	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2312Z	Kształtowanie i obróbka szkła płaskiego
Drewno i meblarstwo – Handel i usługi				
S	95	Naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego	9524Z	Naprawa i konserwacja mebli i wyposażenia domowego
G	46	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	4647Z	Sprzedaż hurtowa mebli, dywanów i sprzętu oświetleniowego
G	46	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	4673Z	Sprzedaż hurtowa drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego
G	46	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	4665Z	Sprzedaż hurtowa mebli biurowych
F	43	Roboty budowlane specjalistyczne	4332Z	Zakładanie stolarki budowlanej

- oznacza, że zaliczono wszystkie podklasy w danym dziale, czyli cały dział. Źródło: opracowanie własne.

Tabela 3. Wybór rodzajów działalności wpisujących się w **produkcję maszyn** dla inteligentnych specjalizacji Warmii i Mazur wg PKD 2007, do poziomu podklas włącznie

Sekcja	Dział	Nazwa działu	Podklasa	Nazwa podklasy
C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2811Z	Produkcja silników i turbin, z wyłączeniem silników lotniczych, samochodowych i motocyklowych
C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2812Z	Produkcja sprzętu i wyposażenia do napędu hydraulicznego i pneumatycznego
C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2813Z	Produkcja pozostałych pomp i sprężarek
C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2814Z	Produkcja pozostałych kurków i zaworów
C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2815Z	Produkcja łożysk, kół zębatach, przekładni zębatach i elementów napędowych
C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2821Z	Produkcja pieców, palenisk i palników piecowych
C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2822Z	Produkcja urządzeń dźwigowych i chwytaków
C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2824Z	Produkcja narzędzi ręcznych mechanicznych
C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2825Z	Produkcja przemysłowych urządzeń chłodniczych i wentylacyjnych
C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2829Z	Produkcja pozostałych maszyn ogólnego przeznaczenia, gdzie indziej niesklasyfikowana
C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2841Z	Produkcja maszyn do obróbki metalu
C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2849Z	Produkcja pozostałych narzędzi mechanicznych

C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2899Z	Produkcja pozostałych maszyn specjalnego przeznaczenia, gdzie indziej niesklasyfikowana
C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2893Z	Produkcja maszyn stosowanych w przetwórstwie żywności, tytoniu i produkcji napojów
C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2830Z	Produkcja maszyn dla rolnictwa i leśnictwa

- oznacza, że zaliczono wszystkie podklasy w danym dziale, czyli cały dział. Źródło: opracowanie własne.

Tabela 4. Wybór rodzajów działalności wpisujących się w inteligentną specjalizację **Żywność wysokiej jakości** wg PKD 2007, do poziomu podklas włącznie

Sekcja	Dział	Nazwa działu	Podklasa	Nazwa podklasy
Oznaczenie na potrzeby badania: Żywność wysokiej jakości – Produkcja				
A	01	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	#	#
A	03	Rybacktwo	#	#
Oznaczenie na potrzeby badania: Żywność wysokiej jakości – Przetwórstwo i usługi				
C	10	Produkcja artykułów spożywczych	#	#
C	11	Produkcja napojów	#	#
M	75	Działalność weterynaryjna	#	#
M	71	Działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	7120A	Badania i analizy związane z jakością żywności

- oznacza, że zaliczono wszystkie podklasy w danym dziale, czyli cały dział. Źródło: opracowanie własne.

Załącznik nr 2. Lista 20 projektów realizowanych w roku 2019 ze środków RPO na rzecz inteligentnych specjalizacji o największej wartości ogółem

L.p.	Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta	Wartość ogółem (mln zł)	Dofinansowanie UE (mln zł)	Inteligentna specjalizacja
1.	Mazurskie Centrum Bioróżnorodności i Edukacji Przyrodniczej w Urwitalcie	Uniwersytet Warszawski	29,71	23,80	Ekonomia wody
2.	Konsorcjum Badań Środowiska i Innowacyjnych Technologii Żywności dla Jakości Życia EnFoodLife	Uniwersytet Warmińsko - Mazurski w Olsztynie	25,02	19,79	Drewno i meblarstwo, Ekonomia wody, Żywność wysokiej jakości
3.	Prace B+R nad opracowaniem produktów dedykowanych seniorom	Tymbark - MWS SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ SPÓŁKA KOMANDYTOWA	19,60	6,24	Ekonomia wody, Żywność wysokiej jakości
4.	Utworzenie nowoczesnej infrastruktury dydaktycznej dla kierunku „Chemia” realizowanego na Wydziale Kształtowania Środowiska i Rolnictwa UWM w Olsztynie	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	13,50	11,14	Drewno i meblarstwo, Ekonomia wody, Żywność wysokiej jakości
5.	Efektywne zarządzanie gospodarką wodno – ściekową w firmie Tymbark MWS Sp. z o.o. Sp.k. Oddział w Olsztynku	Tymbark - MWS SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ SPÓŁKA KOMANDYTOWA	10,17	3,11	Ekonomia wody, Żywność wysokiej jakości
6.	Przygotowanie terenu inwestycyjnego przez firmę Quercus sp. z o.o.	QUERCUS spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	8,61	3,91	Drewno i meblarstwo
7.	Uzbrojenie terenu inwestycyjnego na potrzeby przedsiębiorstwa DELTA Mariusz Hejnowicz	DELTA Mariusz Hejnowicz	8,59	4,75	Drewno i meblarstwo

8.	Przygotowanie terenu inwestycyjnego na potrzeby firmy Hydropress Wojciech Górnzy	HYDROPRESS Wojciech Górnzy	7,24	3,88	Drewno i meblarstwo, Ekonomia wody, Żywność wysokiej jakości
9.	SPEED UP YOUR BUSINESS	Bank Żywności w Olsztynie	5,87	4,13	Drewno i meblarstwo, Ekonomia wody, Żywność wysokiej jakości
10.	Przygotowanie terenu inwestycyjnego na potrzeby przedsiębiorstwa Budokop-Beton Sp. z o.o.	Budokop-Beton Sp. z o.o.	5,81	3,30	Drewno i meblarstwo, Ekonomia wody, Żywność wysokiej jakości
11.	Warmińsko-Mazurski Inkubator Przedsiębiorczości	BTM INNOVATIONS SPÓŁKA Z OGRANICZONA ODPOWIEDZIALNOSCIA	5,61	4,11	Drewno i meblarstwo, Ekonomia wody, Żywność wysokiej jakości
12.	Przygotowanie terenu inwestycyjnego na potrzeby firmy LIMA	Lima spółka z ograniczona odpowiedzialnością spółka komandytowa	5,44	2,25	Ekonomia wody
13.	Kuźnia przedsiębiorczości	Stowarzyszenie "Centrum Rozwoju Ekonomicznego Pasłęka"	4,99	4,24	Drewno i meblarstwo, Ekonomia wody, Żywność wysokiej jakości
14.	Przeprowadzenie prac badawczo rozwojowych nad nowymi dwoma rozwiązaniami, które znajdują swoje zastosowanie w rolnictwie.	AGRIMET SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	4,70	2,38	Drewno i meblarstwo, Ekonomia wody, Żywność wysokiej jakości
15.	Modernizacja systemu energetycznego Centrum Konferencyjno-Wypoczynkowego „Kormoran” w Mierkach z wykorzystaniem wysokosprawnej trigeneracji	CENTRUM MIERKI Sp. z o.o.	4,49	2,30	Ekonomia wody
16.	Odtworzenie dziedzictwa gospodarczego w kamienicy Stare Miasto 8	BT s.c. Bożenna Święcka, Tomasz Święcki	4,21	1,98	Żywność wysokiej jakości

17.	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Elku	Powiat Elcki	4,17	3,17	Drewno i meblarstwo, Ekonomia wody, Żywność wysokiej jakości
18.	Uzbrojenie terenu na działce o nr 130/3 w obrębie geodezyjnym Nowa Wieś Kętrzyńska	P.P.H.U. "MIRTRANS" Mirosław Pawlukowski	4,17	2,01	Żywność wysokiej jakości
19.	Budowa instalacji do przetwarzania odpadów ulegających biodegradacji w Świątynie Etap II - wyposażenie w urządzenia i maszyny specjalistyczne	DBAJ Marta Prychodko	3,95	2,21	Żywność wysokiej jakości
20.	Utworzenie działu badawczo-rozwojowego w przedsiębiorstwie TRANS MAT FOOD	PRZEDSIĘBIORSTWO PRODUKCYJNO-HANDLOWE "TRANS-MAT" FOOD DARIUSZ RADZIWONKO	3,88	0,81	Żywność wysokiej jakości

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014